TÜRK EĞİTİM-SEN 1992

eğitimin sesi

Gelecek eğitimle gelecek

Temmuz Ağustos Eylül 2014 Sayı:48

ISSN:1304-4613

TÜRK'ÜN İKİ GÖK BAYRAĞI HÜZÜNLE DALGALANIYOR

DOSYA

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN GÜNCEL SORUNLARI

Başlarken

Sami ÖZDEMİR
Genel Dış İlişkiler ve Basın Sekreteri

Dergimizin bu sayısında eğitim sistemindeki sıkıntıları masaya yatırmak istedik. Böylece Eğitimin Sesi dergisi aracılığıyla Türk Eğitim-Sen olarak bu güne kadar tespit ettiğimiz ve gerekli girişimlerde bulunduğumuz sorunları derli toplu bir şekilde muhataplarına bir de böyle ulaştırmayı hedefledik. Irak, Suriye, Doğu Türkistan ve Kırım'da zorla göç ettirilerek: Kültürel, sosyal ve milli hakları ellerinden alınarak zulm gören Türklerin durumlarını da ele alıp kamu oyuna ve devlet erkanına aktarmak istedik. Böylece Türk Dünyası'ndaki kanayan bütün yaraların bizim de meselemiz olduğunu ve her zaman bunlara sahip çıkacağımızı haykırmak istedik. Türk Eğitim-Sen olarak yapmış olduğumuz çalışmalarda dik durduk, alanlarda sessizlerin sesi, toplumda mağdurların umudu olduk, Bu mücadelemizden asla da taviz vermeyeceğiz.

Her türlü hukuksuzluğun hukuk, adam kayırmanın adalet, suçların üstünü örtmenin istiklal mücadelesi olduğu bir dönemi hayretle seyretmekteyiz. Ülkemizin dört bir yanında bölücü örgüt ve yandaşları at koşturup heykel açıp, Suriye'deki Ayn-el Arap (Kobani) şehrindeki çatışmaları bahane ederek ülkemizi yangın yerine çevirip, okulları yakıp Atatürk büstlerini tahrip ederek, bayrağımıza ve güvenlik güçlerine hunharca saldırmaktadırlar. Bütün bunlar olurken siyasi irade "ne var bunda" deyip kamu çalışanı ve eğitim çalışanına kıyım yapmaya son sürat devam etmektedir. Aynı siyasi irade Yezidiler için çırpınırken, orada mahsur kalan binlerce Türkmen için kılını kıpırdatmadan onları çölün ortasında açlığın ve susuzluğun kol gezdiği canilerin önüne atmaktan geri durmamıştır.

Son günlerde yaşanan yöneticilerin yeniden değerlendirilmesi süreci haksızlığın ve hukuksuzluğun daniskasını gözler önüne sermiştir. Bütün bunların karşısında en acı soru, devlete karşı suç işlemiş; devletine asi olmuş ve suçu subût etmiş bir kişiyi anayasaya, kanunlara rağmen zorla meclise sokmak için harıl harıl çalışan siyaset mekanizması sıradan vatandaş için, kamu çalışanları için, eğitim çalışanlarının özlük hakları için bu kadar gayret sarf etmemiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin en yüksek mahkemesinin başkanı kamu çalışanları için, eğitim neferleri için "Bizimde söyleyeceklerimiz olabilir." Diyecek mi? Yoksa el elin eşeğini türkü çağırarak mı arıyor. Acaba biz mi el'iz onlar mı…? Diye düşünmeden edemedik ve gördük ki ülkede her kurumda adaletsizlik almış başını gitmiş.

Siyasi tansiyon böyle devam ederken, binlerce öğretmen adayının dört gözle beklediği Eylül veya Ekim ayında öğretmen atamaları yapıldı. Kontenjanlarla ilgili tartışmalar hala devam ediyor. Öğretmenlerin özür grubu mağduriyeti, diğer MEB personelinin tayin ve özlük hakları sorunları, üniversitelerin cadı kazanı gibi kaynaması ve YÖK Başkanının akademisyene ihtiyacımız var derken üniversitelere kadro vermemesi gibi sorunlar kar yumağı gibi büyüyerek devam etmektedir. Eğitim sisteminin bir diğer sorunu ise TEOG faciasıdır. Eğitim öğretim başlayalı aylar olmasına rağmen hala okullarda nakil ve yerleştirme işlemi sağlıklı bir şekilde bitirilememiştir. Bütün bu sorunların üstüne tüy dikmek isteyen MEB Yöneticileri öğretmenlere yönelik rotasyon icaat etmiştir. Biz bunun sakıncalarını bütün platformlarda en ince detayına kadar dile getirdik ve getirmeye devam edeceğiz.

Bu yazı aracılığıyla, Siirt'in Baykan ilçesinde bölücü terör mensuplarının ülkeyi yakıp yıktığı olaylardan etkilenerek kendi canına kıyan Elif İpek KOÇTÜRK öğretmenimizi rahmetle anıyor ve bütün yetkileri bölücü terör mensuplarına karşı göreve davet ediyorum. Ayrıca bütün kamu çalışanları ve eğitim çalışanlarına, öğretmen adaylarına ve öğrencileri yeni eğitim öğretim döneminin hayırlı olmasını dilerken; dergimize yazı yazarak destek olan kıymetli yazarlarımıza bir kez daha teşekkür ediyorum Öğretmen ve idareci arkadaşlarımızı mağdur eden, kul hakkı yiyen, sırf sarı sendikadan olmadığı için kıyıma uğrayan tetikçilere şu sözlerle seslenmek istiyorum "Alma mazlumun ahını çıkar aheste aheste…"

Selam ve Saygılarımla

TÜRK EĞİTİM-SEN

Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri
Kolu Kamu Çalışanları Sendikası
GENEL MERKEZİ

Temmuz - Ağustos - Eylül 2014
Sayı : 48

Türk Eğitim-Sen Genel
Merkezi adına Sahibi
İsmail KONCUK
Genel Başkan

Genel Yayın Yönetmeni
Sami ÖZDEMİR
Genel Dış İlişkiler ve Basın Sekreteri

Yayın Kurulu
Musa AKKAŞ
Seyit Ali KAPLAN
Talip GEYLAN
Cengiz KOCAKAPLAN
M. Yaşar ŞAHİNDOĞAN
Basın Danışmanı
Meltem YALÇINKAYA
Düzeltme
Aybike ŞAHİN

Yönetim Yeri
Talatpaşa Bulvarı No:160 / 6
Cebeci/ANKARA
Tel:0312 424 09 60
Faks:0312 424 09 68

Dergimiz yerel süreli ve ücretsizdir.

Üç ayda bir yayınlanır

Dergide bulunan yazıların sorumluluğu
yazarlarına aittir
Basım Tarihi 10.11.2014

Grafik Tasarım ve Baskı

Altuğ Ajans Reklam Basın Yayın
Fatih Taha AKALAN
Bayındır 2 Sk. No: 68 /13 Kızılay/ANKARA
Tel ve Faks: 0.312 417 81 07
Basım Yeri : Matus Basımevi Reklam ve Yayıncılık Tic. Ltd. Şti.
Matbaacılar Sit. 1514 Sokak No:2 İvedik Organize Sanayi
Yenimahalle - Ankara

TÜRK EĞİTİM-SEN, TÜRKİYE KAMU-SEN
(Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları
Konfederasyonu) Üyesidir.

04 **Genel Başkan İsmail KONCUK**
Sorunlar Sarmalıyla Boğuşan Eğitim Sistemi ve MEB'de Dün Dündür Bugün Bugündür Dönemi

09 **DOSYA**
Türk Eğitim Sisteminin Güncel Sorunları

-Ömer BALIBEY
Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Eski Genel Müdürü

-Merih Eyüp DEMİR
Türk Eğitim-Sen İzmir 1 No'lu Şube Başkanı

-Özkan ÖZTÜRK
Okul Müdürü

-Fatma GÜRSOY
Okul Aile Birliği Başkanı

-Zehra SÖZER
Ataması Yapılmayan Öğretmen

-Yrd. Doç. Dr. Hasan EŞİCİ
Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

-Talu BİLGİLİ
Eğitim Fakültesi Öğrencisi

- İdris ŞİMŞEK
Yardımcı Hizmetler

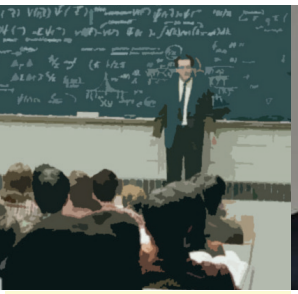
-Ali KARADAĞ
Şef

28 **Dr. Sinan DEMİRTÜRK ile Ortadoğu, Irak ve Suriye Türkleri üzerine**

35 **Suriye Türkleri'nin Dünü, Bugünü ve Yarını**
Mehmet ŞANDIR
Suriye Türkmen Meclisi Onursal Başkanı
Milliyetçi Hareket Partisi Mersin Milletvekili

42 **Türkmenler, Sessiz Bir Şekilde Ölün !**
Ali KERKÜKLÜ
Araştırmacı-Yazar

44 **Dr. Bahadır Bumin ÖZARSLAN Dergimiz İçin Türk Dünyası'nda Yaşanan İnsan Hakları İhlallerini Değerlendirdi**

48 **Koridorun Hukuki Boyutları**
Dr. Cüneyt MENGÜ
Stratejist-Yazar

50 **Hüzün Coğrafyası'na Türkiye Umut Olabilir mi ?**
Doç. Dr. Mehmet Akif OKUR
Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi

53 **Doğu Türkistan'ın Efsanevi Lideri İsa Yusuf ALPTEKİN**
Yrd. Doç. Dr. Ömer KUL
İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

56 **Uygur Türkleri Zulüm Altında**
Hayrullah EFENDİGİL
Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği Ankara Şube Başkanı

59 **Orta Asya Satrancında Doğu Türkistan'ın Önemi**
Yrd. Doç. Dr. Ali AHMETBEYOĞLU
İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

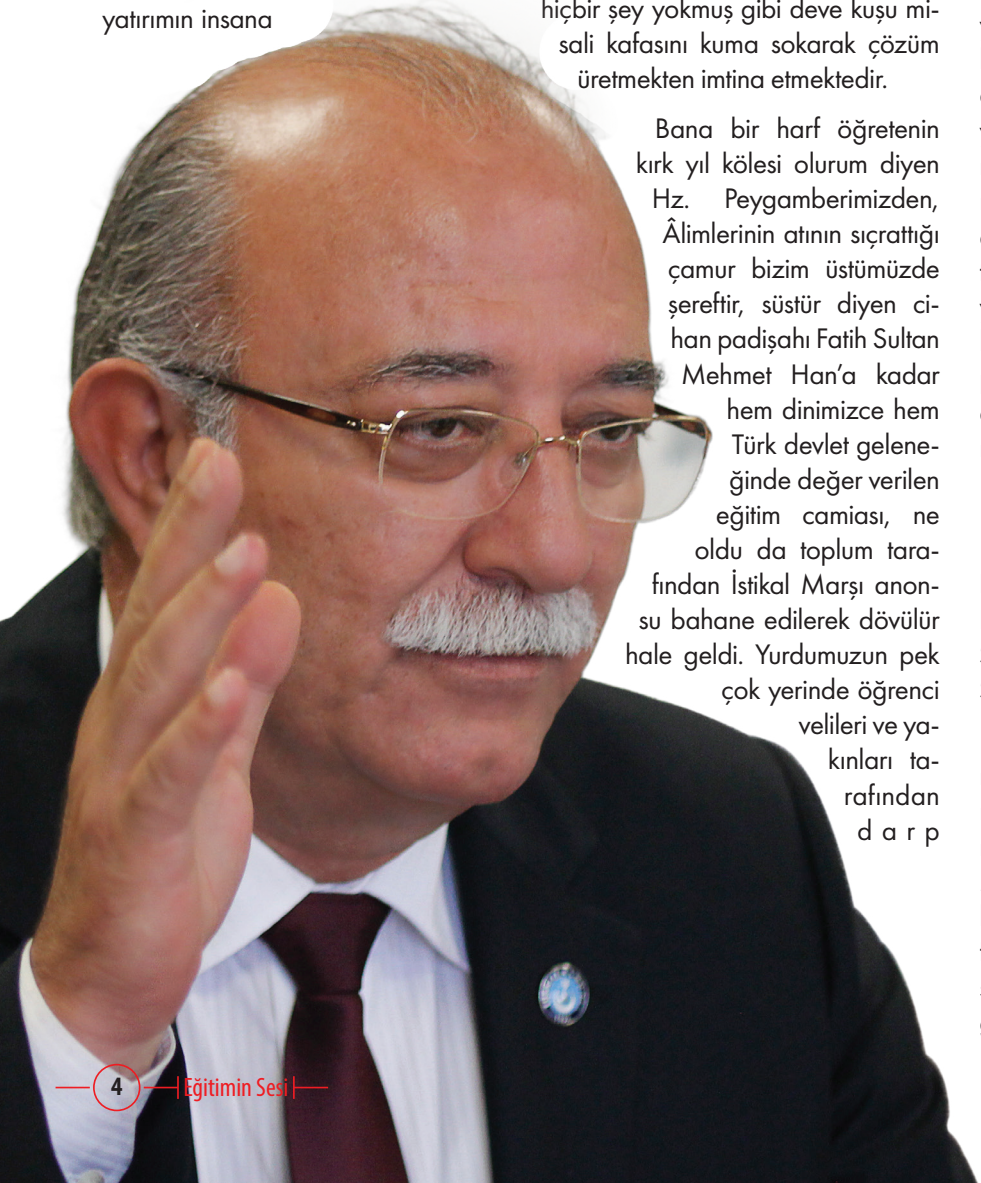
23 **Makan ve Vicdan**
Ayla BALCILAR CAN
Hasan Hilmi Ortaokulu Türkçe Öğretmeni

25 **Adı Konulamayan Teftiş**
Doğan CEYLAN
Maarif Müfettişi / Yönetim Bilim Uzmanı

64 **Dini Bilginin Yapısı, Yorumu ve Öğretimi -1-**
Prof. Dr. Nadim MACİT
EGE Üniversites Türk Dünyası Araştırmaları
Enstitüsü Sosyal, Ekonomik ve Siyasal İlişkiler Anabilim Dalı Başkanı

SORUNLAR SARMALIYLA BOĞUŞAN EĞİTİM SİSTEMİ VE MEB'DE DÜN DÜNDÜR BUGÜN BUGÜNDÜR DÖNEMİ

Her geçen gün bir önceki günü aradığımız, her gelenin gideni mumla arattığı son yıllarda; yurt sathındaki karmaşa, kayırma, adaletsizlik ve istismarın bir kartopu gibi gün geçtikçe büyüdüğü sorunlar sarmalı ülkenin en temel alanı olan eğitim alanında da yerini almıştır. Yapılacak en büyük yatırımın insana yapılan yatırım olduğu gerçeğinin yadsınamaz bir şekilde kabul edildiği çağımızda insana yatırım yapacak sistemin kurumları ve sistemi ile ilgili olan sorunlar çözülmek bir yana; her geçen gün artarak devam etmektedir. Siyasi irade bunu bütün çıplaklığı ile görüp ve çözmekten aciz bir şekilde hiçbir şey yokmuş gibi deve kuşu misali kafasını kuma sokarak çözüm üretmekten imtina etmektedir.

Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum diyen Hz. Peygamberimizden, Âlimlerinin atının sıçrattığı çamur bizim üstümüzde şereftir, süstür diyen cihan padişahı Fatih Sultan Mehmet Han'a kadar hem dinimizce hem Türk devlet geleneğinde değer verilen eğitim camiası, ne oldu da toplum tarafından İstikal Marşı anonsu bahane edilerek dövülür hale geldi. Yurdumuzun pek çok yerinde öğrenci velileri ve yakınları tarafından darp edilen hakarete maruz kalan eğitim çalışanları oldu. Bütün bunların sebebi siyasi iradenin yapmış olduğu haksız açıklama beyan ve uygulamalar ile toplum gözünde eğitim neferlerinin itibar erozyonuna uğratılmasıdır.

Hele son günlerde bütün eğitimcilerin sistematik olarak maruz kaldığı haksız ve hukuksuz uygulamaların topluma ahlak dersi veren kişiler tarafından yapılması onların nezdinde toplumdaki ahlak ve adalet anlayışını da sorgulanır hale getirmiştir. 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı 15 Eylül tarihinde başladı. Ancak ziller yine dertli çaldı. Bu eğitim-öğretim yılındaki en büyük sıkıntı MEB Yasası ve ardından çıkarılan Yönetici Atama Yönetmeliği ile birlikte MEB'de hız kazanan kadrolaşma furyası oldu. Paralel yapılanmayı ortadan kaldıracağız diyerek yola çıkanlar MEB'de taş üstünde taş bırakmadı. Çıkarılan yasayla 4 yılını dolduran okul müdürleri, müdür başyardımcıları, müdür yardımcıları, il milli eğitim müdürleri, ilçe milli eğitim müdürleri, il milli eğitim müdür yardımcıları ve MEB'de üst düzey yöneticiler olmak üzere tam tamına 76 bin yöneticinin görevlerine son verilecek bir süreç başlatıldı. Sözde paralel yapıdan şikâyet edenler, MEB'de kendi adaletsiz ve ahlak dışı paralel yapısını oluşturdu.

OKUL MÜDÜRLERİNE YAPILAN KIYIM DARBE DÖNEMLERİNİ HATIRLATMAKTADIR. 28 ŞUBAT'TA DAHİ BÖYLESİ BİR SOYKIRIM OLMAMIŞTIR

Milli Eğitim Bakanlığı'nda 4 yılını tamamlayan 8 bin civarında okul müdürünün görevi hiçbir kriter olmaksızın, keyfi bir şekilde uzatılmadı. MEB'de kıyım öyle bir noktaya geldi ki; siyasi, ideolojik anlayışı iktidarla farklı olan, sendikal tercihini yandaş sendikadan yana kullanmayan, bilgisi, becerisi, başarısı, tecrübesiyle

o koltukları hak eden okul müdürleri birer birer tasfiye edilmiştir. Bunun adı MEB'de yönetici soykırımıdır.

Değerlendirmelerde AKP il ve ilçe teşkilatları ile bir sözde sendikanın ortaklaşa hazırladığı listelerin elde ele dolaştığı dile getirilmektedir. Ne yazık ki puanlara ve değerlendirme sonuçlarına baktığımızda da bunu net olarak görebiliyoruz. Okul müdürlerinin başarıları, ödülleri, okulundaki öğrencilerin üniversiteye yerleşme oranları, mesai arkadaşları ile ilişkileri, akademik kariyeri, uluslararası düzeyde yayınlanan makalelerine göre puanlar verilmedi. MEB yetkililerinin verdiği puanlarda kriterler şunlardı: Yandaşlık, torpil, ahbap-çavuş ilişkisi. Sonuçta da müdür olarak görev süresi uzatılanların yüzde 81'inin malum sendikaya üye olduğu tespit edildi.

Öğretmenler, okul aile birliği başkan ve başkan yardımcısı, öğrencilerden yani okul müdürünü yakından tanıyan, çalışmalarını bilen insanlardan tam puan alan okul müdürleri; her ne hikmetse MEB yetkililerinin değerlendirmesinden sınıfta kaldı. Başarısız bulunan ve mesai arkadaşları tarafından çok düşük puan verilen okul müdürlerinin bazıları da, MEB yetkililerinin değerlendirmesinden tam puan aldı.

Okul müdürlerini görevinde vekâleten bulunan ilçe milli eğitim müdürleri, sadece 2-3 aydır görevde olan geçici il-ilçe milli eğitim şube müdürlerinin değerlendirmesi ne kadar adaletlidir? Bu insanların okul müdürlerinin çalışmaları, başarıları, bilgi ve tecrübeleri hakkında bilgi sahibi olmaları mümkün müdür? Bu kişiler okul müdürlerini bir kere bile görmediği gibi, okullarının önünden dahi geçmemiştir. İddia ediyoruz; ihtilal dönemlerinde, 28 Şubat'ta dahi böylesine bir tasfiye yapılmamıştı.

Puanlamalardaki ciddiyetsizlikleri de zaman zaman kamuoyuyla paylaşmıştık. Emekli olanlara, kurum değiştirenlere, vefat edenlere, şu anda müdür olmayanlara 75 ve üzerinde puan verildi, komisyon üyesi geçici ilçe milli eğitim müdürleri kendilerine puan verdi. Üstelik geçici ilçe milli eğitim müdürleri kendilerine 95-100 puan vermişler!

Yandaş-Sen'de bu süreci kendi lehine öyle bir kullandı ki, öyle ahlaksızlıklar yaptı ki; "Bana üye ol seni müdür yapacağım", "Bana üye olmazsan müdür olamazsın, görev süren uzatılmaz" diyerek, şantajla çalışanları baskı altına aldı. Rezaletleri fişleme listeleriyle bir bir gün yüzüne çıkmaya başladı. Hormonlu büyüyen, iktidara sadakatle bağlı olan, çalışanları haklarını savunma söz konusu olduğunda süt dökmüş kediye dönen, maneviyat ve değer kavramlarını dilinden düşürmeyen ama uygulamaları ile değerleri ayaklar altına alanlar bir kez daha vicdanlarda mahkûm olmuştur.

Bugün görev süresi uzatılan müdürler ile ilgili tartışmalar hala kamuoyunda yankılanıyor. Yarın ne olacak biliyor musunuz? Göreve ilk kez atanacak müdürlere getirilen sözlü sınav ve müdür başyardımcısı ile müdür yardımcılarının müdür tarafından belirlenecek olması kamuoyunda çok tartışılacak. Zira MEB Yasası ve bu yasanın ardından çıkarılan Yönetici Atama Yönetmeliğine göre ilk kez göreve atanacak müdürler sözlü sınava tabi olmaktadır. Objektif olmayan bu sözlü sınavlar milli eğitim tarihine "yandaş sınavlar" olarak geçmektedir. Sözlü sınav komisyonunda yer alan isimler kimlerden oluşacağı, komisyonun nasıl puan vereceği büyük ihtilaflara neden olmaktadır. Sözlü sınav, kişiye özel değerlendirme demektir. Sözlü sınavda ölçülebilir kriterler söz konusu değildir. Sözlü sınav komisyonunda sendika temsilcileri bulunmadığı müddetçe şaibeler de eksik olmayacak ve bu sınavın sonuçları her zaman tartışılacaktır. Kaldıki bu sözlü sınavların nasıl yapıldığı ile ilgili

Defalarca söyledik, bir kez daha tekrar ediyoruz: Rotasyon uygulaması, iş verimliliğinin artırılması amacına katkı sağlamayacaktır. Rotasyonu savunanlar, bir yerde uzun yıllar görev yapmış olmanın iş verimliliğini azalttığını iddia etmektedir. Oysaki öğretmenlerimiz, her yıl yeni bir öğrenci ve veli profiliyle muhatap olmaktadır. Yani öğretmenin, her yıl muhatap olduğu koşulları yenilenmektedir. Dolayısıyla bu gerekçeyle öğretmenlere rotasyon uygulaması geçersiz kalmaktadır.

bizi haklı çıkaran pek çok somut delil kamuoyunun malumudur.

Müdür başyardımcıları ile müdür yardımcılarının okul müdürü tarafından belirlenmesi de okul müdürlerinin ayrımcılık yapacağı anlamına gelecektir. Büyük çoğunlukla okul müdürleri beraber çalışacağı kişileri bilgisine, tecrübesine, başarısına göre değil, sendikasına, aynı siyasi görüşü paylaşıp paylaşmadığına göre seçecektir. Hatta birçok okul müdürü, müdür yardımcılarını teklif ederken inisiyatif kullanamayacak, ellerine tutuşturulan listeleri ulaştıran postacı konumundan ileri gidemeyecektir.

Bütün bu olanların yanında bir de üstüne tüy diker gibi Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmenlerin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği taslağı hazırlayıp kamuoyuna açıkladı. Bununla birlikte birçok yeni tartışma da beraberinde eğitim gündemini işgal etti. Özellikle bulunduğu yerde 8 yılını dolduran öğretmenleri rotasyona tabi tutacak olan husus eğitim çalışanları arasında ciddi huzursuzluklara neden oldu. Zaten birçok sorunla uğraşmak zorunda olan eğitim camiası bir de rotasyon sorununu gündemine taşımak zorunda kaldı.

Fakat çok değil daha dört yıl öncesinde gerçekleştirilen 18. Milli Eğitim Şurası'nı hatırlayanlar "Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu" demekten kendini alamadı. Çünkü Bakanlığın ''Eğitimde 2023 Vizyonu''nun belirlendiği ve 1-5 Kasım 2010 tarihleri arasında Ankara Kızılcahamam'da Asya Termal Otel'de yapılan Şura'nın resmi kararları içerisinde öyle bir madde var ki, ilgili herkesi, bugün öğretmenleri tehcire tabi tutan MEB'in aklı yerinde mi acaba diye düşündürüyor!

Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan Şura Kararlarının, "EĞİTİM ORTAMLARI, KURUM KÜLTÜRÜ VE OKUL LİDERLİĞİ" başlıklı bölümünün 26. Maddesi aynen şu şekilde ifade edilmiş: **"Güçlü okul kültürlerinin oluşturulup sürdürülebilmesi için okullarda öğretmen ve yöneticilerin uzun süreli istihdamını sağlamaya dönük tedbirler alınmalıdır."**

Bu kararların altında, dönemin Milli Eğitim Bakanı Nimet Baş (o zaman Çubukçu idi), Bakanlık bürokratları başta olmak üzere, eğitimle ilgili birçok sivil toplum kuruluşu ve siyasilerden oluşan Şura üyelerinin imzası vardır.

İnanılacak gibi değil...

Söz konusu bu karar ile şimdi getirilmek istenen düzenlemeye bakınca, zannedersiniz ki, politik duruşları ve memleket meselelerine yaklaşımları siyah ve beyaz gibi birbirinden çok farklı iki farklı siyasi parti iktidarıyla karşı karşıyayız!

Olacak iş değil!

12 yıldır AKP iktidarı Milli eğitim politikamızı yönetiyor. 12 yıldır tek başına iktidar olan ve her istediği politikayı istikrarlı(!) bir şekilde yürüttüğünü iddia eden bir siyasi parti iş başında.

Bu ne yaman çelişkidir?

Daha dört yıl önce 2023 Vizyonu iddiasıyla aldığınız kararın tam aksi istikametinde bir uygulamayı, yine aynı pişkinlikle eğitim çalışanlarının önüne nasıl getirebiliyorsunuz? Öğretmenlerimizin ve toplumumuzun algısına hakaret ediyorsunuz! Kendinize gelin ve bir an önce eğitim çalışanlarını huzursuz eden ve eğitim ortamlarını içinden çıkılamaz yeni bir karmaşaya sevk edecek olan böylesi bir uygulamayı gündeminizden çıkarınız.

Defalarca söyledik, bir kez daha tekrar ediyoruz: Rotasyon uygulaması, iş verimliliğinin artırılması amacına

katkı sağlamayacaktır. Rotasyonu savunanlar, bir yerde uzun yıllar görev yapmış olmanın iş verimliliğini azalttığını iddia etmektedir. Oysaki öğretmenlerimiz, her yıl yeni bir öğrenci ve veli profiliyle muhatap olmaktadır. Yani öğretmenin, her yıl muhatap olduğu koşulları yenilenmektedir. Dolayısıyla bu gerekçeyle öğretmenlere rotasyon uygulaması geçersiz kalmaktadır.

MEB yanlış atama ve nakil politikalarıyla tayinleri yapamaz duruma gelmiş ve bu açmazdan kurtulabilmenin yolu olarak da rotasyona yönelmiştir. Eğer Bakanlık olarak yaşanan tayin ve atama problemini aşmak istiyorsanız bunun başkaca yolları vardır: Her il özelliğine göre hizmet bölgelerine ayrılır, o bölgenin mahrumiyet derecesine göre de görev yapan öğretmene tazminat ödenir. Böylece taşradan merkeze doğru ödenen kademeli tazminat ücretiyle, belli eğitim bölgelerinde yaşanan öğretmen sıkıntısının önüne geçilmiş olur.

Ayrıca biliyoruz ki, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yaşanan öğretmen açığı da sıklıkla gündem oluşturmaktadır. Bu problem, hem eğitimi aksatmakta hem de bölgede görev yapan öğretmenlerimizin çok uzun yıllar tayin taleplerinin karşılanamamasına neden olmaktadır. Bu problemin çözümü için de Zorunlu Hizmet Tazminatı uygulaması getirilmelidir. Bu çerçevede; belirlenen hizmet alanlarından 1. Hizmet bölgesine zorunlu hizmet kapsamında atananlara 1 brüt asgari ücret, 2. Hizmet bölgesine atananlara 1,5 asgari ücret, 3. Hizmet bölgesine atananlara 2 brüt asgari ücret tutarında tazminat ödenmelidir. Ayrıca bu bölgelere isteğe bağlı olarak atananlara da zorunlu çalışma kapsamında atananlara ödenen tazminatın yarısı kadar ücret ödenmelidir. Böylece hem bölgenin öğretmen açığı giderilecek, hem de bölgede görev yapan öğretmenlerimizi emeklerinin karşılığını almış olacaklardır.

Milli Eğitim Bakanı Sayın Nabi Avcı'ya çağrıda bulunuyoruz;

"Dün dündür bugün bugündür" diyemezsiniz. 18. Milli Eğitim Şurası kararlarının altında iradesi bulunan ve sizden önce oturduğunuz makamı işgal eden Nimet Çubukçu da sizin mensubu bulunduğunuz partinin ve Hükümetin programını uyguluyordu. Bu nasıl bir mensubiyet ve siyaset anlayışıdır ki, her Bakan değişikliğinde, temel konularda bu derece farklı pozisyon alınabilmektedir. Siyasi etik açısından böylesi bir tutumun Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ciddiyetiyle bağdaşmadığını ifade ediyor ve söz konusu yönetmelik taslağının yeniden değerlendirmesini istiyoruz. Bunun sadece eğitim çalışanları için değil aydınlık yarınlarımızın teminatı olan yavrularımız için de şart olduğunu buradan haykırıyoruz.

AKADEMİK PERSONELE YAPILAN ÜCRET ARTIŞI HAYIRLI OLSUN

Kamu çalışanlarının ve eğitim çalışanlarının ekonomik ve sosyal haklar bakımından son derece adaletten uzak muamele, anlaşma ve sözleşmelere maruz kaldıkları günümüz ekonomik göstergeleri ile bir kez daha aşikâr olmuştur. Bütün kamu çalışanlarının ülkenin refah seviyesinden hak ettiğini almadığı gerçeği ve alelacele yapılan toplu sözleşme ile haklarının peşkeş çekildiği enflasyon verileri ile de açıkça görülmüştür. Bütün bu gelişmeler ışığında hem kamu çalışanlarının hem eğitim çalışanlarının özlük haklarında ve ücretlerinde acilen iyileştirme yapılması gerektiğini hem basın açıklamalarımızda hem eylemlerimizde dile getirdik. 28 Ekimde TBMM önünde ve ülke genelinde yapmış olduğumuz eylemler bunun en somut göstergesidir.

Yapmış olduğumuz çalışmalar neticesinde oluşan kamuoyu ile gerçek-

leşen akademik personelin ücretlerinde yapılacak olan iyileştirme bütün üniversite çalışanlarını kapsayacak şekilde genişletilmelidir. Böylece idari personel de ücretlerinde iyileştirmeye kavuşmuş olacaklarıdır. Umuyoruz ki, akademik zam yaza tasarısı içinde uzman, eğitim öğretim planlamacısı gibi kadroların unutulması sendikamızın dikkati ve kurumsal aklı ile fark edilerek unutulan akademik personelin yasaya dahil edilmesi gibi bütün üniversite çalışanları için de kapsamlı bir çalışma yapılır.

Hatırlanacağı gibi, akademik personelin özlük haklarında iyileştirme öngören kanun tasarısı Meclis Başkanlığına sunulmuştu. Tasarı Profesör, Doçent, Yardımcı Doçent, Araştırma Görevlisi, Okutman gibi akademik personele zam içerirken, Akademik Uzman, Çevirici ve Eğitim Öğretim Planlayıcıları tasarının kapsamı dışında bırakılmıştı.

Türkiye Kamu-Sen olarak bu durumu derhal yetkililerle paylaştık ve Maliye Bakanlığına gönderdiğimiz dilekçe ile yapılan düzenlemenin eksik olduğunu bildirdik. Girişimlerimiz sonucunda, MHP Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı da bir önerge hazırlayarak eksikliğin giderilmesi yönünde çalışmalarımıza destek verdi. Bunun üzerine TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda verilen bir önergeyle üniversitelerde görev yapan uzman, çevirici, eğitim ve öğretim planlamacılarının da mali haklarında yapılacak iyileştirmelere dâhil edildi.

Buna göre Uzman, çevirici, eğitim ve öğretim planlamacılarına da yüzde 115 oranında yükseköğretim tazminatı ödenecek. Bu tazminatın aylık tutarı yaklaşık olarak 835 TL olacak. Tasarıya akademik uzman ve diğer personelin de eklenmesi sevindiricidir, aksi halde tasarı eksik kalacaktı. Maliye Bakanlığı'na gönderdiğimiz dilekçenin dikkate alınması da memnuniyet vericidir. Ayrıca TBMM'ye buradan çağrıda bulunarak komisyon görüşmeleri tamamlanan yasayı bir an önce genel kurula getirerek yasalaştırmalarını bekliyoruz. Yapılacak zammın tüm akademik personele hayırlı olmasını diliyorum.

Hâkim ve savcıların yanı sıra akademik personelin maaşlarına yapılan iyileştirmeden üniversite idari personeli ve diğer kamu çalışanlarının da faydalandırılması gerekmektedir. Yazımızın değişik bölümlerinde ifade ettiğimiz gibi artan enflasyon karşısında maaşları eriyen kamu çalışanlarına ek zam verilmesini talep ediyoruz. Toplu sözleşme masasında yapılan kötü pazarlık neticesinde çalışanların ceplerine giren zamlar çoktan kül olup gitmiştir. Bu durumun telafi edilmesi için sayın Başbakan ve Maliye Bakanlığı yetkililerini göreve davet ediyoruz.

Yazımıza burada son verirken Türkiye Sevdamız, Ekmek İçin Kavgamız şiarıyla hareket eden bir sivil toplum kuruluşu olarak son günlerde artan ülkemizin çeşitli yerlerinde haince, kahpece saldırıya uğrayarak şehit edilen güvenlik güçlerimizi rahmetle; gazilerimizi minnetle anıyoruz. Terör örgütünün yakıp yıkma eylemleri sırasında sahipsizlik ve kimsesizlik karşısında devletinden beklediği şefkati ve korumayı bulamayıp, bunalıma girerek Polisevi'nin 4.katından atlayarak kendi canına kıyan Elif İpek KOÇTÜRK'ü bir kez daha rahmetle anarak, bütün yetkilileri ülkemizi yangın yerine çeviren bu PKK uzantısı çapulcular ile eğitim sistemindeki adaletsizlikleri adaletmiş gibi sunan yöneticilere karşı göreve davet ediyorum. Bütün kamu çalışanlarına ve eğitim çalışanlarına saygılarımı sunuyorum.

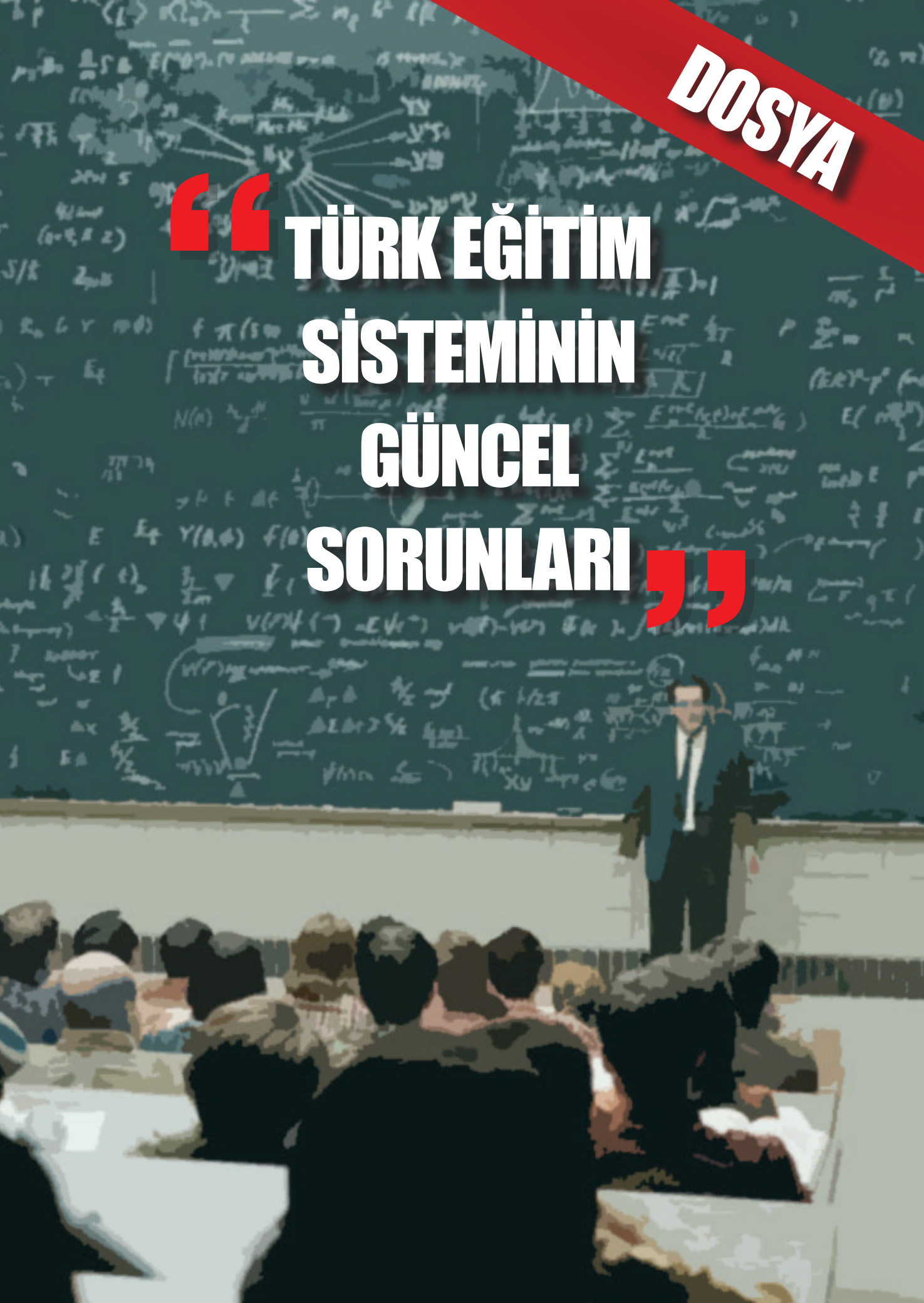

Hain Teröristlerin Sokak Eylemleri Sırasında Siirt Baykan'da Hayatını Kaybeden Öğretmenimiz Elif İpek KOÇTÜRK'ü Rahmetle Anıyoruz.

Bütün Eğitim Camiasının Başı Sağolsun.

DOSYA

“TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN GÜNCEL SORUNLARI”

Ömer BALIBEY

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Eski Genel Müdürü

Bugüne kadar öğretmen eğitimi hep nicel anlamda ele alınmıştır. Sorunları nicelik olarak görmek, problemlere sayısal karşılıklar üretmeye çalışmak, toplumsal olumsuzlukları daha da derinleştirmiş, Türkiye'de öğretmen yetiştirme sorunu hem nitelik hem de nicelik olarak daha da büyümüştür. Bunun somut örneklerini görmekteyiz. Son 10 yıl içerisinde öğretmenliğe kaynaklık eden fakülte ve yüksek okulların hem sayıları hem de kontenjanları plansız bir şekilde %50 artırılmış, ama Bakanlığın öğretmen alımındaki (istihdamındaki) sayısı artmamıştır.

Öğretmen yetiştiren yüksek kurumlarda okuyan toplam 759.880 öğrenciden her yıl 130.000 civarında öğrenci mezun olmaktadır ve bunlardan yaklaşık 40.000 civarında öğretmeni, bakanlık atamaktadır.

Geri kalan 90.000 civarında mezun olan öğretmen adayları ise açıkta kalmaktadır. 360.000 civarındaki atama bekleyen öğretmen adaylarına her yıl 90.000 daha ilave edilince, bunların sayısı 5 yıl içerisinde muhtemelen bir milyona ulaşacaktır.

Sırf siyasi amaçla açılarak sayıları ve kontenjanları bilinçsizce artırılan bu fakültelerden hayata kırgın, küskün ve mutsuz yüzbinlerce öğretmen adayı mezun olmaktadır.

Eğitim Fakülteleri; sadece KPSS'yi kazanma ve bir diploma sahip olma hedeflerinden dolayı, öğrencilerini motive edememekte ve yeterince yön verememektedir. Halbuki öğretmenlik elinde bir üniversite diploması olan ve başka yerde iş bulamayan herkesin yapacağı bir iş olmamalıdır. Öğretmenlik mesleğinin cazip hale getirilmesi ülkenin en temel sorunu olarak mutlaka ele alınmalıdır.

Merih Eyüp DEMİR

Türk Eğitim-Sen İzmir 1 No'lu Şube Başkanı

Öğretmenlere rotasyon getirilmesi planlanıyor. Rotasyonun il içi mi il dışı mı ya da kaç yılı kapsayacağı henüz belli değil. Size göre öğretmenlere rotasyon getirilmeli mi? Neden?

Son günlerde öğretmenler arasında konuşulan iki konudan birisi okul yöneticileri değerlendirme süreci; bir diğeri ise öğretmenlere rotasyon konusudur. Uzun zamandır kamuoyunun tepkisinin ölçülmeye çalışıldığı rotasyon konusu eğitim geleceğimiz açısından yeterince değerlendirilmeden ve plansız bir şekilde gündeme getirilmiş bir konudur. Özellikle 4+4+4 eğitim modeli geçiş süreci, süreç devam ederken yaşanan ve hemen her gün yenileri eklenerek devasa bir boyuta gelen sorunlara yeni ve içinden çıkılması çok zor olan bu konuyu da eklemek sistemimizin allak bullak olmasına sebep olacaktır. Rotasyon konusunun temel dayanağı olarak doğu ve güneydoğu bölgelerimizdeki öğretmen sıkıntısı gösterilmekte ise de esasında durum hiç de göründüğü gibi değildir ve bu yaklaşım samimiyetsiz bir yaklaşımdır. Öğretmen norm konusu ülkemizin tüm bölgelerinde farklılık arz eden bir konudur. Koşulları zor olan bölgelerimizde öğretmen sorununun çözümü rotasyon değildir, olmamalıdır. Öğretmenlerimizin hizmet puanlarının bölgeler itibariyle farklılık göstermesi gibi ekonomik anlamda yapılacak düzenlemeler bu sorunun çözümüne katkı sunabilecek temel argümanlardan sadece birkaçıdır. Yine bu bölgelerde görev yapan öğretmenlerimizin 12 yıllık zorunlu eğitimin 4'er yıllık dönemleri de baz alınarak bu süreyi dolduran öğretmenlerimize koşulsuz tayin hakkı getirilmesi soruna çözüm açısından değerlendirilebilecek bir başka konudur. Ancak plansız ve hazırlıksız rotasyon konusu sadece ve sadece eğitim camiasının moral motivasyonunu olumsuz etkilemek ve öğrencilerimize yansıyacak olumsuzluklardan başka bir şeye hizmet etmeyecektir. Eğitim sistemimiz ve geleceğimizin teslim edileceği yavrularımızın sağlıklı ortamlarda en kaliteli eğitimi alabilmeleri için bu konunun bir an evvel gündemden düşerek eğitimde kalitenin artırılmasının konuşulacağı, müzakere edilebileceği ortamların oluşturulması gerekmektedir.

Sendikamızın, yaptığı araştırmaya göre; 68 ilde ücretli öğretmen sayısı 55 bin 987'dir. Ücretli öğretmenlerin 9 bin 622'si de önlisans mezunudur. Ülkemizde neredeyse asal istihdam haline gelen ücretli öğretmenlik uygulamasını doğru buluyor musunuz? Okullardaki öğretmen açığı sorunu nasıl giderilmelidir?

Milli Eğitim sistemimizin son 10 yıllık en temel sorunu ücretli öğretmenlik konusudur. Öğretmen ihtiyacı konusunda Bakanlığımız bugüne kadar alanlarda ihtiyaç sayısı bilinmesine rağmen gerçekçi bir öğretmen alım politikası uygulamamıştır. Özellikle alan dışı ya da ön lisans mezunu öğretmen adaylarımızın KPSS süreci de göz önüne alındığında kendi gelecekleri ile ilgili taşıdıkları kaygılar, sınav hazırlıkları gibi çeşitli sebeplerle sınıflarda yeterince performans göstermelerinin önünde engel teşkil etmiştir. Eğitim sistemimiz içerisinde bulunan ve sayıları her yıl artan ücretli öğretmen kaosunun çözüm yolu siyasi iradenin konuya samimi yaklaşımından geçmektedir. Yıllardır atama bekleyen öğretmenlerimizle ilgili intihar haberleri okumaktayız. Sebeplerini araştıran var mıdır acaba? Yıllarca emek vereceksiniz, hayalleriniz olacak, kaldı ki eğitimcinin hayali geleceğe taşıyacağı öğrencilerinden başka bir şey değildir; sonra da gardiyan olacaksınız, itfaiyeci olacaksınız. Eğitim fakültesinden mezun bir arkadaşımızın beklentisi muhakkaktır ki öğretmen olabilmektir. Şu an için MEB'in resmi açıklamalarına göre sistemimizin 126 bin öğretmen ihtiyacı bulunmaktadır. Eğitime gerçekten samimiyetle ve ülkemizin geleceği adına bakabilen bir siyasi anlayışın bu sayıyı görmezden gelerek komik atamalar yapması konuya sadece ekonomik açıdan bakışın ve eğitime yaklaşımdaki ciddiyetin bir göstergesidir.

Toplu sözleşmede öğretmenlerin 2014 ve 2015 yıllarında ekonomik kayıp yaşayacağını düşünüyor musunuz? Çalışanlar enflasyon farkı alamayacak, ek derslere zam yapılmayacak, aile ve çocuk yardımında artış olmayacak. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Toplu Sözleşme 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 2012 yılında değişen 31.Maddesi ile son rakamı tek olan yıllarda yapılmaktadır. 2013 yılında yetkili konfederasyon olan Memur-Sen tarihi bir toplu sözleşme metnine imza attığı iddiasındadır. Toplu Sözleşme masasında memur lehine alınan hangi karar vardır merak ediyorum? 2013 yılı için 123 TL zam teklifini kabul eden bir konfederasyonun memur adına nasıl bir hesaplama yapmış olduğu gerçekten dikkate şayandır. Enflasyon farkı uygulamasından vazgeçilmiştir. Ek ders ödemelerinde ise artışa gidilmemiştir.

Ağustos ayı için belirlenen" açlık sınırı " 1.550,00 TL, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlarını eklediğimiz " asgari geçim haddi " 4.000,00 TL düzeyinde belirlenmiştir. Ağustos ayı itibariyle %10'lara yaklaşan ve yıl sonunda hedeflenen düzeyin üzerinde beklenen enflasyona karşı memur ilk kez savunmasız bırakılmıştır. Okulların açılması ile birlikte artan giderler ve okul masraflarının bir önceki yıla oranla %15'ler düzeyinde artış göstermesi birlikte değerlendirildiğinde Toplu Sözleşme sürecinde memura reva görülen rakamın anlaşılamaz bir meziyet olarak tarihe geçeceği şüphesizdir. Memurlarımızın, özellikle eğitim camiamız kendisine reva görülenlerin kodlarını sağlıklı bir şekilde deşifre edebilmeli, ülkemizin geleceği adına büyük fotoğrafı görebilmeli, anlık enstantanelerdeki mutluluğun ileride kangrene dönüşebilecek bir sürece dönüşebileceğini de okuyabilmelidir.

ÖZKAN ÖZTÜRK

Okul Müdürü / KOCAELİ

Okul öncesi eğitiminin yeterince yaygınlaştırılmaması nedeniyle 1.sınıfa başlayan öğrenciler arasında belirgin fark gözlenmektedir. Okullardaki anasınıflarının eğitim materyalleri açısından yetersiz oluşu ve anasınıfı programlarının ilkokula uyum sağlamada yetersiz oluşu nedeniyle bir bütünlük sağlanamamaktadır.

Okulların fiziki yapısı hem estetik açıdan hem de eğitim-öğretim faaliyetlerinin yürütülmesi açısından uygun değildir. Dört duvar arasında eğitim yapan öğrencilerin yaratıcılık güdüsü körelmektedir. Eğitim materyalleri açısından da durum farklı değildir. Bilgisayar ve internet kullanımı oldukça düşük düzeydedir.

Okullarımızın en önemli sorunlarından birisi maddi kaynak sorunudur. Temel Eğitimin zorunlu olması ve devlet eliyle yürütüleceği kanunla belirtilmesine rağmen bir türlü ödenek sağlanamamıştır. Buna bağlı olarak okulun her türlü hizmeti aksamaktadır. Yardımcı Hizmetler Sınıfında kadrolu eleman olmadığından hizmet alımı yapılmaktadır. Bunun için de kaynak ayrılmadığı için veliler ile okul yöneticileri ve öğretmenler arasında istenmeyen tartışmalar yaşanmaktadır. Devletimiz, özel okullara karşı oldukça eli açık davranmaktadır ama devlet okulları sıfır ödenekle idare edilmektedir.

Temizlik, sağlık ve beslenme sorunları çözülememiştir.

Alo 147, BİMER gibi velilerin sıklıkla müracaat ettiği ve çoğunlukla sorun bile olmayan şikâyetler eğitim çalışanlarını huzursuz etmektedir.

Öğretmenlerin ve eğitim çalışanlarının faydalanacağı dinlenme tesisleri yoktur. Okullar açılırken tatilini dinlenmeden geçiren öğretmenden ne kadar verim alınacağını sorgulamak gerekir.

Okullarda spor tesisleri çok yetersizdir. Sanatsal faaliyetler oldukça kısıtlıdır. Beden Eğitimi, Müzik ve Görsel Sanatlar ders saatleri artırılmalıdır.

Okul içi ve okul dışı etkenlerden kaynaklanan öğrenci davranışlarındaki olumsuzlukları çözmede yetersiz kalınmaktadır. Rehber öğretmen açığı, sınıf ve branş öğretmenlerinin bu alanda yetersizliği nedeniyle öğrenci davranışlarındaki farklılıklar olumlu davranışa dönüştürülemiyor ve farklı düşünen öğrenciler genellikle sistemin dışına itilebiliyor.

Taşımalı Eğitimden yararlanan öğrencilerin beslenme sorunu çözülememiştir. Öğle yemekleri çoğunlukla kuru gıdalarla geçiştirilmektedir.

Okullar arası başarı farklılıkları nedeniyle bazı okullar öğrenci kaybetmekte ve kalite azalmaktadır. Bu durumda aradaki seviye farkı giderek açılmaktadır.

Öğretim programları düşünmeye, araştırmaya, sorgulamaya yönelik olmayıp ezbere dayalı eğitimi ön plana çıkarmaktadır. Sistem bilgiye ulaşma yollarını öğretememektedir.

Seçmeli ders sayısı oldukça fazla olup, her öğrencinin seçtiği dersi okutmak için program hazırlamak mümkün olmamaktadır.

Okullar açılırken henüz öğretmen ihtiyacı giderilmemiş olup, ücretli öğretmenlerle açık kapatılmaktadır. Geçici görevle çalışan kişiler eğitimde sürekliliği sağlayamamaktadır.

Öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri için verilen hizmet içi eğitim seminerleri göstermelik olup hiçbir katkısı yoktur.

Rehberlik ve yönlendirme faaliyetleri yetersiz kalmaktadır.

Sınav sisteminin sürekli olarak değişmesi ile öğrenciler her sene sistem mağduru olmaktadır. Sürekli olarak sistem değişikliği yapıldığı söylense de bir ileri bir geri adım atılmaktadır ve eğitim sistemi deneme tahtasına çevrilmiştir. Küçük yaştaki öğrencilerin bu değişikliklerden olumsuz etkilenmemesi mümkün değildir. Özellikle TEOG sınav sistemi ile yüzlerce öğrenci mağdur edilmiş, istemediği okullara yerleşmek zorunda bırakılmıştır.

Zararlı madde kullanımı ve şiddet ilköğretim okullarına kadar inmiş olup bu konuda herhangi bir tedbir düşünülmemektedir. Yine bütün sorumluluk okul çalışanlarına yüklenmiştir. Okulların güvenliği konusunda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından en ufak bir çalışma yapılmamıştır.

Okul yöneticiliğini bir eğitim liderliği olarak görmeyen, ikinci bir görev kabul eden anlayışın son icraatı ise artık eğitimde çalışma barışını tamamen bozmuştur. 21 Ağustos 2014 tarihi Türk Milli Eğitimi için karanlık günlerin başlangıcı olarak tarihe geçmiştir. Yıllarını yöneticilikle geçirmiş, alanlarında kendini yetiştirmiş binlerce kişi siyasi vesayetin kurbanı olmuş ve okullar açılırken yeni bir kargaşa ortamı yaratılmıştır. Yeni atanan yöneticilerle öğretmenler arasında olumlu ilişkiler beklemek oldukça zordur. Çünkü öğretmenler, yeni yöneticilerini hak etmeden gelen kişiler olarak görmektedir. Okullarda çalışma barışı bozulacaktır. Öğretmenler birbirlerine selam vermeyecek noktaya gelecektir. Farklı düşüncelere imkân sağlamayan bir ortamda çalışan kimse huzurlu değildir.

Fatma GÜRSOY

Okul Aile Birliği Başkanı /İZMİR

Ödenek sıkıntısı yaşıyor musunuz? Şayet yaşıyorsanız, okulların ihtiyaçlarını gidermek için ne tür çözümler buluyorsunuz?

Okulumuz ilkokul olduğu için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilen bir ödenek bulunmamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı okullarımızın sadece öğretmen maaşları, elektrik, su ve yakacak giderini karşılamaktadır. Bu nedenle okulumuzun ihtiyaçlarını; velilerden toplanan bağışlar, kantin vb alanların gelirleri, kermes, çay, pilav günü, okul gecesi ve benzeri sosyal faaliyet gelirleri ile yetiştirme kursu gelirlerinden karşılıyoruz. Ayrıca hayırsever kişilerin bağışları da okullarımıza nefes aldırmak için bir katkı sağlamaktadır. Bu işleri yaparken Okul Aile Birliği olarak çok çaba harcamak zorundayız. Çünkü çoğu zaman tüm bu çalışmalar okulun ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Okul idaresi ve öğretmenleri bizleri desteklediği sürece başarımız katlanmaktadır. Devlet özel okullara çocuk başına verdiği teşviği devlet okullarına da yapmalıdır.

Okul Aile Birliği Başkanı olarak okulların en temel ihtiyaçlarını sıralar mısınız?

Okullarımızda karşılaştığımız en büyük güçlük, Anayasamızın 42. Maddesinde eğitim hakkı "İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır" demesine rağmen herhangi bir ödenek gönderilmemesidir. Ama veliler zannediyorlar ki, Milli Eğitim Bakanlığı okulların tüm ihtiyaçlarını karşılıyor. Oysa elektrik, su, internet, yakacak ve öğretmen maaşları dışında hiçbir ödeneği bakanlıktan almıyoruz. Okullarımızda yeterli hizmetli, güvenlik görevlisi ve memur bulunmamaktadır. Okulların bu yüzden temizlik, güvenlik, yazışma ve temizlik malzemesi sıkıntısı had safhadadır. Hizmetli ihtiyacımızı hizmet alımı yoluyla karşılamaya çalışıyoruz. Çalıştırılan bu personelin maaşı, SGK ve stopaj giderleri okullarca ödenmektedir. Bu da okulun velileri duyarlıysa destek verirlerse onların yaptıkları bağışlarla gerçekleşebiliyor. Fakat güvenlik görevlisi çalıştırma konusu farklı olduğu için ve bütçemiz yetmediği için güvenlik okullar için ayrı bir sıkıntıdır. Ayrıca okulların kendi ihtiyaçları olan kâğıt, yazıcı, toner, fotokopi vb. giderleri de okullar tarafından karşılanmaktadır. Hiçbir geliri bulunmayan bir okulun bu giderleri nasıl karşıladığını Milli Eğitim Bakanlığı yetkilileri düşünmeli ve gerekli önlemleri almalıdır diye düşünüyorum. Bakanlık yetkililerinin her kayıt döneminde yayınladıkları genelgelerle okul idaresi ve veliyi karşı karşıya getirip, velilerden herhangi bir evrak istenmeyeceğini, zorunlu bağış yapılmayacağını dile getirmeleri, okulların ihtiyaçlarını bile bile yaptıkları göz boyayıcı ve kendilerini şirin gösteren açıklamalardır. Okullarımızın fiziki imkânları temel eğitim çağındaki çocukların sosyal yönden gelişmesi için yetersiz kalmaktadır. Örneğin; hemen hemen bütün okullarımızda kapalı spor salonu, halı saha, çok amaçlı salon ve yüzme havuzu gibi alanlarımız bulunmamaktadır. Kısıtlı eğitim finansmanı sonucunda, eğitim kurumları istenilen nitelikte eğitim hizmeti sunamamaktadır. Durum böyle olunca da öğrencilerimiz de iyi eğitim alamamaktadır.

Okullarımızda fiziki kapasitenin çok üstünde öğrenci eğitim ve öğretim görmektedir. Bu nedenle derslik başına düşen öğrenci sayısı çok fazladır. **Öğrenci sayısının çok fazla olması demirbaş eşyaların çabuk yıpranmasına neden olmaktadır. Böyle olunca da okul aile birliğine masraf olarak iş düşmektedir.** Okul Aile Birlikleri mutlaka işlevsel hale getirilmeli, çeşitli alanlarda veli ekipleri oluşturulmalı, işbirliğinin sağlanmasında velilere planlama ve organizasyon sorumluluğu verilmelidir. Okulların maddi ve manevi ihtiyaçları çok fazla olduğu için Okul Aile Birliklerinde çalışacak yeterli zamanı olan donanımlı ve gönüllü veli bulmakta oldukça zorlanıyoruz. Veliler genellikle bu yoğun tempoda çalışmak istememektedir.

Zehra SÖZER

Ataması Yapılmayan Öğretmen / MERSİN

Ülkemize faydalı birer fert olabilme azmiyle bitirdiğimiz okullardan öğretmen olarak ailemizin arasına döndük.

Yıllardır bir ümitle bu genç yaşta ülkemize hizmet aşkıyla tutuştuk. Ülke geleceğini teslim edeceğimiz yavrularımızı okutmak, onları başarılı birer birey yapmaktı gayemiz.

Ancak devletimizin yanlış politikası, yanlış uygulaması bu ümitlerimizi günden güne söndürmeye, karamsar tavır takınmamıza neden oldu.

Atanamayan öğretmen halkası büyüdükçe büyüdü, umutsuzluk arttıkça arttı, psikolojimiz bozuldukça bozuldu. Birçok genç arkadaşımız hayatının baharında intihar ederek kendi yaşamlarına son verdi. Bu bir ülke için yüz karası bir durumdur. Okuttuğun ama tayinini yapmadığın birçok genç kendi yaşamına son vermemeli.

Bu ülkede yüzlerce sınav kaygısı yaşamış, üniversite bitirmiş, fakülte sıralarında dirsek çürütmüş bir birey olarak, üreten kesim içerisinde olmamız gerekirken hala tüketici kesim içerisinde yer almamız Türkiye gibi bir ülkede ne kadar hazin bir tablodur. Bu tablo içerisinde yer almanın yarattığı sorunlar arasında en acı sorunda eğitim öğretim atmosferi içerisinde öğrencilerimiz ile bir öğretmen olarak kesişememek, ülkemizin aydınlık yarınları için onların yetişmesine katkı sağlayamamak.

Bunun yanında "ne iş yapıyorsunuz?" sorusuna "öğretmenim ama atanamadım" demenin verdiği acı; yıllarımızın, gençliğimizin KPSS uğruna feda edilmesini günün her anında düşünmek, her yıl yuva kurmayı atanamayan öğretmen olarak KPSS'den dolayı bir yıl sonraya ertelemek, daha da ümitlerimizin körelmesine sebebiyet vermektedir.

Bir taraftan bu kadar çok atanamayan öğretmen olmasına rağmen diğer taraftan hala mezun vererek bu sayının artması çok büyük bir çelişkidir. Yetkililerin bu konuyla ilgili çok acil bir çözüm üretmeleri gerekmektedir. Her yıl verilen mezun sayısı ile yapılan öğretmen atamaları arasında bir denge kurulmalıdır.

Artık hayal kurmak istemiyoruz. Bu ülkeye hizmet etmek istiyoruz. Umarım yetkililer sesimizi duyar ve bizimle ilgili olumlu gelişmelere imza atarlar.

Dilek ve isteğimiz idealist öğretmenler olarak, ülkemizin bayrağının dalgalandığı her bölgede görev yapma azmi ve aşkı içerisinde olduğumuzu, oradaki yavrularımızın eğitim için bizi beklediğini biliyoruz. O yavrularımıza rehber ve önder olmak için sizlerden de atamamızı bekliyoruz.

Yrd. Doç. Dr. Hasan EŞİCİ

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

Eğitim fakültelerindeki öğretmen yetiştirme politikalarını doğru buluyor musunuz? Kaliteli, nitelikli öğretmen yetiştirmek için neler yapılabilir?

Türkiye'de eğitim sisteminin en başlıca sorunlarından bir tanesi, kalıcı ve tutarlı bir öğretmen yetiştirme politikamızın olmayışıdır. Öğretmenin dünya standartlarında bir eğitim alması maalesef sağlanamıyor. ABD başta olmak üzere gelişmiş devletler statüsündeki ülkelerin en önemli başarısı öğretmenlerin yetiştirilme şartlarının üst seviyede olmasıdır.

Öğretmen ve öğretmenlik mesleğinin saygınlığı o ülkenin gelişmişliğinin en bariz göstergesidir. Öğretmeniniz açlık sınırında bir hayat sürüyor, kendi çocuklarının eğitimlerini maddi sorunları yüzünden sağlayamıyorsa ortada büyük bir mesele var demektir.

Eğitim fakültelerinin sayının fazla olması dolayısıyla öğretmen istihdamında sorunlar yaşanmaktadır. Mezun olan öğretmen sayısının fazla, öğretmen atama sayısının ise sınırlı olması dolayısıyla yüzbinlerce kişi atanamamaktadır. Şu anda ataması yapılmayan öğretmen sayısı 350 bindir. Bu konuda Hükümetin ve YÖK'ün nasıl bir planlama yapması gerekir?

MEB ve YÖK belirli planlama faaliyetleri içerisindeler. Eğitim fakültelerinde ki bölümlerin kontenjanlarının azaltılması, ikinci öğretim yapan bölümlerin kapatılması yoluyla bir düzenlemeye gidiliyor. Ancak bu düzenlemeler, çok geç kalınmış ve hala gerekli koordinasyondan yoksun bir haldedir.

Türkiye'nin siyasal iktidarlara ve politik rüzgârlara göre değişmeyen köklü bir eğitim politikasına ihtiyacı var. Öğrencinin şahsi gelişimi, milli rolü ve vazifelerinin doğru anlatılacağı kapsamlı bir programdan bahsediyorum. Öğretmenden neler bekleyeceğiz? , Eğitimcinin toplumdaki konumunu nasıl yükselteceğiz. Bütün bu sorulara cevap bulabilecek üzerinde toplumsal kesimlerin ve uzmanların ittifak ettiği, ülke olarak bizi dünyada ki başarılı örnekleriyle rekabet edebilir hale getirecek bir eğitim stratejisi, konuştuğumuz pek şok sorunun zamanla çözülebileceği bir sosyal ortamı beraberinde getirecektir.

Talu BİLGİLİ

Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencisi

Eğitim fakültesini isteyerek mi tercih ettiniz yoksa rastlantılar sonucu mu burada okuyorsunuz? Okuduğunuz bölümle ilgili olarak geleceğe dair en büyük endişeniz nedir?

Eğitim fakültesini bilinçli olarak öğretmen olmak maksadıyla tercih ettim. Bizim fakültemizde ki ve pek çok eğitim fakültesindeki öğrenci arkadaşlarımın da tercihlerinin bu yönde olduğunu biliyorum. Fakültemizde bir anket çalışması yapılsa, öğrencilerin önemli bir kısmının yalnızca eğitim fakültesinin ilgili bölümlerini tercih ederek buraya geldikleri ortaya çıkacaktır.

Geleceğe ilişkin en büyük kaygımız, severek tercih ettiğimiz öğretmenlik mesleğinin itibarının her geçen gün daha da ortadan kalkmasıdır. Mezun olan eğitim fakültesi öğrencilerinin önemli bir kısmı öğretmen olmak imkânına sahip değiller. Okullarda eğitimci ihtiyacı had safhada iken mezunlarımızın öğretmen olamaması kaygılarımızı daha da artırıyor.

Eğitim sistemindeki günübirlik politikalar nedeni ile gelecek planlarımızı yaparken sağlıklı düşünemiyoruz. Buna en çarpıcı örnek biz henüz lise öğrencisiyken MEB'in okul öncesi eğitiminin zorunlu olacağını ve böylece ciddi bir öğretmen ihtiyacının doğacağını beyan etmesinin ardından 4+4+4 eğitim sistemiyle bu hedefinden vazgeçerek bu bölümü tercih eden arkadaşları boşlukta bırakmasıdır.

Bir de KPSS ve diğer sınavlardaki şaibe söylentileri çalışma azmimizi kırmaktadır. Ben buradan Türk Eğitim-Sen Genel Başkanı ve Yöneticilerine hem KPSS skandalında hem de atanamayan öğretmenler ile ilgili çalışmalarımızda vermiş oldukları destek ve özveriden dolayı teşekkür ederim.

İdris ŞİMŞEK

Yardımcı Hizmetler / İSTANBUL

Soru:1 Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde genel idari hizmetler- yardımcı hizmetler- teknik hizmetler sınıfında görev yapan eğitim çalışanlarının öncelikli sorunları nelerdir?

GÖREV TANIMLARI SORUNU: Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev yapan eğitim çalışanlarının çalışma stratejileri, çalışma usulleri ve kadrosal görev tanımları bulunmamaktadır. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığınca çıkarılan yönetmeliklerde eğitim çalışanlarının görevleriyle ilgili son maddede "***Amirin vereceği diğer görevleri yapar***" ibaresinin yer alması, kurum amirlerinin sınırsız yetkilerle donatıldığı anlamını taşımaktadır.

Eğitim çalışanlarının kadrosal görev tanımlarının olmaması ve amirlerin verdiği (işiyle ilgisi olup olmadığına bakılmaksızın) tüm görevlerin görev kabul edilmesi eğitim çalışanlarının ulaşılmak istenen modern çalışma hayatını ve çalışma arzusunu baltalamaktadır.

Ayrıca; 657 Devlet Memurları Kanununda Genel İdari Hizmetler-Teknik Hizmetler-Yardımcı Hizmetler-Sağlık Hizmetleri Sınıfında görev yapacak devlet memurlarının görev tanımları "SINIFSAL" olarak yapılmıştır. Öyle ki, ***Yardımcı Hizmetler Sınıfında görev yapan fakat kadrosu "Hizmetli" olan eğitim çalışanlarına 657 DMK'da "Sınıfsal" yapılan görev tanımlarının tümü yaptırılmak istenmektedir.***

Örnek olarak; bir hizmetliye farklı bir kadro olan kalorifercilik görevi, farklı bir kadro olan bekçilik görevi veya hiç bilgisi olmadığı halde okulun badana boya işleri 657 DMK dayanak gösterilerek yaptırılmaktadır. Görevi olmadığı halde tesis edilen bu iş yüklemesine karşı direnci ise soruşturma tehditleriyle kırılarak hak arama yolları kapatılmaktadır. Bu durum kurum amiri ve personeli karşı karşıya getirmekte, Çalışma düzenini ve barışını bozmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Genel İdari Hizmetler-Yardımcı Hizmetler-Teknik Hizmetler-Sağlık Hizmetler sınıfında görev yapan eğitim çalışanlarının sınıfı içinde çalışma alanına giren kadrosuyla ilgili yapacağı görevlerin ve görev alanlarının belirlenmesi gerekmektedir.

Birden fazla görevlendirmelerin önüne geçmek için; "Hizmetli"-"Kaloriferci"-"Aşçı"-"Bekçi"-"Memur"-"VHKİ"-"Şef"-"Bilgisayar İşletmeni"- "Şoför"-"Mimar"-"Mühendis"-"Teknisyen"-"Tekniker"-"Tesis Müdürü" -"Sayman"- "Uzman"-"Araştırmacı"- "Usta Öğretici" -"Şube Müdürü"- "Hemşire"-"4/C" kadroları için ayrı ayrı görev tanımlarının yapılması ve eğitim çalışanı hangi kadroda istihdam ediliyorsa o kadronun gerektiği işleri yapması sağlanmalıdır.

Ayrıca; MEB Yönetmeliklerinde yer alan "***Amirin Verdiği Diğer Görevleri Yapmak"*** ibaresinin "***Amirin, Personelin Göreviyle ilgili vereceği diğer görevleri yapma***k" şeklinde değiştirilmesi durumunda "Görev Tanımları Sorunu" çözülecektir.

MEB TARAFINDAN YAPILAN SINAVLARDA GÖREVLENDİRME SORUNU: Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Teknoloji Genel Müdürlüğünce yapılan MTSK-Açık İlköğretim/Lise-DPYS-SBS vb. gibi sınavlarda salon başkanı ve salon gözcüsü olarak GİH-YHS-THS-SHS sınıfında görev yapan eğitim çalışanlarının görevlendirilmemesi kurum içinde personeller arasında kadrosal ayrımcılık ve üvey evlat hissi uyandırmaktadır.

Ayrıca bu sınavlarda salon başkanı ve salon gözcüsü olarak görevlendirilen eğitim çalışanlarına bu görevlerinden dolayı yüksek ücret ödenerek mükafatlandırılmasının karşısında GİH-YHS-THS-SHS sınıfında görev yapan bazı eğitim çalışanlarının ise kurye, şoför, hizmetli ve kaloriferci gibi daha az ücret verilen görevler verilmesi eğitim çalışanları arasında huzursuzluk yaratmaktadır.

Kaldı ki; Türkiye'nin en önemli Yerel ve Genel Seçimlerinde eğitim çalışanları sandık başkanı v.b. olarak görev alabilirken, görevlerini ifa ettikleri Milli Eğitim Bakanlığının düzenlendiği sınavlarda salon başkanı veya salon gözcüsü olarak görevlendirilmemesi düşündürücüdür.

ÇÖZÜM: Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlenen sınavlarda;

1- Milli Eğitim Bakanlığında GİH-YHS-THS-SHS sınıfında görev yapan eğitim çalışanları da salon başkanı ve salon gözcüsü olarak görevlendirilmelidir.

2- Bu sınavlarda sınavın yapılacağı il merkezi veya ilçe merkezleri dikkate alınarak tüm personellerin listeler halinde sırayla salon başkanı ve salon gözcüsü olarak görevlendirilmesi yapılmalıdır.

3- Sınavın yapılacağı okul ve kurumlardaki şoför, kurye, kaloriferci veya hizmetli olarak görevlendirilecek personellerinde aynı usulle liste halinde ve sırayla görevlendirilmesi yapılmalıdır.

4- Sınavlarda yapılan görevlendirmelerde tüm kadrolara eşit ve hakkaniyetle yaklaşılarak eğitim çalışanlarının "EĞİTİME HİZMET ZİNCİRİNE" dahil edilmesi sağlanmalıdır.

EĞİTİM ÇALIŞANLARINA AİT KREŞ VE ETÜT MERKEZİ SORUNU: Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde görev yapan eğitim çalışanlarının 0-6 yaş çocuklarının il/ilçe milli eğitim müdürlüklerinin ana binalarında veya en yakın uygun bir yerde kreşlerinin olmaması, evli ve çalışan bayan eğitim çalışanlarının, çocuklarının bakımını üstlenmiş evlenmiş ama evliliğini sonlandırmış bayan ve erkek eğitim çalışanlarının en büyük problemleri arasındadır.

Öyle ki, evli ve çalışan bayan eğitim çalışanları çocuklarının bakımlarını sağlamak için "aylıksız izne" ayrılmalarına neden olacak kadar sıkıntılar içindedir. Ayrılmış eğitim çalışanları ise çocuklarının bakımını neredeyse aldıkları maaşın %70'ine yakınını bakıcılara vererek büyük problemlerle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Ayrıca; eğitim çalışanlarının 6-12 yaş çocuklarının örgün eğitim dönemlerinde okul çıkışlarında boş kaldığı, anne ve babalarının çalışmaları nedeniyle çocuklarda problemlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Evde yalnız kalan çocukların problemli büyüdükleri ve ev kazalarıyla karşı karşıya kaldıkları da gözlemlenmektedir.

ÇÖZÜM: Milli Eğitim Bakanlığınca kendi personelleri için il/ilçe milli eğitim müdürlükleri binası bünyesinde veya en yakın uygun bir yerde sadece eğitim çalışanlarının çocuklarının alınacağı "Kreş"lerin kurulması ve yine aynı usulle "Etüt Merkezleri"nin de Milli Eğitim Bakanlığının emriyle kurulması sağlanmalıdır.

Soru:2 Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde genel idari hizmetler- yardımcı hizmetler- teknik hizmetler sınıfında görev yapan eğitim çalışanlarının ekonomik ve sosyal hak kayıpları nelerdir?

EĞİTİM ÖĞRETİME HAZIRLIK ÖDENEĞİ SORUNU: Milli eğitim Bakanlığında eğitim öğretim hizmetleri sınıfında görev yapan eğitim çalışanlarına "Eğitim Öğretime Hazırlık Ödeneği" adı altında her yıl öğretim yılı başında ödenek verilmektedir.

Oysaki; yaz tatilinde okulların tüm badana boya işleri, kalorifer tesisatlarının bakım onarım işleri, kapı sıra tamir bakım işleri ve resmi yazışma işlemleri ile planlama işleri GİH-YHS-THS-SHS personelleri tarafından yapılmaktadır. Kısaca okulların eğitim öğretime hazırlanmasıyla ilgili işlemlerde eğitim çalışanlarının katkısı tartışılmazdır.

Tüm bunlara rağmen "Eğitim Öğretime Hazırlık Ödeneği"nden eğitim çalışanlarının yararlandırılmaması, bakanlık içindeki farklı kadrolara bakışı ortaya çıkarmakta ve eğitim çalışanları arasında ayrımcılık ve üvey evlat hissini uyandırmaktadır.

ÇÖZÜM: 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek-32 maddesinin değiştirilerek "Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatlarında görev yapan tüm kadrolara her öğretim yılında bir defaya mahsus olmak üzere ve öğretim yılının başladığı ay içinde Milli Eğitim Bakanı tarafından belirlenecek tarihte Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktarda öğretim yılına hazırlık ödeneği ödenir. Bu ödenek damga vergisi hariç diğer vergi ve kesintilere tabi tutulmaz. " şeklinde değiştirilmesi gerekmektedir.

FAZLA MESAİ SAATLERİ VE ÜCRET SORUNU: Milli Eğitim Bakanlığında GİH-YHS-THS-SHS sınıflarında görev yapan eğitim çalışanlarının gerek personel eksikliğinden, gerek ikili eğitim yapan okullarımızdan, gerekse aşırı iş yükünden dolayı çalışma saatleri diğer kurumlarda aynı kadroda görev yapan kamu çalışanlarına nazaran değişiklik göstermektedir.

Kanun gereği haftalık çalışma saati 40 saat olarak belirlenmiş olmasına rağmen eğitim çalışanlarının çalışma saatleri günlük 10-12 saate, haftalık 50-60 saate ulaşmaktadır. Hafta sonlarında ise nöbet v.b. gibi görevlendirmeler yapılmaktadır. Arada oluşan fazla çalışma saatleriyle ilgili hiçbir ücret ödenmemektedir.

Uluslararası çalışma hukukuna göre fazla mesailerin ücret yoluyla karşılanması esas olmasına rağmen ülkemizde eğitim çalışanları yaptıkları fazla çalışma karşılığında ücret alamamaktadır. Fazla çalışmaların karşılığı hiçbir ücret alamayan eğitim çalışanının çalışma alanında iş verimi düşmekte, etkin çalışamamaktadır.

Hatta; Milli Eğitim Bakanlığı Nöbet ve İzin Yönerge'sinde Milli Eğitim Bakanlığında görev yapan eğitim çalışanlarının fazla mesailerinin "her 8 saate 1gün izin verilir" hükmüyle koruma altına alınmasına rağmen bu yönergenin hemen hemen hiçbir kurumda uygulanmadığı ve okul/kurum amirlerinin bu maddenin varlığından dahi haberi olmadığı tespitlerimiz arasındadır.

ÇÖZÜM:Fazla çalışma yapan eğitim çalışanlarının;

1-Fazla çalışma süreleri "***Her 1 saate karşılık 1 saat Ek-Ders Ücreti ödenir***" şeklinde düzenlenmelidir.

2- (1.madde ile ilgili yasal düzenleme yapılıncaya kadar) Fazla çalışma yapan eğitim çalışanlarının 8 saate kadar 1 günlük izin haklarının olduğunu hatırlatan resmi yazının bakanlıkça hazırlanarak 81 il okul/kurum müdürlükleri bilgilendirilmelidir.

YILLIK 123 TL ZAM ENFLASYONUN ALTINDA KALDI! Açıklanan yıllık enflasyon; tüketici fiyatlarında yüzde 9,54, üretici fiyatlarında yüzde 9,88 oldu. Bu yılın ilk 8 aylık dönemine ilişkin enflasyon artışı ise yüzde 6,28 oranında gerçekleşti. Devlet memurlarına 2014 yılı için 123 TL net taban aylık artışı yapılmıştı. 123 TL maaş artışı kadro unvan ve derecelerine göre memurların maaşına yaklaşık yüzde 1,5 ile yüzde 7,4 aralığında zam olarak yansımıştı. TÜİK tarafından açıklanan enflasyon oranları açıkça göstermiş oldu ki memur maaşlarına 2014 yılı için yapılan 123 TL zam enflasyonun altında kaldı.

BAŞBAKAN DAVUTOĞLU'NA ÇAĞRI! Enflasyon oranları memur ve emeklisini ezdi geçti. 2014 yılında enflasyon artışına bağlı ilave zam yapılmaması kararlaştırılmıştı. Bu nedenle yeni hükümete ve başta Başbakan Sayın Davutoğlu'na çağrıda bulunuyor; memur ve emekli maaşlarına zam yapılmasını istiyoruz. Çünkü memur maaşlarına bu yıl için ek zam yapılması şart oldu.

HÜKÜMETİN EK ZAM TAAHHÜDÜNÜ UNUTMADIK

Şüphesiz yeni Başbakanı ve yeni hükümeti bekleyen önemli ve bir o kadar da öncelikli çokça konu ve sorunlar var. Çalışma hayatı açısından bunların en öncelikli olanlarından birisi şüphesiz memurların mali problemleri gelmektedir. Hükümetin ortaya koyduğu politikaların halka sunumunda önemli bir görev ifa eden memurların başta ekonomik sorunları olmak üzere, mesleki, demokratik ve özlük taleplerine dönük bugüne kadar verilen vaatlere baktığımızda hükümetin itibarına gölge düşmemesi için memur ve emeklilerine ek zam yapılması konusu öncelenmesi gereken mühim bir mesele olarak ortada durmaktadır. Kaldı ki 2014 yılında enflasyonun memur maaş zammını geçmesi durumunda ilave zam yapılması taahhüdü hükümet yetkilileri tarafından da zikredilmiştir.

ENFLASYON ORANLARI ORTADA!

Aksi halde memur maaş zammının 2014 yılında unvanlar itibariyle memurlara çok düşük oranlarda yansıması ve enflasyon artış oranının yapılan zammın üzerinde gerçekleşmesi, memurların mağduriyetine neden olmaya devam edecektir. Yıllık ve 8 aylık enflasyon artış oranına baktığımızda, memurların daha fazla mağdur edilmemesi için aylık ücretlere bu yıl ilave zam yapılması konusunda yeni Hükümeti gerekli düzenlemeleri bir an önce yapmaya davet ediyoruz.

ÇOCUK YARDIMI ARTIRILMALIDIR!

Mevcut durumda 6 yaşından küçük çocuklar için aylık 38,5 TL, 6 yaşından büyük çocuklar için 19,25 TL tutarında aylık çocuk yardımı alınmaktadır ve bu tutarlar günümüz ölçütlerinde çok komik kalmaktadır. Başta Cumhurbaşkanımız Sayın Erdoğan olmak üzere Hükümet yetkililerinin 3 çocuk tavsiyesini bilimsel veriler ve demografik göstergeler çerçevesinde haklı ve gerçekçi bir telkin olarak görüyor ve destekliyoruz. Bu nedenle 3 çocuk tavsiyesinin gereği olarak, memur maaş göstergelerinde yaş sınırı olmaksızın çocuk yardımının 250 TL'ye çıkarmasını istiyoruz. Kreş hizmetinin sunulmadığı kurumlarda çalışan kamu görevlilerine de aylık 250 TL kreş yardımı yapılmalıdır.

Ali KARAOĞLU

Şef / ZONGULDAK

MEB'de hizmetli ve memur sayısı ihtiyacın çok altındadır. Örneğin Zonguldak ilinde Anaokulu, İlkokul, Ortaokul ve Lise bazında 529 adet kurum bulunmaktadır. Buna karşılık olarak Milli Eğitim Bakanlığı, Zonguldak ilinde bulunan 529 kuruma, yardımcı hizmetler sınıfında hizmetli, aşçı, bekçi, şoför ve kaloriferci norm kadro sayısını 492 olarak tespit etmiş, 492 norm kadronun da doluluk oranı 298 kişidir.

Mevcut personel 529 kuruma paylaştırıldığında 0.5 gibi bir rakam ortaya çıkmaktadır.

Bir kurumun, 3 katlı olarak ortalama 16 derslikli, her katta WC'si olan, koridoru ve idare odaları bulunan bir bina olarak değerlendirdiğimizde, hizmetli sayısının yetmediği açıktır.

Hizmetli sayısının yeterli olmadığı bir ortamda hijyen koşullarından bahsetmek mümkün değildir. Devletin resmi okullarında büyük bir hijyen sorunu bulunmakta olup okullar bu açığı kapatmak için öğrenci velilerinin üstüne gitmektedir. Çeşitli yollar denenmekte (para toplamak gibi) bu da doğal olarak zaten ekonomik durumu iyi olmayan, büyük çoğunluğu oluşturan öğrenci velileri ile okul yönetimlerini karşı karşıya getirmektedir.

Zonguldak ilindeki bu durum ülke genelinde de farklı değildir.

Bunun yanında; okullarda sayıları az da olsa görev yapmaya çalışan mevcut personelin büyük sıkıntıları vardır.

Bunlar;

- Görev tanımı; Bir hizmetliden beklenen işlerin çerçevesi çizilmemiştir. Okul yönetimleri hizmetliyi her şeyi yapabilecek mucizevi bir varlık, obje olarak görmektedir. Okul yönetimlerine göre hizmetli, sınıf süpürür, çay yapar, çayı servis eder, okula gelenlere yol gösterir, tamir yapar (her türlü), posta işine gider, okulun memuru yoksa gerekirse memurluk yapar, kalorifer yakar, bekçilik yapar, bahçıvanlık yapar, sabah okulu önce gelip açar akşam ise en son kapatıp çıkar. Bir kuruma yarısı bile düşmeyen hizmetliden beklenenler düşünüldüğünde sistemin en önemli eksikliği hizmetliyi bir birey, personel veya devlet memuru olarak görmemesidir.

- Hizmetlilerin çalışma koşulları tamamen okul idaresi tarafından çizilmektedir. Hizmetliye hiçbir hak tanınmamıştır.

- Hizmetliyi bir nesne bir araç olarak gören sistem, sisteme dahil edeceği, ihtiyaçtan kat be kat az olan personel alımını SHÇEK'ten yapmaktadır. SHÇEK'ten yapılan alımlarda sisteme dahil edilen personele okul ve kurumlara entegre olması yönünde bir eğitim verilmediğinden ortaya büyük sorunlar çıkmaktadır.

• Görevde yükselme sisteminin çarpıklığı yüzünden mevcut personele görevde yükselme olanağı tanıyarak görevde yükselenlerden boşalan kadroya atama yapılmadığından hizmetli personel açığı sorunu her geçen gün kartopu misali büyümektedir. Bu da sistem içinde görev yapan personeli olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer kurumlarda en alt kademeden en üst kademeye kadar görevde yükselmenin şartları belirlenmiş iken MEB'de bu silsile şeflik kadrosunda kilitlenmektedir.

EKONOMİK SORUNLAR

An itibari ile ortalama bir hizmetli maaşı 1.850,00 tl'dir. Bu veri üzerinden hareket edecek olursak basit bir hesaplama yaparak hizmetlilerin içler acısı durumunu ortaya koyabiliriz.

4 kişilik bir hizmetli ailesinin maaşının paylaşımı, 500,00 tl ev kirası, 100 tl elektrik faturası, 100 tl su faturası, 100 tl telefon faturası, 150 tl, ısınma gideri, 150 tl ulaşım gideri, 250 tl okul servis ücreti, ara toplam 1.350,00 tl geriye, ailenin aylık gıda masrafı, giyim, kültürel aktivite gibi temel ihtiyaçlarına 500,00 tl gibi komik bir rakam kalmaktadır.

Bu rakamı 4'e böldüğümüzde aylık aile ferdi başına 125,00 tl gibi bir rakam tekabül etmektedir.

Günümüzde 1 adet simit fiyatı 1.00 tl, 1 bardak çay fiyatının 1.00 tl olduğu düşünülürse aile fertleri 3 öğün simit ve çay ile beslendikleri takdirde kişi başı 6.00 tl den 4 kişi günlük 24.00 tl gibi bir rakama ihtiyaç duymaktadır. Bunu aylık olarak hesapladığımızda 720,00 tl gibi bir rakam çıkmaktadır. Yani aile fertlerinin simit ve çay ile beslenmesi bile ailenin aç kalmasına sebep olmaktadır. Kaldı ki; ailenin giyim, kültürel ve sosyal aktiviteleri hesap bile edilememiştir.

An itibari ile dört kişilik ailenin açlık sınırı 1.175,00 tl, yoksulluk sınırının ise 3.826,00 tl olduğu ülkemizde hizmetli nasıl iş hayatında sistem içinde yok sayılmışsa ekonomik hayatın içinde de yok sayılarak kaderine terk edilmiştir.

SENDİKAL SORUNLAR

4688 sayılı sendikalar kanunu kapsamında MEB'de son olarak 29 sendika faaliyet göstermektedir. Sendikaların görevi; ilke olarak kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve meslekî hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesine yönelik olması gerekirken Kimi sözde sendikalar için, sendikacılık siyasi zeminde yandaş toplama, personel arasına nifak sokma ikilik yaratma, ötekileştirme şeklinde yapılmaktadır.

Son olarak; devlet memurlarını temsil yetkisine sahip olduğunu ileri sürüp iktidarın da yandaşlığını yapan malum sendikanın 2014-2015 yıllarını kapsayan toplu sözleşme sürecine bakıldığında devlet memurlarının, özellikle de en alt kademede bulunan hizmetlileri ekonomik olarak çok çok zarara uğratmıştır. An itibarı ile 2014 yılı gıda fiyatlarında ki artış %15'i geçmiş olup yılsonunda bu rakamın daha da yüksek olacağı kesindir.

Sonuç olarak; MEB'de genel görünüm bu yönde olup, sorunların çözümü noktasında mevcut yetkililerin herhangi bir girişimde bulunmadıkları aksine bu sorunların kaynağının kendileri olduğu açıktır.

Makam ve Vicdan

Ayla BALCILAR CAN
Hasan Hilmi Ortaokulu Türkçe Öğretmeni

Makam ve mevkiler, insanın sorgulama gücünü zayıflatan, kişiyi kendinden uzaklaştıran, hatalı da olsak "Herkes aynısını yapıyor,bir başkası benim yerimde olsa o da aynısını yapardı" diyerek genelleştirdiğimiz hatalar zinciridir haketmeyen için...

İnsanın sırtının kamburudur öyleki her iki dünyada da sırtınızda taşıyacağımız bir kambur.Haksızlıklarla dolu kararlara imza attıkça yüzümüzün derisi kalınlaşır hiçbir söz , eleştiri sizi bu yanlışınızdan döndüremez olur. Önce idealleriniz sizi terkeder sonra iki taraflı olmaya başlarsınız.

Rüzgara göre savrulup durursunuz. Oradan oraya itilip kakılan, her gelen geçene boyun eğmek zorunda kalan tipik idareci modeline bürünmüş kişiler olursunuz. Altlarını ez; üstlerini idare et mantığı ile hareket eden idareciler... Sonradan anlarsınız başkalarının kuklaları olduğunuzu. İpler sizin elinizde değilse onlar tefi çalar sizi istedikleri gibi oynatırlar.

Eğilip bükülen, her şekle giren, el etek öpen makam tutkunu zayıf karakterli idareciler olursunuz. İdareci, vali, paşa olursun ama.... olamazsınız bana göre. Makamlara getirilecek kişilerde temel ölçüt ..... partisinin ..... şahıs benim yakınımdır..... mevkisine getirilmesi şeklinde olmamalıdır.

Hükümetin adamı anlayışı ile hareket etmek etik midir? Seçimlerden sonra milletvekillerinin yakından uzaktan akrabaları mantar gibi her yerde bitiyorsa bu millete değil kendi akrabalarına hizmet etmiş olduğunu gösterir.Modern Türkiye 'de görmek istemediğimiz tavırlar sergileniyor şu sıralar.

Devletin makamları "Eğer safımızda yer alırsan seni şu makama gelmende destekleriz" anlayışını taşıyan zihniyet ve onlara bu gücü verenlerle doldu taştı. Kamu çalışanları bu çağrıya "Evet" yanıtı veriyorsa taviz vermeye önce kendi kişiliklerini satarak başlamışlardır icraatlarına diyebiliriz.

Sendika çalışanı için vardır. Varoluş sebebi kamu ve diğer hizmet kollarında çalışanların daha iyi şartlar altında hizmet verebilmesi için mücadele etmektir. Sendikacı kişi ya da kişiler önce kendini düşünüp devletin makamlarında kendine yer edinmeye çalışıyorsa -üye sayısına güvenip- etik bir suç işliyordur bence.Sendika tüm üyelerinin hakkını korumalıdır. Sendikacı kimliğini iktidar partinin adamlarına çiğnetmemelidir.Eğitimde reform,siyasi partilerin keyfe keder tutumlarına bırakılırsa yerinde sayan ama bunun farkında bile olmayan uluslardan ne farkımız kalır?Hangi kuruma hangi müdür gelecek buna..... sendikasının..... cemaatinin.....partisinin adamları karar veriyorsa bu apaçık vatana ihanet etmekle eşdeğerdir. Yönetmeliklerden, kanunlardan, yönergelerden bihaber kişileri hak etmedikleri mevkilere getirmek seviyesizce atılmış bir adımdır.

Donanımsız birini sırf.....da tanıdıklarım var anlayışı ile atama yaparsanız hangi ülkeye hizmet etmiş olursunuz onu bilemem ama bu ülkeye hizmet etmediğiniz gün yüzü gibi ortadadır. Devletin makamlarını bazı kesimleri memnun etmek için rüşvet verir gibi sunmak adalet terazisini sarsmaya yetecek bir tavırdır. Osmanlı küçük bir aşiretten koca bir imparatorluğa yürüdü. Adaletten şaşmadı. Devletin tüm yetkileri kendinde olan Kanuni bile bir karar alacağı zaman hocalarına danışır ulemadan bilgi alırdı yanlış bir karar vermemek için. Şimdi düşünüyorum da adalet kavramı şu sıralar mefhum bir kavram oldu çıktı. Herkesin adalet anlayışı farklılaştı, değişti, yobazlaştı.

Makam için adaletsizlik yapanlar sırtlarındaki kamburlarından kurtulabilirler mi bilemem ama bu ülkenin dik, dimdik duran, tarafsız, adaletli, donanımlı yöneticilere ihtiyacı var. Kimseye kul olmayacak, rüzgara göre yol almayacak kaptanlara ihtiyaç var. Ülkeyi haksızca yapılan atamalarla donanımsız kişilerin alacağı kararlarla rotasız gemilere döndürmeyin Öyle ki ya gemi limana varacak ya da batacak.Vicdanlarınızın sesini dinleyin eğer hala yerindeyse tabi...

Adı Konulamayan Teftiş

Doğan CEYLAN
Maarif Müfettişi / Yönetim Bilim Uzmanı

Ülkemizde son yıllarda bütçeden Milli Eğitime ayrılan pay artmıştır. Bu artışa paralel olarak nicel anlamda değişiklik yaşansa da nitelik olarak yeterli gelişme sağlanamamıştır. Nitel anlamda gelişmenin sağlanamamasının nedenlerinden birisi, tutarlı bir eğitim politikası oluşturmak yerine her bakanın kendi fikirlerini hayata geçirmeye yönelmesi ve yaşanan değişimin karmaşa boyutuna ulaşmasıdır. Artık Türk eğitim sistemindeki değişim öyle boyutlara erişmiştir ki işin mutfağında olan öğretmen ve yöneticiler dahi bu değişimi takip etmekte zorlanır olmuşlar, yarının kendilerine ne getireceğini tahmin edemez hale gelmişlerdir.

Açılan okul ve derslik sayılarına, çocuklara dağıtılan tabletlerin miktarına yoğunlaşan Bakanlık bir türlü eğitim çalışanlarına gereken önemi verdiğini onlara hissettirememiştir. Özellikle eski bakanınız Ömer Dinçer döneminde bu durum travmaya dönüşmüştür. Yeni bakanımızla yaralar sarılmaya çalışılsa da öğretmenlerin gönlünde açılan yaralar kapanmamıştır. Bakanımızın, bakanlığın internet sitesinde yayımlanan 2014-2015 eğitim-öğretim yılı açılış mesajında, öğretmenleri motive edici bir tek cümle bile geçmeyişi aslında bu durumu özetleyen üzücü bir belge niteliğini taşımaktadır.

Biz müfettişler açısından da yaşanan durum iç açıcı değildir. Yıllardır müfettişlerdeki moral ve motivasyon bozukluğu birçok meslektaşımızı iş tükenmişliği yaşar hale getirmiştir. Müfettişleri bu notaya getiren etkenlerden bazıları şunlardır.

1- Mesleğin adının dahi konulamayışı: Hükümetin, milli eğitim bakanlığındaki düzensiz icraatlarının en açık göstergelerinden birisi müfettişlere ilişkin düzenlemelerdir. Öyle ki Müfettişlerin unvanı 4 yılda 4 kez değiştirilmiş, mesleğin adı dahi konamamıştır.

2010 yılına kadar "ilköğretim müfettişi" 2010-2011 yıllarında "eğitim müfettişi" 2012-2013 yıllarında "il eğitim denetmeni" 2014 yılında ise "maarif müfettişi" unvanıyla çalışılmaktadır. Bu istikrarsızlık, yani adı dahi konulamayan bir mesleğe sahip olmak, müfettişler açısından moral bozukluğuna neden olmaktadır. Özellikle 2012-2013 yıllarında eğitim müfettişlerine, yasal olarak müfettişlerden daha alt statüde olan denetmen unvanının verilmesi müfettişleri rencide etmiştir.

2- Denetim sistemindeki yapısal sorun: Milli Eğitim bakanlığındaki denetim sisteminin merkez ve taşra olarak yapılanmasına son verilip tek çatı altında birleştirilmesi konusunda beklentiler vardı. 1996 yılında yapılan 15. Milli Eğitim Şurasında teftiş sisteminin birleştirilmesi ve müfettişlerin uzmanlaşması gerektiğine ilişkin iki karar almıştır. Bakanlıkça bu yönde bir düzenleme yapılmamıştır. 2006 yılında yapılan 17 inci Milli Eğitim Şurasında teftişin yapısal sorununun çözülmesi için yine karar alınmıştır. 2010 yılında yapılan 18 inci Milli Eğitim Şurasında da, eğitim müfettişlerinin uzmanlaşması, eğitim çalışanlarına branşında rehberlik ve teftiş yapılması, eğitim müfettişlerinin kariyer basamaklarına ayrılması kararları alınmıştır. Yıllar boyunca bu birleşme gerçekleşmemiş ve özellikle taşradaki müfettişlerin iş doyumu azalmıştır. Nihayet 2014 yılında birleşme gerçekleştirilmiştir ancak bu birleşme beklenildiği gibi bakanlık merkez teşkilatında değil taşra teşkilatında olmuştur. Bakanlık merkez teşkilatında görev yapan müfettişler illere gönderilmiş yeni bir mağdur grup ortaya çıkarılmıştır.

3- Yetki karmaşası: Müfettişlerin görev ve sorumlulukları ile yetkileri hiçbir zaman paralel olmamıştır. Son yasal düzenleme ile Bakanlığın, merkez, yurt dışı ve taşra teşkilatının tamamının rehberlik ve denetimini yapmakla görevlendirilen maarif müfettişleri, il milli eğitim müdürlükle-

ri bünyesinde, denetimini yapmakla sorumlu olduğu milli eğitim müdürlerinin emrinde çalışmaya mahkum edilmişlerdir. Böyle bir çelişkili yapı çadır devletlerinde bile görülmemiştir.

4. Özlük haklarının yetersizliği: Müfettiş unvanıyla çalıştığı halde yıllarca diğer müfettişlerle aynı zam ve tazminatları alamayan eğitim müfettişlerine, ikinci sınıf insan muamelesi yapılmıştır. Gün gelmiş teftişini yaptığı okul müdüründen ve öğretmenden daha düşük maaş alır hale gelmişlerdir. Bugün de denetimini yapmakla sorumlu oldukları, il milli eğitim müdürleri, müdür yardımcıları, ilçe milli eğitim müdürleri, şube müdürleri ile bazı tür okul müdürlerinden daha düşük maaşla çalışmaya devam etmektedirler. Maarif müfettişlerinin yetki ve statülerine uygun maaş verilmemesi iş doyumunu düşüren en önemli etkenlerdendir.

Ayrıca bakanlık merkez teşkilatından gelen müfettişler ile taşradaki müfettişler aynı unvanla aynı görevleri yapmak üzere tek çatıda birleştikleri halde ekonomik açıdan aradaki fark giderilmemiştir. Aynı kurumda birlikte denetim veya soruşturma yapan müfettişlerden birisinin maaşının 3 diğerinin 5 olması moral bozucu bir etkendir.

5. İş güçlüğü: Ülkemizin en ücra köylerine kadar ulaşarak rehberlik ve denetim çalışmaları yapan müfettişlerin görev alanı geniştir. Çalışmaları mesai saatleri dışında taşan, işlerini eve götüren, turneye çıkıldığında sık sık aileden ayrı kalınan, rotasyon uygulaması nedeniyle yerleşik düzen kurulamayan bu meslekte iş koşulları son derece ağırdır.

Sadece kendilerinin değil, eş ve çocuklarının da düzenini bozarak bir ideal peşine düşen, müfettiş olabilmek için ikinci kez üniversitelerde 4 yıl dirsek çürüten, yeniden doğu hizmetine gönderilen, rotasyona tabi tutulan, fedakarca çalışmalarına rağmen adete düşman gibi görülüp gâh "müfettiş" unvanı elinden alınan gâh statüsü aşağı çekilip yetkisiz ajan ilan edilen müfettişler artık kendilerini yargılamaktadırlar ve kendilerine her gün aynı soruyu sormaktadırlar:

"Değer miydi?"

"BU VATANIN SINIRLARI TÜRK'ÜN YAŞADIĞI EN UZAK YERDEN BAŞLAR"

Doğu Türkistan'da bir zulüm yaşandı, maalesef aynı zulüm her zaman tekrarlanıyor. Oradaki Uygur Türklerine, oruç tutmak dahi yasak hale getirildi. Türkmen kardeşlerimiz Telafer'de, Kerkük'te, Musul'da çok zor günler yaşıyor. Türkmenlerin, Doğu Türkistan'daki kardeşlerimizin insanlık dışı şartlar altında yaşadıklarını bu ülkede kaç kişi hissedebiliyor? Bu ülkede kaç kişi bu olanları önemsiyor?"

Telafer'de katledilen soydaşımız, Musul'da esir tutulan 8 aylık bebeğimiz, Tuzhurmatu'da ayaklar altına alınan ırzımız, namusumuz; Mısır'dakinden, Filistin'dekinden daha mı değersizdir? Türkmenelinde katledilenlerin ismi Rabia olmadığı için mi, birilerinin kılı kıpırdamamakta, gözyaşı vampirleri, yitip giden canlarımıza bir damla gözyaşını çok görmektedir?

Bu vatanın gönlümüzdeki sınırları, Türk'ün yaşadığı en uzak yerden başlar. Dünyanın neresinde bir Türk'ün burnu kanasa, bizim yüreğimize kan damlar. Hiç kimsenin bu milletin içini yakmaya, soydaşlarımızı yalnız ve çaresiz bırakmaya ve bir terör örgütünün insafına terk etmeye hakkı yoktur. Türk devleti, büyük olacaksa sınırlarımız dışındaki kardeşlerimizle büyüyecektir.

İsmail KONCUK
Türkiye Kamu- Sen Genel Başkanı

Dr. Sinan DEMİRTÜRK* ile IRAK VE SURİYE TÜRKLERİ Üzerine Söyleşi

** Gazi Üniversitesi Ortadoğu ve Orta Asya Araştırmaları Merkezi (GORAM)*

"Türkmenler, Ortadoğu'da Barış ve İstikrarın Teminatıdır."

Hocam, Ortadoğu pek çok millet, din ve mezhebe ev sahipliği yapan kadim bir coğrafya, Türkmenlerin bu coğrafyada tarihi ve kültürel kimliği yüzyıllar öncesine dayanıyor. Bu konuda görüşlerinizi alabilirmiyiz.

Ortadoğu sözcüğü üzerinde konuşacağımız coğrafya için modern zamanlarda ortaya atılmış bir kavramsallaştırma olarak karşımıza çıkıyor. Biz biliyoruz ki, 20. Yüzyıl başında İngiliz Savaş bakanlığı ve strateji belirleyen çevreleri tarafından zikredilerek İngiltere'nin doğu politikasına katkı sağlayabilecek bir coğrafi/stratejik bir proje olarak anlam kazanmıştır. Mezopotamya ya da Arap yarımadası kavramı olarak tarih boyunca kullanılmıştır.

Tarihin ve kadim medeniyetlerin beşiği olmuş bu bölge, farklı diller ve dinlere binlerce yıldır ev sahipliği yapmıştır. Dünyanın coğrafi olarak kalbi sayılabilecek, petrol başta olmak üzere önemli enerji kaynaklarının üzerinde yer alması itibariyle, Ortadoğu'nun tarihi bir açıdan küresel savaşlarında tarihidir.

Türkler Ortadoğu'nun en eski milletlerinden birisidir. Merkezi Asya'dan Batıya doğru akan büyük Türk göçlerinin hedef noktalarının başında Mezopotamya yer alıyor. Bugünkü Irak ve Suriye toprakları, Türk kitleleri tarafından Anadolu'dan daha önceki yüzyıllarda vatan olarak yerleşilmeye başlanmış bölgelerdir.

Değerlendirmeye Irak'tan başlayacak olursak, ilk Türk yerleşimlerinin hicri 34 ila 50'li yıllara kadar geriye götürülmesi mümkündür. Ayrıca yeni sayılabilecek tarihi bilgiler de, Emeviler devrinden öncede, Hz. Peygamber devrinde İslam devleti ile Türkler arasında yapılan bir anlaşmaya rastlıyoruz. Arap tarihçisi Yakut El-Hamavî'nin "Mu'cemu'l-Buldan" adlı eserinde, Hicri 12. Yılda (M.632-633) Irak'ın fatihi Halid bin Velid ile Banukya adlı bölgede yaşayan Banuklu isimli Türk aşireti ile bir akitname yapıldığını gösteriyor. Ayrıca bu anlaşmayla alınan cizye, İslam devletinin kasasına giren ve Medine'ye gönderilen ilk cizyedir. Ama her şeyden önemlisi, İslam ordularının meşhur komutanı olan Halid bin Velid'in o bölgede Fars halkı ve devleti ile karşılaşmadan önce, bir Türk devleti ve bir Türk lideriyle karşılaşması ve onlarla bu anlaşmayı imzalamasıdır. Tarihçi Abdizâde Hüseyin Hüsamettin'in verdiği bilgilere göre; İslam dini ortaya çıktığında, Irak bölgesinde çok sayıda Türk aşireti ve Türk beyliği bulunmaktaydı.

Emeviler döneminde Irak'ın önemli ve büyük şehirlerine Türkler asker, tüccar ve sanatkâr olarak yerleşerek buralarda kendi dilleri ve kültürleriyle var olmaya başlamışlardır. Abbasiler devrinde ise, Türk topluluklarının Irak'ın yerleşik ve belirleyici halklarından biri olarak tarih sahnesine çıktıklarını görürüz.

Türkler Irak tarihinde var olmuş büyük devletlerin kurucusu olarak da bölgedeki hâkimiyetlerini pekiştirmişlerdir. Erbil ve Musul atabeylikleri, Ortadoğu'nun etkili gücü olarak Suriye, Mısır, Ürdün ve Filistin'in yönetimini uzun yıllar üstleniyorlar. Bu devlet geleneği içerisinde Nurettin Zengi ve Selahaddin Eyyubi gibi iki büyük atabeyi görüyoruz.

Selçuklu ve Osmanlı devleti yıllarında Irak ve Suriye'de Türk nüfusun sayısı daha da artmıştır. Anadolu Selçukluları gibi Suriye ve Irak topraklarını kontrolü altında bulunduran tarihimizin önemli devletlerinden bir tanesine de şahitlik ediyoruz.

Osmanlı Cihan devleti yönetiminde Irak, idari bölgelere ayrılarak yönetilmiştir. Musul vilayeti başta olmak üzere, Osmanlı tahrir ve temettuat defterleri ve diğer tarihi vesikalarda Türkmenlerin Irak'ın nüfus yoğunluğu bakımından en önemli grubu olduğunu ispatlamaktadır.

Türkmenlerin Suriye'ye, 7. ve 8. yüzyıldan itibaren Fırat ve Dicle kıyılarına inmek suretiyle yerleşmeye başladıkları, 9. ve 10. yüzyıldan bu yana Mezopotamya ve Anadolu'dan göç ederek burada varlıklarını sürdürdükleri bilinmektedir.

Suriye'ye tarihte ilk Türk girişi Karahanlılar'ın batı kolu hükümdarı Tağmaç Hanın oğlu Hanoğlu Harun tarafından gerçekleştirildi. Abbasi Halifeliğinin Türk komutan ve askerlerine orduda büyük yer vermesi sonucu Mısır'da bir Türk komutanı olan Tolun Oğlu Ahmet Suriye'yi 877'de ele geçirmiştir. Daha sonra yine bir Türk komutanı olan Toğaç Oğlu Muhammed Ebu Bekir İhşidi Hanedanı'nı kurarak 935 - 965 yılları arasında bölgeye hâkim olmuştur.

Türkmenlerin bölgeye gelip kitleler halinde yerleşmeleri, Büyük Selçuklu Devletinin Gazneliler'le yaptığı Dandanakan Savaşı sonrası olmuştur. Selçuklular özellikle 1063 den itibaren kendi yaşam tarzlarına uygun buldukları bu bölgeye yerleşmeye başladılar. Özellikle Halep, Lazkiye, Hama, Humus, Trablusşam ve Şam bölgelerinde bu yerleşmeler yoğunluk kazanmıştır.

Türklerin bölgeye yönelik akınları Afşin ve Sandak Beyler komutasında Halep'e kadar devam etmiştir. 1069 - 1070 yıllarında Kurlu ve Atsız Beyler Güney Suriye'yi tamamen ele geçirmişlerdir.

1078 yılında Sultan Melikşah Tutuşa Suriye Selçuklu Devletini kurma emrini vermiştir. Tutuş kendini Sultan ilan ederek, Oğuzların Yıva, Bayat, Avşar, Beğdilli, Döger ve Üçoklar oymakları Halep ve Şam bölgelerine yerleşdiler. Bu bölgedeki Türk boylarının 1096'da Selahattin Eyyübi komutasındaki Müslümanlarla birleşerek Haçlılara karşı bölgeyi korumaları dünya tarihinin önemli olaylarındandır. Selahattin Eyyübi'nin ölümünden sonra bölgeye bir başka Türk devleti olan Memlükler hâkim oldular.

Bu dönemde Anadolu'ya hâkim olan Anadolu Selçuklu Devleti 1243 yılında Moğollar'la yaptığı Kösedağ Savaşı'nı kaybetmesi üzerine Moğol baskısı altında kalan Kayseri ve Sivas'ta yaşayan Türkmenler kitleler halinde Memluk Sultanı Baybars zamanında Suriye'ye göç etmişlerdir. Şam bölgesine yerleşen Türkmenler, İlhanlı Hükümdarı Ebu Said Bahadır Han'ın ölümünden sonra çıkan siyasi karışıklıktan yararlanarak 1337 yılında Elbistan civarında Dulkadiroğulları Beyliği'ni kurmuşlardır.

Yavuz Sultan Selim, 1516 da Mercidabık'ta Memlukluları yenerek bu günkü Suriye topraklarını Osmanlı Devleti'ne bağlamıştır. Suriye Türkmenleri, ilk yerleşmelerinde göçebe olarak kalmışlarsa da sonradan yerleşik düzene geçmişlerdir.

Suriye ve Irak toprakları, Türkmen yerleşmesi bakımından çok köklü bir tarihi işaretlemektedir.

Irak ve Suriye Türkleri, ülkelerinin ve Ortadoğu'nun önemli ve en belirleyici kültürel ve siyasi unsurudurlar. Kültürel ve tarihi kimlik siyasetin, uluslararası ilişkilerin reddedemeyeceği bir hakikattir. Siyasi çatışmaların, küresel gerilimlerin sahnesi olarak niteleyebileceğimiz bu coğrafyada, Türkmenler hesaba katılmadan kalıcı barışın ve huzurun tesis edilmesi mümkün değildir.

Silahın ve kaba gücün belirleyici hale geldiği Ortadoğu'da Türkmenler yok sayılmak isteniyorlar, dünya siyasetinde varlık gösterebilmeleri için onların kültürel, tarihi derinlikleri ve kimlikleri siyasetin yol göstericisi olarak göz önünde bulundurulmalıdır.

Irak'ta Araplar ve Kürtlerle birlikte Türkmenler en güçlü kurucu unsurdur. Son dönemde siyasi güçleri ve anayasal hakları ellerinden alınıyor olsa da, Türkiye'nin bu anayasal kurucu unsur tezini Irak ve Suriye siyasetinde yeni dönem boyunca savunması son derece önemlidir.

PKK ve IŞİD'in Faaliyetlerini Kendisi İçin Uluslar Arası Bir Meşruiyet Kazanma Fırsatına Çevirmiştir.

IŞİD bölgede nasıl bu derece hâkimiyet sağlayabildi. Örgütün elde ettiği başarıyı neye bağlıyorsunuz. Hedefleri sizce nedir? Türkiye ve Türkmenlere de etkisini birlikte analiz edermisiniz?

Bölgede ki istikrarsızlık ortamı her şeyden önce örgütün güçlenmesinde ve stratejik öneme sahip şehirleri ele geçirmesinde ekili oldu. IŞİD ya da kendi kullandıkları şekliyle İslam Devleti adlı terör örgütü, Ortadoğu'nun özel şartları içerisinde değerlendirilmesi gereken, buranın sosyolojisine, etnik ve mezhebe dayalı gerilimlerine bağlı olarak ortaya çıkmış, güçlenmiş bir yapıdır.

IŞİD nasıl bu kadar güçlenebildi sorusuna cevap ararken, Irak'ın işgali sonrasında yaşananlar, ABD'nin ve koalisyon güçlerinin gerçekleştirdiği katliamlar, Ebu Gureyb cezaevinde meydana gelen işkence tablosu, işgalcilerin zaten var olan mezhebe dayalı çatışma dinamiğini bilinçli olarak harekete geçirmeleri, kurulamayan hükümetler, patlayan bombalar, kan, gözyaşı ve zorunlu göç gibi kelimeleri dimağınızda sorguladığınızda yaşananların bir sürpriz veya tesadüf olmadığını görebilirsiniz.

Irak'ta Maliki yönetiminin politikaları, Sünni halkın memnuniyetsizliğiyle sonuçlandı. Kurulan hükümetlerde, ordunun yapılanmasında ve bürokraside Sünnilerin dışlanarak bir tür ayrımcılığa muhatap olmaları, IŞİD ve benzeri terör örgütlerinin palazlanmasına vesile oldu. Otuz bine yakın Irak askerinin koruduğu Musul vilayetini sayıları ancak beş yüzle ifade edilebilecek militan nasıl ele geçirebildi? Irak ordusunun meşhur komutanlarından destek alarak ayrıca Sünni yoğunluklu bölgedeki aşiretlerin önemli bir kısmı ile kurmuş olduğu yerel ittifaklar IŞİD' in ilerlemesini kolaylaştırdı.

Örgüt El Kaide'nin Irak yapılanmasının bir uzantısı olarak doğmuştur. Zamanla El Kaide'nin insan kaynaklarını ve yerel gücünü devşirmeye başlayarak kendi bölgesel hâkimiyetini kurmaya, devletlerini ilan etmeye yönelmiştir. Bugün dünyanın her yerinden savaşçıları saflarına katabilen, Irak ve Suriye'den militan ihtiyacını giderebilen önemli bir kuvvet haline geldi.

Suriye ve Irak arasında sınırların ortadan kalktığı hilafet iddiası olan bir devlet kurmak IŞİD 'in öncelikli hedefleri arasında yer alıyor. Bu hedefe ulaşmak için terör, şiddet, soygunlar ve katliamları meşrulaştırmış bir örgütten bahsediyoruz. Irak'ta petrol kuyularını kontrol ederek, işgal ettikleri şehirlerde halktan düzenli vergiler alarak önemli bir mali kaynak elde etmiş durumdalar. Bazı körfez ülkelerinin zenginleri tarafından desteklendiklerini de düşünüyorum. Bununla birlikte bu örgüt her türlü kirli ittifakı yapabilen bir özellik taşıyor. Irak'ta çıkardıkları petrolü satarak mühim bir kaynak elde ettikleri yer, Esad'ın başında olduğu Suriye rejimidir. Suriye ordusu IŞİD'le hatırı sayılır bir çatışmaya bugüne kadar girmedi. Esad'ın af ilanıyla salıverilen pek çok militanın örgütün yönetim kadrosu olarak ifade edebileceğimiz mevkilerde olması düşündürücü değil mi?

İsrail neden IŞİD tehdidi ile ilgili açık bir tavır almıyor dersiniz. Suriye ve Irak'taki savaşın beraberinde getirdiği derin istikrarsızlık en çok İsrail'in işine yaradığı için. Müslümanları dünyaya eli kanlı caniler gibi göstermeye yarayan bu terör faaliyetleri, Tel Aviv'in değişmez müttefiki Barzani ve bölgesel Kürt yönetiminin elinin güçlenmesi sonucunu doğuruyor. IŞİD merkezi hükümetin ordusunu mağlup ederken, peşmerge Kerkük başta olmak üzere Irak'ın ihtilaflı bölgelerini ele geçirmeyi başarmıştır.

PKK ve PYD IŞİD'in faaliyetlerini kendileri için uluslar arası bir meşruiyet kazanma fırsatına çevirmişlerdir. İslamcı bir terör örgütüyle savaş yürüten seküler, ılımlı (!) bir parti imajı yaratılmak isteniyor. Bu imaj çalışması Avrupa ülkelerinde PKK'nın terör örgütü listesinden çıkarılmasının tartışıldığı bir döneme denk gelince mesele biraz daha açıklığa kavuşuyor.

IŞİD en çok Türkiye'nin bölgedeki menfaatlerini olumsuz etkilemiştir. Musul başkonsolosluğu personelimizin rehin alınması olayı Türkiye'nin Ortadoğu'daki etkinliğine büyük bir darbe vurdu. Suriye ve Irak'ta süren kanlı savaşlar bizim ülkemizi herkesten daha fazla etkiliyor. Sınır güvenliğimiz sıkıntılı bir hal alırken, yüz binlerce sığınmacı Türkiye'den başka güvenli bir toprak bulamıyor. Bu durum ülke ekonomisini zorlayabilecek sınırları çoktan aştı kanaatimce.

En önemli tehlike, Türkiye'nin bölgedeki gerçek dostları ve kardeşleri olan Türkmenlerin Irak ve Suriye'de göçmen durumuna düşmeleri, kanlı terör saldırılarının muhatapları haline gelmeleridir. Zaten Esad ve Barzani baskısına uzun süredir dayanan Türkmenler için IŞİD tehdidi çok acı bir reçeteyi ortaya çıkarmıştır.

Irak Ve Suriye Savaşı En Çok Türkmenleri Mağdur Etmiştir.

Evlerini terk etmek zorunda kalan Türkmen kardeşlerimizin durumları nelerdir? Basınımıza çok yansımadığı için soruyorum, son aylarda Irak ve Suriye Türklerine yönelen saldırı ve katliamlar hakkında neler söylemek istersiniz.

Biraz öncede zikrettim, Irak ve Suriye savaşı en çok Türkmenleri mağdur etmiştir. Bölgenin bütün halkları çatışmalardan etkilendi. Ancak Sünni Araplar, Şiiler ve Kürtler büyük ölçüde silahlı gücü ellerinde bulundurdukları için kitlesel bir katliama maruz kalmadılar.

Türkmenler ise, evlerini terk etmek zorunda kalarak açlık, ilaçsızlık ve susuzlukla imtihan oldular. Irak'ta ülke içerisinde büyük bir göç dalgası meydana geldi. Kerkük'ün Türkmen köyleri işgal edilince kalabalık bir kitle şehir merkezine ya da diğer güvenli şehirlere göç etmek zorunda kaldılar. Tuzhurmatu, Telafer gibi şehirlerden kitlesel göçler yaşandı. Özellikle Şii Türkmenler IŞİD'in caniliklerine muhatap olmuşlardır.

Musul'un IŞİD tarafından işgal edilmesinden sonra bölge halkından yaklaşık 500 bin kişi göç etmek zorunda kaldı. Erbil çevresine sığınanlar olduğu gibi güvenli diğer bölgelere kaçanlarda olmuştur. IŞİD 15 Haziran'da Türkmenlerin çoğunluk olarak yaşadığı Telafer'i ele geçirmiştir. Bunun üzerine ilçeden yoğun bir Türkmen göçü başlamıştır. Türkmenlerden yaklaşık 130 bin kişi ilçeyi terk etti ve bugün Telafer'de çok az Türkmen kaldığını biliyoruz .

Tazehurmatu'da yaşayan Türkmenlerden sadece kadınlar ve çocuk-

lar IŞİD tehdidinden dolayı 18 Haziran tarihinde nahiyeyi terk ederek Kerkük ve Leylan'a sığınmıştır. Örnekleri çoğaltmak mümkün ancak belirtilmesi gereken nokta şudur, Irak'ta yaşanan bu kitlesel göç hareketi sayılar ve çekilen acıları dikkate aldığımızda son yüzyılın en trajik olayı olarak değerlendirilebilir.

Sayıları bir milyona yaklaşan insan Irak'ta göçmen ve sığınmacı durumuna düştüler. Bunların büyük bir kısmını Türkmenler oluşturuyor. İşgal edilen bölgelerde toplu katliamlar Türk'lere yöneldi. Kesin bir rakamdan bahsedemeyiz ama, hem katledilen masumlar, hem de çatışmalar sırasında hayatını kaybedenlerin sayısı on binlerle ifade edilebilir. Uygar dünya bu insanlık dramına sessiz kalmış ve insani yardımların ulaştırılması konusunda sınıfta kalmıştır.

Türkiye dışında bölgenin mağdur kitlelerine insani yardım ulaştıran bir ülke ya da kuruluşa rastlamamak çok üzücü. Türkmenler, Sünni Araplar, Hıristiyanlar, Yezidiler, Şebekler dini ve dilleri ne olursa olsun, yakın tarihin görmüş olduğu en büyük felaketle karşı karşıyalar.

Irak ve Suriye'de Türkmenlerin geleceği nasıl şekillenecek? Ortadoğu'da ki yeni denge arayışları ve güç mücadelesi açısından değerlendirir misiniz?

Sınırların öneminin kalmadığı, devlet otoritelerinin sarsılarak silahın kanun belirlediği iki ülkeden bahsetmek zorundayız artık. Türkiye dış politikasını ve Ortadoğu siyasasını belirlerken şu soruyu kendine sormalıdır. Irak ve Suriye'de Türkmenleri kurt yasalarına teslim olmuş bir kuzu olarak mı göreceğiz yoksa onların siyasi ve askeri örgütlenmelerini teşvik ederek bölgesel bir güç haline gelmelerini mi kolaylaştıracağız. Türkmen siyasi teşkilatları ve liderleri de yeni Ortadoğu'yu çok iyi analiz etmek ve

gelecek perspektiflerini buna göre çizmek mecburiyetindeler.

Türkmenler, Türkiye ile bağlarını sağlamlaştırırken bölgenin diğer önemli güçleriyle diplomatik ilişkilerini kendileri sağlamalıdırlar. Her şeyden önemlisi Türkmen kuruluşlarının ve kanaat önderlerinin ortak akıl, ortak gelecek idealinde güçlü bir siyasi birlik meydana getirmeleri şarttır. Savaşa rağmen dillerini ve kültürlerini muhafaza etmek okullarının sayılarını artırmak, yüksek tahsil sahibi ve dünyayı tanıyan genç siyasetçi ve bürokratlarını yetiştirme gayretini elden bırakmamalılar.

Suriye Türkmenleri silahlı birlikler oluşturmaya erken başlamış oldukları için dolayı şükürler olsun büyük bir katliamla karşılaşmamışlardır. Amirli kasabasında IŞİD saldırılarına direnebilen Türkmenler silahlarıyla ölümü göze alabilmiş bir mücadele örneğini ortaya koydular. Demek ki Türkmenler can güvenlikleri ve barışın muhafazası için silah sahibi olmak ve savunma kuvvetlerini meydana getirmek zorundadırlar.

Dünya artık bilmektedir ki, Türkmen toplumu Irak ve Suriye'nin en barışçı unsurudurlar. İki ülkenin de toprak bütünlüğünü ve demokrasiye geçişini Türkmen liderler kadar savunan başka bir grubu bulmak hayli zor.

Türkmenler, bu coğrafyada devletler kurmuş ve yönetmiş bir kültürel ve siyasal aklı temsil ediyorlar.

Türkmenler, tarih ve kültürlerinin zenginliği, müsamaha ve hoşgörüye dayanan anlayışlarıyla Ortadoğu'da barış ve demokrasinin teminatı durumundadırlar. Bu durumun Türkiye tarafından da anlaşılması gerekiyor. Türkiye Türkmen meselesini dünya kamuoyuna anlatmak noktasında daha cesur adımlar atmak mecburiyetindedir.

Türkmen siyasi ve kültürel hakları, enerji anlaşmalarına, bölgesel ittifaklara, Barzani'nin insafına ya da Irak hükümetlerinin tavrına feda edilemeyecek kadar önemlidir.

Irak'ta Türkmen cephesi ve diğer önemli siyasi kuruluşlar, Suriye'de ise Suriye Türkmen Meclisi ve bağlı siyasi kuruluşlarının desteklenmesine devam edilerek, bölge barışına katkı sağlamak Türkiye için hayati bir öneme haizdir.

Hocam çok teşekkür ediyoruz. Okuyucularımıza son olarak neler söylemek istersiniz?

Türkmen meselesi yalnızca Türkmenlerin değil aynı zamanda Türkiye'nin de güvenliği meselesidir. Kardeşlik bağlarımız unutulmamalıdır.

Türkmenleri gözü yaşlı ve mağlup bir topluluk olarak göstermek yerine, nüfusları, kültürel varlıkları ve siyasal güçleriyle Ortadoğu siyasetinin başat gücü haline getirmek zamanı gelmiştir. Bunun tarihin ve coğrafyanın üzerimize yüklediği bir görev olduğu kanaatindeyim.

Türk Eğitim-Sen'e ve derginiz "Eğitimin Sesi" yayın kadrosuna hassasiyetleri için teşekkür ediyorum.

KERKÜK

Yılların ötesinden gelen
Kanatları yorgun kuşum
Büyük Kar'da ablam doğmuş
Küçük Kar'da ben doğmuşum

Masallara karışmış
Eski eski eski günlerde
Parmakla gösterilmişiz
Nişanlarda düğünlerde

O ipek çilesiymiş yumuşak
Ben bembeyaz kartopuymuşum

Bir gün, hastalanmış ablam
Muska da kâr etmemiş ekşi toprak da
Şimdi yatıyor annemle babamın
Yattığı yatakta

Ben -gördüğünüz gibi- uzakta uzakta
İkinci çocukluğumu emeklemekteyim
Onların çağıracağı saati
Hızır beklercesine beklemekteyim

Daha gelmedi mi sırası
Uçup ey kuşlar büyük küçük
Akıp ey bulutlar köpük köpük
Siz söyleyin kaç günlük
Yoldu orası

Yıllar birer ikişer derken
Beşer onar mı yürüdü
Yollar silindi çoktan
Tarihi duman bürüdü

Ne kapı ne eşik ne ocak
Ağlar çardağına bağ
Bağına çardak
Horyatlar söylenir ağıttan acıklı
Ağıtlar söylenir horyattan yanık

Bulamazsınız ey turnalar artık
Çocukluğumuzu gölgeleyen söğüdü
Arasanızda bucak bucak
Dağılsanız da bölük bölük
Ki yıllar analarla babaları gömdü
Biz Kerkük'ü gömdük

Yine de içim diyor
Şuracıkta yakındadır
Ya Büyük ya Küçük
Kar'ın altındadır

Geçerken kapılardan kemerlerinden
Zaman denilen sarayın
Arayın kuşlar arayın
Arayın bulutlar arayın

Perdeleri örtük
Lambaları sönük
Sırtında yıllar yük
Hatıraları kırık dökük
Bir yer olacak orada
Adı Kerkük

Arif Nihat ASYA

SURİYE TÜRKLERİ'NİN DÜNÜ, BUGÜNÜ VE YARINI

Mehmet ŞANDIR
Suriye Türkmen Meclisi Onursal Başkanı
Milliyetçi Hareket Partisi
Mersin Milletvekili

> **"Bugün, ORTADOGU TÜRKLÜĞÜ, kıyameti yaşamaktadır; Şafağın öncesi zifiri karanlıktayız."**

Başta Suriye olmak üzere tüm Ortadoğu bölgesinde bin yıldan bu yana yaşadıkları yerleri vatan bilerek ve egemen olarak yaşayan Türkler, bu gün maalesef yok olmak ve vatanlarını kaybetmek noktasına gelmiş bulunmaktadır.

Suriye'de bir iç savaş yaşanmaktadır; kardeş kardeşi boğazlamaktadır.

Mart 2011 tarihinde El-Dera kentinde başlayan olaylar bu gün bir iç savaşa mezhep temelinde bir bölgesel savaşa hatta küresel güçlerin müdahalesi ile bir uluslararası soruna dönüştü.

Hukuki meşruiyetini kaybetmiş; kendi halkını düşman gören ve hiçbir insani kurala uymadan acımasızca katleden Esad Rejimi, Suriye Devleti'ni, Suriye toplumunu ve Suriye coğrafyasını tahrip etmektedir; Bugüne kadar, çeşitli merkezlerce ifade edilen tüm rakamların iki katından daha fazla insan öldü ve yaralandı. Milyonlarca insan yerini yurdunu terk etti; çeşitli ülkelerde sığınmacı durumuna düşürüldü.

Ayrıca, insan kayıplarının çok ötesinde bir sonuç olarak bu gün gelinen noktada Suriye'de yaşanan iç savaş artık birlikte yaşama imkânını ortadan kaldırdı; Suriye, bu savaş sonunda toplumu, devleti ve ülkesi ile parçalanmaktadır.

Suriye, Afganistanlaştırıldı. İstikrarsızlaştırıldı.

Hâlbuki Suriye, Ortadoğu Bölgesi'nin kilit taşıdır. Suriye'nin istikrarsızlaştırılması dünyanın ve insanlığın

başını çok uzun yıllar ağrıtacaktır. Suriye'de Suriyelilerin ölmesi ile yaşanan savaş aslında Suriye'nin bir iç savaşı olmanın ötesinde bir bölgesel hatta bir küresel güç savaşıdır.

Suriye'de insanlık katledilmekte ve ne acı ki dünya bu vahşeti seyretmektedir.

Suriye Türkmenleri, Suriye'de yaşanan iç savaşın en büyük mağdurlarıdır.

Özellikle Humus ve Lazkiye bölgeleri Türkmen köyleri boşaltılmış ve yaklaşık 1 milyon Türkmen toprağını terk etmek zorunda kalmıştır. 10 bine yakın şehit verilmiştir. Suriye'nin çeşitli şehirlerinde, Türkiye ve çevre ülkelerde 1.000.000'a yakın Türkmen, mülteci durumundadır. Osmaniye, Hatay, Gaziantep, Malatya, Şanlıurfa ve Kilis illerinde kurulan çadırkentlerde ve Türkiye'nin hemen her şehrinde bulunan akrabalarının yanında veya kendi imkanları ile kiraladıkları evlerde yaklaşık 200.000 Türkmen "sığınmacı" olarak yaşamaya çalışmaktadır.

Halbuki, Suriye, Türkmenlerin özvatanıdır.

Türkmenler, Suriye'nin her bölgesinde yaşarlar; Golan bölgesi, Şam ve çevresi, El Dera, Humus, Hama, Halep, Lazkiye, Rakka, Tartus, İdlip vilayetlerinde çok sayıda Türkmen köyleri bulunmaktadır.

Türkmenler, yaşadıkları bölgeler itibariyle etnik, mezhep ve din farklılıkları arasında parçalanmış Suriye'nin coğrafi ve toplumsal birliğini sağlar.

Türkmenler, Suriye'nin Araplardan sonra ikinci kalabalık nüfusuna sahiptir;

Orsam adlı düşünce kuruluşunun araştırmasına göre;

Halep'te 975 bin, Humus'ta 835 bin, Şam'da 460 bin, Lazkiye'de 385 bin, Hama'da 350 bin, Rakka'da 120 bin, Dera'da 75 bin, Tartus'ta 50 bin, Kumeytra'da 50 bin, İdlip'te 25 bin, diğer bölgelerde 175 bin olmak üzere Suriye'nin her bölgesinde toplam 3,5-4 milyon Türkmen yaşamaktadır. Barış ve dostluk zamanlarında yani korkulardan kurtulunca Suriye halkının yarısı Türklükle- Osmanlı ile bir illiyet kurmaya çalışır.

"Suriye'de insanlık katledilmekte ve ne acı ki dünya bu vahşeti seyretmektedir. Suriye Türkmenleri, Suriye'de yaşanan iç savaşın en büyük mağdurlarıdır."

Suriye'de ve tüm Ortadoğu bölgesinde Türk varlığı ve gerçeği, Hz. Peygamberin "Türklere dokunmayınız, Türkçeyi öğrenin" ve diğer sözleri ile başlamıştır. Bir diğer husus, Emevi İslam Devleti ordularının Kuteybe Bin Müslim'in komutasında Horasan bozkırlarında görüldüğü 705 yılından itibaren de İslam gerçeği Türklerin gündemindedir; İlahi kader tecelli etmektedir.

813-842 yılları arasında Abbasi İslam Devleti'nin Başkanları ve İslam halifeleri olan El-Me'mun ve El Mu'tasım dönemlerinde devletin merkezini korumak için kurulan hassa ordusunda muhtelif Oğuz boylarından devşirilen savaşçıların sayısının binlerce kişiye ulaştığı ve bunların yerleşimi için Bağdatın dışında Samarra adıyla bir şehir kurulduğu, tarihen sabit bir gerçektir. 10. yüzyılın başından itibaren devlet bürokrasisinde Türkmen yöneticilerin ağırlığı hızla artmıştır.

Abbasi İslam Devletinin en büyük vilayeti olan Mısır'ın valisi, 868 yılından itibaren Türk soylu Tolunoğlu Ahmet beydir. Şii Fatimileri saymazsak bu tarihten itibaren Ortadoğu bölgesini artık Türk Devletleri ve Türk Beyleri yönetecektir.

Bana göre, Türkler, ikinci bin yılın başında bir ilahi misyon üzere, "Hem din hem vatan "değiştirmişlerdir. (Maide Süresi 54.Ayet gereği)

1040 Dandanakan savaşından sonra Türk boyları, büyük gruplar halinde Ortaasya'dan Önasya'ya yerleşmek üzere akın etmişler, başta Irak olmak üzere Suriye ve Anadolu'nun doğusu ve güneydoğusu artık Türklere yeni vatan olmuştur.

17 Ocak 1055'de Bağdat, Büyük Selçuklu Devleti tarafından fethediliyor ve Tuğrul Bey, "Doğu'nun ve Batı'nın hükümdarı" ünvanıyla ve " Yemin'ü Emiril Mü'minin" olarak Bağdat camilerinde adına hutbe okunuyordu.

1918 yılına kadar bu coğrafyayı Türk Milleti yönetmiştir. Ortadoğu Bölgesinde yaşayan insan toplulukları tüm farklılıkları ile Türk Milleti'nin İslam imanı değerleri ile yoğrulmuş medeniyet anlayışının teminatında barışık ve huzur içinde yüzlerce yıl birlikte yaşamışlardır.

Söğüt yaylalarına yerleştirilen 3000 çadırlık Kayı boyundan Türk'ün kurduğu Osmanlı Beyliği, 1300-1900 yılları arasında 600 yıl Avrupa, Afrika ve Önasya'yı yaklaşık 15-20 milyon kilometrekarelik coğrafyayı(bu coğrafyada bugün 47 devlet kurulmuştur.) ve yine yaklaşık 50-100 milyon arasındaki insan varlığını, tüm farklılıklarını yaşatarak huzur ve barış içinde "tek merkezden" yönetmesi, dünyada ve tarihte örneği olmayan bir mucize olarak değerlendirilmekte ve "Osmanlı Barışı" modeli diye siyaset ve yönetim biliminde okutulmaktadır. İmparatorluklar çağını kapatmakla övünen Avrupa, Osmanlı'dan sonra iki dünya savaşı ve yüzlerce bölgesel savaş yaşamış insanlık huzur yüzü görmemiştir.

Bugün İnsan Hakları, özgürlük ve demokrasi savunuculuğu yapan Avrupalılar, Osmanlılardan sonra 6 milyon Yahudiyi Yahudi oldukları için gaz fırınlarında yakmıştır; yahudi soykırımına katılmayan Avrupa Devleti ve halkı yoktur. Balkanlardan, Kafkasyadan, Afrikadan ve Ortadoğudan Türk oldukları için "etnik temizliğe" tabi tutulan milyonlarca Türk'ün ahı yerde kalmayacaktır; zulüm ateşi zalimi de elbet bir gün yakacaktır.

Küresel güçlerin projeleri geçen yüzyılın ilk çeyreğinde Ortadoğu'nun çivisini çıkarmıştır; Ortadoğu her anlamda o günden bu yana maalesef kıyameti yaşamaktadır.

Suriye, 1918'de Mondros Ateşkes Antlaşması ile Fransızların manda yönetimine terk edilmiştir. Suriye ve Irak Türkmenleri Anadolu'dan koparılmış ve kendi kaderlerine terkedilmiştir. 400 yıllık Osmanlı Türk Devleti'nin faturası acımasızca Suriye Türkmenlerinin sırtına yüklenmiş; bir nefes yaşam için çocuklarının adını Arap cahiliye dönemi efsane kahramanlarının adını vermek ve dilini unutmak gibi zilleti yaşamaya düçar edilmişlerdir.

Ancak Suriye Türkmenleri herşeye rağmen vatan bildikleri bu topraklarda yaşamaya devam etmiştir.

Suriye Devleti'nin kuruluşunda 1921 Ankara Antlaşmasına rağmen Suriye Türkmenleri yok sayılmış; Kurucu unsur veya azınlık gibi bir hukuki statü kazanılamamıştır. Kimlikleri ifade edilemeden Müslüman – vatandaş statüsünde hızla asimile edilmişler; kimliklerini ve dillerini unutturmaya dönük baskı ve politikalar altında yaşamaya mahkum edilmişlerdir.

80 yıl sonra yine yeni bir yüzyılın ilk çeyreğinde Türk Milleti yeniden "ateşle imtihan edilmek" istenmektedir. Canları, kimlikleri ve vatanları ellerinden alınmak istenmektedir.

Bu kapsamda,

Suriye Türkmenleri, Suriye'de yaşanan iç savaşın en büyük mağdurlarıdır.

Suriye Türkmenleri, Suriye'nin siyasi ve toprak birliğini ve bütünlüğünü herkesten çok savunmakta, vatan bildikleri bu topraklarda diğer komşuları ile "eşit vatandaş" statüsünde özgürce yaşamak istemektedirler.

Suriye'de verilen Milli Mücadelenin her yerinde ve her aşamasında Suriye Türkmenleri vardır ve en ön safta savaşmaktadır. Demokratik ve güçlü bir Suriye için yapılması gereken her fedakârlığı yapmakta ve yapmaya da her zaman hazırdırlar.

Suriye Türkmenleri; Bugün yurtlarını vatanlarını ve devletlerini savunmak adına rejim karşıtı mücadeleyi bir " Onur ve Özgürlük" mücadelesi olarak görmekteler.

Bu mücadeleyi yönetmek, Türkmen gerçeğini muhataplarına anlatmak ve Suriye'nin geleceğinde hak ettikleri yeri almak için **SURİYE TÜRKMEN MECLİSİ** kurulmuştur.

Suriye Türkmen Meclisi bünyesinde, iki siyasi parti ve çok sayıda sivil toplum kuruluşu temsil edilmektedir. Bölgelerden seçilen 360 delegenin katılımı ile ikinci olağan kongresini yapan Meclis'in 43 üyesi ve bunlar arasından seçilen 12 kişilik bir Yürütme Kurulu bulunmaktadır. Halen Meclis'in başkanı Abdurrahman Mustafa'dır.

"Suriye Türkmenleri Gerçeği", iyi anlaşılmadan ve kabul edilmeden Yeni Suriye'yi kurmak eksik kalacak, kalıcı bir barışın tesisi mümkün olamayacak ve yapılanlar yanlış olacaktır.

Ortadoğu Türklüğü 'nü " zaman ve mekân bütünlüğünde" değerlendirmemiz halinde bugün yaşananları daha iyi anlarız ve geleceği daha doğru öngörebiliriz diye düşünüyorum.

ZAMAN; Yeni bir yüzyılın ilk çeyreği hatta yeni bir bin yılın başlangıcındayız.

Her yüzyılın ilk çeyreğinde küresel güçler bir masanın etrafında toplanırlar(!) ve dünya dengelerini yeniden tanzim ederler ve dünyayı yeniden paylaşırlar.

1815 Viyana Konferansı, 19. Yüzyılın paylaşım toplantısıdır. Fransız Napolyon'un Avrupa'yı kasıp kavuran saldırganlığı sonrasında Avrupa'nın tüm devletleri Viyana'da bir araya gelmiş; Avrupa'nın ve Dünya'nın geleceği ile ilgili kararları almışlardır. Bu toplantıya o dönem Avrupa'sının en büyük kara ve deniz devleti olan Osmanlı Devleti çağrılmamıştır. Bu toplantıda Türklerin payına düşen; ŞARK MESELESİDİR; Küresel güçler, "Türkler bu yüzyılda Avrupa kıtasından çıkarılacaktır" kararını vermişlerdir.

Gerçekten 100 yıl sonra; 1915 yılında 550 yıl yönettiğimiz Avrupa'dan bütünüyle çekilmiş olduk; Tabii koca bir vatanı kaybetmenin ötesinde Bilal Şimşir'in tespitlerine göre balkan dağlarında en az 5 milyon insanımızı da kaybederek Anadolu'ya geri dönüldü.

18 Ocak 1919 Paris konferansı, yeni bir yüzyılın; 20. Yüzyılın ilk çeyreğinde yine devrin küresel güçleri bir araya geldiler; Birinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'yı ve Dünya'yı yeniden tanzim ettiler. Bize düşen SEVR Antlaşmasıdır; Küresel güçler bu defa, "Türkler bu yüzyılda Anadolu'dan geldikleri Orta Asya karanlıklarına geri dönecektir" kararını vermiş, bu hayali görmüştür.

(Kudüs'ü Osmanlıdan alan İngiliz General Edmund Allenby'nin ve Lozan Antlaşması sonrasında Lord Curzon'un İsmet Paşaya söylediği söz bu kararın ve niyetin açık ifadesidir.)

Büyük Türk Milleti, atalarımız, bedelini kanları ile ödeyerek Sevr'i yırtıp attılar; Milli Mücadele sonrasında imzalanan Lozan Barış antlaşması ile bu topraklarda bir milli devlet kurdular. Ancak, yaklaşık 8 milyon kilometrekare vatan toprağı ve milyonlarca can feda edilerek bu günkü vatan kurtarılabildi. Ne yazık ki Balkanlar ve Ortadoğu Türklüğü kendi kaderine terk edildi.

Şimdi yeni bir yüzyılın ilk çeyreğindeyiz. Küresel güçler yine bir aradalar ve coğrafyamızı yeniden tanzim etmenin kararında; acımasızca

Müslüman kanı akıtmaktalar. Büyük Ortadoğu Projesi, geçen yüzyıldan yarım kalmış hesapların yeniden gündeme getirilmesi amacı taşımaktadır. Bugün Suriye Türklerinin yaşadıkları bu kapsamda düşünülmelidir.

MEKAN; Ortadoğu Bölgesi;

1- Tarihin tüm dönemlerinde önemli olmuştur;

-Asya, Avrupa ve Afrika arasında geçiş yoludur.

-Suyolları buradadır; Süveyş Kanalı, Kızıldeniz, Basra Körfezi, Doğu Akdeniz buradadır.

-Petrol ve Doğalgaz yatakları buradadır; Hazar Denizi havzası ile birlikte dünya rezervlerinin yarısı bu bölgededir.

-Tüm semavi dinlerin merkezi buradadır; kutsal bölgedir.

- İslam-Türk coğrafyasıdır; Hıristiyanlığın yayılma hedefindedir.

Tüm dinler için kutsal bölge olan Kudüs şehri, 1187 yılında Selahattin Eyyübi yönetimindeki İslam orduları tarafından Hittin savaşı ile İslama kazandırılmıştır. "Hittin Sendromu" denilen Kudüs'ün kaybedilmesi, Hıristiyan Batı için bir komplekse ve tekrar kazanılması bir ülküye dönüştürülmüştür. Ortadoğuda yaşanan bölgesel savaşlar aslında bir DİN SAVAŞIDIR.

2- Tarihin tüm dönemlerinde o dönemin küresel güçleri bu coğrafyayı kontrol altında tutmak için bu coğrafyaya gelmişler ve işgal etmek istemişlerdir. Mısır firavunları, Persler, Sümerler, Kafkasya, Orta Asya kavimleri, Roma, Bizans, Türkler, Moğollar, Makedonyalılar, İngilizler, Fransızlar, Almanlar, ABD ve Rusya; bu coğrafyayı kontrol altında tutmak ve Jeopolitik değerini ve tabii kaynaklarını kullanmak için buraya gelmişler, işgal etmişler ve kan dökmüşlerdir.

Günümüzde; Yeni Dünya Düzeni adıyla dünya milletlerine ve "Arap Baharı" diyerek Ortadoğu ülkelerine dayatılan aslında ABD İmparatorluğunun dünyaya hâkimiyet esaslarıdır. Bu hâkimiyetin amacı; kendi halkının temel ihtiyaçlarının sürekli ve emniyetli bir şekilde karşılanabilmesi için dünyadaki tabii kaynak rezervlerine ve buralara ulaşan bölgelere hükmedebilmektir.

Ortadoğu; Orta Asya ve Afrika gibi henüz bütünüyle işlenmemiş doğal zenginliklere sahip bölgelere ulaşan yolların başlangıcı olduğu gibi bizatihi kendisi çok zengin maddi ve manevi kaynaklara sahiptir. Ortadoğu'ya ve buranın üzerinden diğer yerlere emniyetli ve sürekli olarak ulaşmak ABD için çok önemlidir. Doğuda Çin ve Japonya, güneydoğuda Hindistan ve Güney Doğu Asya ülkeleri, kuzeyde Rusya vardır.

Eski Küresel güç merkezi ülkeler (ABD ve AB ülkeleri) ile yeni küresel güç adayı ülkeler; BRİÇ ülkeler; (Brezilya)Hindistan, Rusya ve Çin, bizim coğrafyamızın, Avrasya'nın yani Türk Coğrafya 'sının etrafında bulunmaktadır. Yeni Yüzyılın ilk çeyreğinde eski küresel güçlerle yeni küresel güç merkezleri savaş mevzilerini bizim topraklarımızda kazmaktadır.

3- Tarihin tüm dönemlerinde, bölge dışı güçler bu coğrafyada kalıcı olamamışlardır.

4- Bu coğrafyada yaşayan halklar; etnik, din ve mezhep farklılıklarını kimlik haline getirmişler ve bunu yaşatabilenler kalıcı olabilmiştir; Bu

coğrafyada Milletleşme mümkün değildir veya çok zordur. Bu coğrafyada batı tipi bir demokrasi inşa etmek çok zordur. Hakim unsur olarak görülen Araplık bir millet adı değil bir ırk adıdır.

5- Bu coğrafyada yaşayan topluluklar, varlıklarını devam ettirebilmek için mutlaka bir dış güce dayanmak durumunda kalmışlardır; Maruniler Fransızlara, Dürziler İngilizlere, Nusayriler İran ve Ruslara, Kürtler herkese, Sünni Araplar ABD'ye, Türkmenler Türkiye'ye dayandığı gibi. Bir başka yönüyle, bu coğrafyada hesabı olan her ülke bu bölgede yaşayan bir gurubun arkasında durmak mecburiyetindedir. Herşeye rağmen Rusya'nın Nuseyri Beşar Esad'dan, Fransa'nın Marunilerden ve İngiltere'nin Dürzilerden vazgeçmemeleri gibi...

6- Suriye bu coğrafyanın kilit taşıdır, her konuda Suriye olmadan hiçbir şey tamam olmaz.

7-Türkiye, bu coğrafyanın tabii lideridir, model ülkesidir, Türkiye el altında tutulmadan bu coğrafyanın kontrolü mümkün görünmemektedir; Medeni Dünya'ya bu coğrafyayı taşıyacak ülke Türkiye'dir.

8-Türkiye, Batı değerlerine ve kurumlarına bağlı kalarak ancak Bölge ülkesi olduğunu unutmadan; Bu bölgeyi 1000 yıl yönetmiş olmanın müktesebinde ve sorumluluğunda; bu bölgede yaşananlara ve olması gerekenlere Batı-işgalci- sömürgecilerinin penceresinden bakamaz; Başkent Ankara jeopolitik vizyonundan bakmak mecburiyetindedir.

Tarihi bir sonuç olarak şekillenen Ortadoğu Bölgesi'nin karekteri; Dünyanın kaderini belirleyen stratejik bir gerçekliktir ve geleceği kuracak en önemli faktördür.

Ortadoğu bölgesinin kaderi Türk Milleti'nin elindedir ve vereceği karara göre şekillenecektir; Geçmişte de bu böyle olmuştur.

Ortadoğu'nun kapısı, Türklerin elindedir.

Ana kıtanın(Asya- Afrika- Avrupa) merkezi(Avrasya) bizim coğrafyamızdır.

Türkiye, bir kenar ülke değil bir merkez ülkedir.

Kuzeyde Türkiye, Akdeniz'de Kıbrıs, Suriye'de, Irak'ta ve İran'da yaşayan 120 milyondan fazla Türk... ve bu coğrafyada 1000 yılı aşkın bir siyasi hakimiyetin getirdiği müktesep ile TÜRK MİLLETİ; Tarihte imparatorluklar kurmuş, tesis ettiği medeniyetle birçok halkı asırlarca huzur içinde bir arada tutabilmiştir. Geniş Orta Asya coğrafyasında yaşayan soydaşlarına kolayca ulaşabilen, ayrıca, bir buçuk milyarlık Müslüman dünyasının hamisi, potansiyel-Lider bir millet...

TÜRK MİLLETİ VE LİDER ÜLKE TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ... (Küresel güçlerin uykusunu kaçıran) BİR KÜRESEL GÜÇTÜR.

Suriye Türkleri Meselesi bu çerçevede bir yere konularak incelenmelidir.

Suriye Türkleri işte bu büyüklüğün bedelini bu gün canları ile ödemektedir.

Türkiye olarak bu süreçten milli birliğimizi ve kardeşliğimizi koruyarak, milli kimliğimizi güçlendirerek geçmek mecburiyetindeyiz. Ancak, kendi topraklarımızda huzur içinde yaşayabilmek için dünkü vatan bildiğimiz coğrafyalarda yaşayan dindaşlarımız ve soydaşlarımızın da sorunları bizim "iç meselemiz" olarak değerlendirilmelidir. Bu sebeple Suriye 'de yaşanan iç savaş ve Suriye halkına yapılan zulümleri def etmek bizimde meselemiz olmak durumundadır.

IŞİD; Irak Şam İslam Devleti(DEAŞ) Irak ve Şam bölgesinde bir sünni-şer'i İslam devleti kurmak için örgütlenen ve terör metotlarını acımasızca kullanan bir silahlı örgüttür.

Öncelikle belirledikleri isim ve isimle kendilerine hedef bölge olarak seçtikleri coğrafya çok özel anlamlı... IRAK VE ŞAM, Her ikisi de Osmanlı Türk Devleti'nin yıkılmadan hemen önceki iki eyaletinin isimleri ve Birinci Dünya Savaşı öncesi Osmanlı coğrafyasının paylaşım müzakerelerinde İngilizlerle Fransızlar arasında (Sykes- Picot görüşmeleri) kararlaştırılan Sunni Arap Devletinin hudutlarının belirlediği bölge...

(Abdullah Öcalan'ın Misak-ı Milli hududundan bahsetmesi ile IŞİD'in iddiası aynı kaynaktan beslendiklerini göstermez mi?)

Bu bölge aslında geçen yüzyılın ilk çeyreğindeki paylaşımın gerçekle-

meyen parçası; kurulmak istenen devletler, SEVR'in bir maddesi...

Sünni bir Arap devleti ve bir Kürt devleti; küresel güçlerin küresel projelerinden gerçekleşmeyen iki "geçen yüzyıl hesabı", hesaba katılamayan Türk Milleti'nin yok edilemeyeceği gerçeğinin yeniden aşılmak istenmesinin mukadder akıbeti...

Ortadoğu Bölgesinde yani Türk ve İslam coğrafyasında 1850 yılından bu yana var olan tüm ayrılıkçı- terörist örgütlerin arkasında Hristiyan Batı'nın; dün İngilizlerin bugün ABD'nin başı çektiği İslam ve Türk düşmanlığı yatmaktadır.

1856 Paris Konferansında Viktor Hugo'nun açılış konuşması bir defa daha dikkatlice okunmalıdır... Milletlerin psikanalizi yapılmadan milletler arasındaki ilişkilerin ve yaşanan her türlü olayın gerçekleri ve muhtemel sonuçları doğru belirlenemez.

Bu günkü Hristiyanlığı var eden Birinci Konsül'ün toplandığı İZNİK şehrinin Bizanstan alınarak Anadolu Selçuklu Devletine başkent yapan, Hittin savaşı ile kutsal Küdüs'ü İslam'a kazandıran, Doğu Roma imparatorluğunu yıkan hatta Batı Roma İmparatorluğunun yıkılışını hazırlayan VE KENDİ TANIMLAMALARI İLE ADLANMIŞ- ÜNLENMİŞ TÜRK MİLLETİ'Nİ, " geldikleri Orta Asya karanlıklarına geri göndermek" hayali, Hristiyan Batı'nın "genetikleşmiş" hasta psikolojisidir.

Bu psikoloji ile bugün Müslümanı Müslümana kırdırıyorlar, Avrupa'nın orta yerinde, Bosna'da alenen soykırım yapıyorlar, kadınların ırzına geçiyorlar...

IŞİD, birinci sınıf bir ölüm makinası olarak madde in ABD'dir, Avrupa'dır. Taliban gibi, El Kaide ve PKK gibi... Ayrı düştükleri yer, ILIMLI İSLAM çizgisinden sapmalarıdır.

Irak'ın ve Suriye'nin kuzeyinde bir

sünni Arap devleti ve bir Kürt devleti kurmak hayali yeni metotlarla uygulanan eski bir haçlı saldırısıdır.

Unutulan husus; bu yerler TÜRK YURDUDUR ve TÜRK MİLLETİ kıyamete kadar Yüce Allah'ın yüklediği ilahi misyon üzere TÜRK VE MÜSLÜMAN KİMLİĞİ İLE VE BAĞIMSIZ DEVLETİYLE VAR OLACAKTIR. Bu ilahi bir kader çizgisidir.

Türk Milleti'ni yeniden "ateşle imtihan etmek" isteyenler, çekiçle örs arasında dövülen çeliğe su verdiklerinin farkında değiller; az bekleyin, o çelik kılıca dönüşmektedir...

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bugünkü yöneticilerinin takip ettiği dış politikanın analiz edilmesi; mümkün, bazı şeyler de söylenebilinir...

Bugünkü iktidar sahipleri, Büyük Atatürk'ün söylediği gibi "Müstevlilerin(küresel güçlerin) siyasi emelleri ile şahsi çıkarlarını tevhid etmiş gaflet delalet hatta hıyanet erbabı ülke yöneticileri" tanımlamasına uyuyorsa ve iktidar olmaları böyle bir projenin bir parçası ise sizce dış politikaları değerlendirmeye değer mi?

Büyük Ortadoğu Projesi'nin EŞBAŞKANI olmak ve Amerika Birleşik Devletlerinin Stratejik Ortağı olmakla övünmek, bu günkü yöneticileri başkaca hangi vasıfla tanımlamamıza imkân verebilir?

Türk Milleti kimliğini tanımayan, Türk Milleti'ne mensubiyet duymayı ayaklar altına alan, Türklükle ilgi tüm değerleri itibarsızlaştıran, farklılıkları ayrıştırarak kimlikleştiren; küreselleşen dünyada farklılıklar üzerinden Milleti parçalayan ve bunu bir çözüm projesi olarak sunan anlayış, politika ve şahsiyet; TÜRK olabilir mi, Türk Milleti'ni koruyabilir mi ve geleceğini kurabilir mi?

AKP İktidarı'nın dış politikasını ABD'nin dış politika öncelikleri üzerinden takip etmek daha sağlıklı sonuç verecektir. Sonuçta patron ne söylerse o oluyor.

Ancak, unutulmamalıdır! Herkesin bir hesabı varsa Allah'ın da bir hesabı olacaktır ve mutlak olan O'dur. Ayrıca Türk Milleti daha son sözünü de söylememiştir!

Yeise gerek yok; Osmanlı yıkılırken veya Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulurken gafil ve hain sayısı bu günden nisbi olarak daha çoktu, şartlar daha ağırdı; 600 yıllık bir imparatorluğun külleri TÜRKLÜK ruhunu söndürememişti; KÖZ KÜTÜKTE yürekten gelen bir milli nefesi beklemekteydi...

Bana göre biz kendimize bakalım; Türk Milliyetçileri olarak BİZ ne haldeyiz?

Durumun farkında mıyız?

HOCAM, ÇOCUKLARIMIZA TÜRKLÜK ŞUURU VEREBİLİYOR MUYUZ?

Allah sizlerden razı olsun, saygılar sunuyorum.

Türkmenler, Sessiz Bir Şekilde Ölün !

Ali KERKÜKLÜ
Araştırmacı - Yazar

"Bu yazıyı yazarken içim acıyor, çünkü Türkmenler etnik temizlik ve soykırımla karşı karşıyadır. Türkmenler, ölüm kalım savaşı veriyor. Bugün Irak Türkleri, Irak Şam İslam Devleti (IŞİD) ve peşmerge arasında kültürel soykırım ve kitlesel soykırım tercihleri arasında bırakılmış, yüz binlerce Irak Türkü, ölüm ve zorunlu göç arasında kalmıştır. Irak Türklerinin can ve mal güvenliği yok, Türkmeneli'nin şeref, namus ve iffeti hedef alınıyor. Türkmenleri dünyanın gözü önünde bölgeden arındırılıyor. Türkmenlerin yüz yüze kaldığı olaylar açıkça kıyımdır ve etnik temizliktir ama kimse ses çıkarmıyor. Gazze, Suriye, Rabia için hüngür hüngür ağlayanların, katledilen Türkmenler için neden gözlerinin yaşı bile akmaz? İşte böyle ikiyüzlü bir dünyada yaşıyoruz!

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa Birliği (AB), IŞİD'in Yezidi ve Kürtlere dokunduğu anda dünya ayağa kalktı. ABD Yezidi ve Kürtlere yardım etmek amacıyla Irak'a hava saldırısı düzenledi ve onlara havadan insani yardım desteği sağladı, korunmaya alındı ve yaraları anında sarıldı. Kürtleri IŞİD'tan korumak için, hemen silah yardımına koşan ABD, İsrail, Almanya, Fransa... Söz konusu Türkmenler olunca Batı'nın Türkmen katliamlarına sesi çıkmıyor. İran bile Kürtlere silah yardımında bulundu.

Irak şu anda tam bir kaos ve göç dalgasıyla karşı karşıya. Bundan en çok etkilenenler ise pek gündeme gelmeyen Türkmenler. Yüz binlerce Türkmen şu anda çöllerde, dağlarda ve

yollarda 50 derece sıcakta kendilerine barınacak bir yer arıyor. Güneşin altında günlerce bekleyen Türkmenler kamyon, otomobil ve minibüslerle bir yerden bir yere gitmeye çalışıyor. Küçücük arabalara tıkıştırılmış iki-üç aileyi görmek sıradan bir durum. Göç ve panik hâli hâlâ mevcut. Hâlihazırda Türkmenler Irak'ın içlerinde göç hâlinde. Yezidi ve Kürtlere gösterilen uluslararası ilgi Türkmenlere neden gösterilmez? Yezidiler ve Kürtler insan da Türkmen değil mi? Türkmenlerin esamesi bile okunmuyor, Çünkü Türkmenler kimsesiz ve sahipsizdir. Yezidileri Türkiye'ye alanlar, saatlerce haber programlarında Yezidileri konuşanlar neden Türkmenleri görmezden geliyor? Türkmenler gerçekten bunu anlamakta güçlük çekiyor.

IŞİD'in saldırıları Türkmenleri bu bölgede iki defa göçe maruz bıraktı. IŞİD'in Musul ve Telafer'e saldırılarından sonra buralardan canını kurtaran on binlerce Türkmen Yezidilerin yoğun yaşadığı Sincar kasabasına sığınmıştı. IŞİD'in Sincar'ı işgal etmesinden sonra Türkmenler Yezidiler ile bir kez daha zorunlu göçe maruz kaldı. Göçün nereye kadar süreceği, ne zaman biteceği ya da bitip bitmeyeceği belli değil.

50 yaşındaki Ala Salih bu çelişkiyi yaşayan Türkmenlerden biri: "Bizim Türk soydaşlarımızla hiçbir problemimiz yok. Onlardan şikâyetçi değiliz. Ancak devletin bize sahip çıkması gerekirdi. Kimse bizim mağduriyetimizi dile getirmiyor. Bugün yanımızda olmayan Türkiye ne zaman bize sahip çıkacak?"

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Erşat Salihi: "Dünyada bir tek Yezidilerden konuşuluyor. Sanki orada bir tek Yezidi var, Türkmen dramı yaşanmamış. Bu da bilinçli olarak yapılan bir meseledir. 300 bin Türkmen'in göçe maruz kaldı. Coğrafyası elinden alındı. Filistinlilerin konumuna düştüler. BM Güvenlik Konseyi aldığı kararlarda sadece Hıristiyanlar, Yezidiler ve Şebekler'den bahsettiler. Bir tek Türkmenleri söylemediler. Bu konu bilinçlidir tabii ki. Bunun ardında tabii ki farklı güçler vardır. Türkmenleri bilinçli olarak göz ardı etme politikası yürütülüyor. Kesinlikle bu da dünya siyasetinin bir parçasıydı. Herkesten fazla zararı gören Türkmenlerdir." dedi

Türkmenler Silahlanmalı!

Bölgede silahsız ve korumasız olan tek toplum Türkmenlerdir. Türkmenler hariç her kesimin silahlı gücü var. Bu coğrafyada güçlü olan hayatta kalıyor. Çünkü burası İsviçre veya Norveç değil. Bugün Türkmenlerin insani yardımdan çok acil olarak silaha ve korunmaya ihtiyacı var. Diğer kesimler gibi Türkmenler de Emniyetleri ve kendilerini korumak için silahlanmalıdır. Bu topraklarda var olmak isteniyorsa buna ihtiyaç var.

Türkmenler: "Bize de Kürtler veya diğerleri gibi silah yardımı yapılsın

kendimizi korumak istiyoruz yoksa yok olacağız. Kimseye karşı değiliz, sadece saldırılara karşı kendimizi korumak istiyoruz. Bağdat'tan destek istediğimizde size Ankara yardım etsin diyorlar" demektedir.

Kerkük'e bağlı Türkmen kasabası Tazehurmatu'da oluşturulan Türkmen Birliği'nin sorumlularından Türkeş Mahili: "Biz Türkmenlerin silahlı bir yapısı yoktu. Ancak çok zorda kaldık ve kendi topraklarımızı, namusumuzu korumak için böyle bir karar aldık. Şimdi herkes gönüllü olarak cephede savaşıyor. Evimizi, toprağımızı koruyoruz. Bundan sonra da bu silahlar bırakılmayacak. Bu topraklarda var olmak istiyorsan buna ihtiyacın var. Türkiye'nin yanımızda yer almasını isterdik. Herkes herkese yardım ediyor. Büyük devlet olmak budur. Ama biz yalnız bırakıldık. Türkiye bizi petrol ile tarttı ve sanırım petrol ağır geldi! Türkiye'de Türkmenlere silah yardımı yapıldı deniyor. Bize ne silah geldi ne de başka bir şey. Keşke gelseydi. Bu bize moral olurdu ve sahipsiz olmadığımızı anlardık." dedi.

Ama resmi açıklamalara bakarsanız AKP Hükümeti Türkmenlere "çok büyük yardımlar" gönderiyor. Adana'da TIR'lar durdurulunca da hükümet "Türkmen kardeşlerimize giden yardımlardı onlar" diye savunmaya geçmişti. Ama o TIR'lar Irak'a değil, Suriye'ye gidiyordu, ama gerçekte o TIR'lar Türkmenlere gitmiyordu, o zaman kime gidiyordu? Onu da lütfen siz bilin! Irak Türkmenlerinin silahlanmak için girişimlerde bulunduğu bir sırada Türkiye Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç: "ITC (Irak Türkmen Cephesi) Türkiye'den silah istemeyeceğini bilir" diyerek, Türkmenleri Türkiye'nin korumayacağını bütün dünyaya duyurmuş oluyordu. Bunun anlamı da; Türkmenler sessiz bir şekilde ölün!

Türk Hükümeti, El-Nusra Cephesi, Irak Şam İslam Devleti (IŞİD) ve Müslüman Kardeşler gibi radikal İslamcı örgütlere silah, eğitim, lojistik destek, para ve istihbarat yardımı yapmıyor mu, bu radikal İslamcı örgütlerin yaralıları Türk hastanelerinde tedavi görmüyor mu? Türkmenler, ölüm kalım mücadelesinde şeref, namus ve kendilerini korumak için anavatanından destek ve yardım istemesinden daha doğal ne olabilir? Kürtler gibi Türkmenler de, destek ve yardımı İsrail'den mi istesinler? Diğer etnik gruplar çeşitli güçler tarafından korunurken, yani herkesin sahibi varken, Türk Hükümeti, Türkmenlerin yaşadığı bu insanlık dramı ve felaketi karşısında Türkmenleri korudu mu, siyasi destek verdi mi? Türkmenler yalnızlığa ve çaresizliğe mahkûm edildi.

Türkmen şehir, nahiye ve kasabaları; Kerkük, Tuzhurmatu, Telafer, Bastamlı, Çardağlı, Biravcılı, Karanaz, Yengice, Beşir, Tazehurmatu, Amirli (IŞİD kuşatmasına karşı 80 gün kahramanca direnen Amirliler, kuşatmadan daha yeni kurtuldu) ve diğer Türkmen bölgelerinin ve Türkmenlerin Barzani ve IŞİD'in insafına terk edilmesi ihmal değil, AKP iktidarının izlediği bilinçli bir siyasetin sonucudur. Bu siyasetin sonucun da, Türkmenler, cehennem sıcağında çöllerde, dağlarda ve yollarda aç, susuz, sahipsiz ve kimsesiz kaderlerine terk edildi.

2 Ağustos 2012 Türkmen şehri Kerkük'ü ziyaret eden Türkiye'nin Dışişleri Eski Bakanı ve Yeni Başbakanı Ahmet Davutoğlu Türkmenlere seslenerek (Bende o salonda bulunuyordum); "Sizin burada tırnağınıza küçük bir diken batsa, onun acısını 75 milyon Türk Anadolu'da hisseder." demişti. Hani Musul ve Kerkük Türkiye'nin milli meselesi ve kırmızı çizgisiydi. Hani "Kerkük'e ve Telafer'e dokunan Türkiye'ye dokunur" sözü nerde kaldı? Türkmenleri, kırmızı çizgi ve Irak'ın toprak bütünlüğü yalanı ile aldattılar ve Türkmenlerin bugünkü insanlık dramına zemin hazırladılar. Peki, yaşanan bu felaketi ve insanlık faciasının hesabını kimden soracağız? Gerçek şu ki, Bugün petrol ve Radikal İslamcı örgütleri, Türkmenlere tercih eden bir iktidar var Türkiye'de!

Türkmen Birliği sorumlularından Türkeş Mahili, "Türkiye (Hükümet) bizi petrol ile tarttı ve sanırım petrol ağır geldi!" sözü Aslında her şeyi açıklıyor. Yüz binlerce Türkmen ölüm ve göç arasında kaldı. Coğrafyası elinden alındı. Filistinlilerin konumuna düşürüldü. Bizi bu hallere düşürenler Allah'ından bulsun."

Kaynaklar:

1-Haşim SÖYLEMEZ, Aksiyon, "Türkmenler Bölünürken", 12 Ağustos 2014.

2-Muharrem BAYRAKTAR, Yeni Mesaj, "'Türkmenlere Ölüm' Politikası!", 19 Ağustos 2014.

3-Ümit ÖZDAĞ, Yeni Çağ Gazetesi, "Türkmenlerin Yok Oluşu Nasıl Durdurulur", 21 Ağustos 2014.

Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi

Dr. Bahadır Bumin ÖZARSLAN

Dergimiz İçin TÜRK DÜNYASI'NDA YAŞANAN İNSAN HAKLARI İHLALLERİNİ Değerlendirdi

Söyleşi : Dr. Yılmaz YEŞİL

Ortadoğu'da IŞİD terör örgütünün ilerleyişi ve eylemleri, Irak'ta ve Suriye'de Türkmenlerin sorunlarını dünya gündemine taşıdı. Türkmenlerin maruz kaldığı büyük katliamları da göz önüne alarak coğrafyamızda yaşanan sorunları nasıl yorumlarsınız?

Bölgemizde yaşanan sorunlar, uluslararası sermayenin çizdiği rotanın bir başka yoldan yani örtülü ve dolaylı olarak hayata geçirilmesinden ibarettir. Birinci ve özellikle İkinci Körfez Harekâtı'ndan sonra sıklıkla dile getirilen "Irak'ın önce fiilen üçe bölünmesi ve arkasından da üç ayrı devlet oluşturulması süreci"nde perde alenen açılmıştır. Daha önce doğrudan denenen bu senaryo başarısızlığa uğrayınca, yeni taşeronlar eklenmiştir. Üstelik bu seferki taşeronlar, taşeron olduğunun bile farkında değildir ya da böyle bir rol sergilemektedirler. Son iki yılda Irak'ın kuzeyindeki bölge yönetiminin her vesileyle AKP hükümeti tarafından meşrulaştırılmasıyla ortaya çıkan sinyaller, IŞİD eliyle hızlandırılmıştır. Zira IŞİD'in Irak'ın orta bölümündeki ilerleyişi karşısında sessiz kalan Batı, kuzeye yönelen ilerleme karşısında büyük bir telaşla IŞİD'i durdurmaya dönük bir tutum takınmıştır. Dikkat edilirse IŞİD'in terör eylemleri de daha çok bu ikinci aşamada dile getirilmiş ve uluslararası toplum nezdinde bir algı yaratılmıştır. Böylesi bir tabloda, uzun bir süredir olduğu gibi bölgedeki Türkler maalesef yine denklemin bir değişkeni olarak kabul edilmemiştir.

Suriye'de yaşanan çatışmalar Türkmenlerin Esad, IŞİD ve PYD tehdidi ile karşılaşmaları sonucunu doğurdu. Uluslararası hukuk açısından Türkiye'nin bölgedeki hakları nelerdir? Süleyman Şah Saygı Karakolu ve Türbesi meselesini de dikkate alarak konu hakkında neler söylemek istersiniz?

Meseleye uluslararası hukuk açısından bakıldığında, kendi topraklarına yönelik bir saldırı olmadıkça Türkiye'nin Suriye'ye karşı bir kuvvet kullanması veya Suriye topraklarının bir bölümünü işgal etmesi mümkün değildir. Böyle bir saldırı olması durumunda da meşru müdafaa hakkı ve uluslararası hukukun genel ilkeleri çerçevesinde, saldırıyla oranlı bir savunma yapma hakkı vardır. Eğer Suriye'de konuşlanmış olan terör örgütleri, Türkiye'ye yönelik sürekli bir saldırı gerçekleştirirlerse ve Suriye yönetimi, bu saldırıları bertaraf edemezse o takdirde Türkiye'nin sınır ötesine geçip bu saldırıları önleme imkânı olacaktır. Aynı durum Irak ile ilişkiler çerçevesinde de geçerlidir. Öte yandan Süleyman Şah Saygı Karakolu ve Türbesi ise uluslararası hukuk açısından Türkiye topraklarının bir parçası olarak kabul edildiği için buraya yapılacak herhangi bir saldırıda, tartışmasız bir şekilde Türkiye'nin müdahale hakkı bulunmaktadır.

Kerkük'ün statüsü ve Irak içerisindeki konumu, uzun yıllardır tartışılan bir konu. Merkezi hükümet ile bölgesel Kürt yönetimi arasında ihtilafa sebep olan bu tarihi Türk şehrinin geleceği konusunda neler düşünüyorsunuz?

Kerkük'ün tarihi ve kültür dokusu açısından bakıldığında, bu şehrin bir Türk şehri olduğu açıktır. Bununla birlikte Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yanlış politikaları neticesinde, gerek Kerkük'teki gerekse Irak'taki Türk varlığı bölgeyi yavaş yavaş terk etmiştir. Buna, İkinci Körfez Harekâtı'ndan sonraki sunî ama planlı bir nüfus hareketliliği de eklenince Irak'taki demografik yapı, Türkler aleyhine katmerli bir şekilde bozulmuştur. Bu noktada, Irak Türkmen Cephesi'nin hem kendi iç meselelerinden hem de Türkiye'nin yanlış politikalarından dolayı Irak Türklerinin önemli bir kısmına hitap edemediği ve Irak Türklerinin bir bölümünün gerekli hassasiyeti göstermediğini de kabul etmek zorundayız. Bütün bu olumsuz tablo içinde Türkiye'nin yapması gereken, Irak Türklerini ve özellikle Kerkük Türklerini her şekilde ve her yolla desteklemek, bu şekilde Türkiye'nin her şekilde Irak Türklüğü'nün hamisi olduğu algısını yaratmaktır. Bölgedeki Türkler bu desteği ve özellikle bu algıyı hissetmezse göç etme eğilimi güçlenecek ve demografik yapı, daha da kötü bir hâl alacaktır. Kerkük'ü, Irak'ın kuzeyindeki yönetimin insafına bırakmak da bu olumsuz tabloyu perçinlemekten başka bir işe yaramayacaktır. Türkiye'nin güneyindeki tutunma hattının Kıbrıs-Kerkük ekseninden geçtiğini unutmamak gerekmektedir. Bu sebeple bu hattı tahkim etmek, her Türkiye Cumhuriyeti Devleti hükümetinin "olmazsa olmazı" olmalıdır.

İnsan hakları ihlallerinin ve kültürel ayrımcılığın en kanlı örneklerine şahit olduğumuz Çin'de, Uygur Türklerine yönelik katliamlara dünya seyirci kalmaya devam ediyor. Bu sorunu uluslararası hukuk açısından değerlendirir misiniz?

Uygur Türklerinin sorunları, hukukî olarak iki açıdan ele alınabilir. Bunlardan ilki, bölgenin yani Doğu Türkistan'ın Çin idarî mekanizması içinde sahip olduğu özerkliktir. Bölgede özerk bir idare öngörmüş olan Çin devleti, bu özerkliği fiilen uygulamamaktadır. Kendi belirlediği yerli idareciler eliyle ve yine kendi çizdiği idarî işlevlerle sınırlı bir yönetim modeli oluşturmuştur. Bu uygulama da Uygur Türkleri açısından pek çok idarî soruna yol açmaktadır. Konunun ikinci boyutu ise insan haklarıdır. İnsan haklarıyla ilgili evrensel kabul görmüş ve uluslararası hukukun amir hükmü (jus cogens) hâline gelmiş pek çok uluslararası belgeye aykırı uygulamalar bölgede yapılmaktadır. Bu bağlamda Batı, her zaman olduğu gibi sessiz kalmakta ve meseleye, ekonomik çıkarları açısından yaklaşmaktadır. Batı'nın bu tavrı tanıdık olmakla birlikte Türkiye'nin de benzer tutum takınması kabul edilebilir bir durum değildir. Kültürel bağlarımız bir yana bırakılsa bile ekonomik açıdan aleyhimize işleyen dış ticaret hacmi de göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'nin kendi ekonomik ve politik menfaatleri açısından daha etkin bir strateji izlemesi gerekmektedir. Öte yandan Türk devlet geleneği açısından bakıldığında, kültürel bağların göz ardı edilmesi kabul edilebilir bir durum değildir.

Akademik çalışmalarınız arasında Kırım da var. Kırım'ın hukuki statusü hakkında bilgi verir misiniz? Ayrıca Rusya'nın bölgedeki işgalinin dünya kamuoyunda meydana getirdiği tepkiler konusunda neler düşünüyorsunuz?

Kırım, Soğuk Savaş sonrasında Ukrayna sınırları içinde kalmış tarihi bir Türk yurdudur. Ukrayna idarî yapısı içinde özerk bir cumhuriyet olarak yer almıştır. Ukrayna Anayasası incelendiğinde, iç işlerinde oldukça geniş yetkilere sahiptir. Bölgede yaşayan Türkler ise azınlık statüsüne sahiptir. Bu Türk toplulukları içinde nüfus olarak ezici çoğunluğa Tatar Türkleri sahiptir. Kırım nüfusunun yaklaşık % 12'sini teşkil eden Kırım Tatar Türkleri, uzun bir süre kendileri için "yerli halk" statüsü tanınması talebinde bulunmuştur. Uluslararası hukuk açısından yerli hak statüsü, "kendi kaderini tayin etme hakkı (self determinasyon)"na sahip olması bakımından önem taşımaktadır. Rusya Federasyonu'nun Kırım'ı ilhak etmesinden sonra Ukrayna Yüksek Meclisi, bu statüyü tanımıştır. Kırım'ın işgalinden ve fiilen Ukrayna'nın elinden çıkmasından sonra ortaya çıkan bu tablo, Ukrayna'nın yaklaşımını göstermesi bakımından ilginçtir. Öte yandan Kırım'ın Ukrayna'dan ayrılmasına yönelik halk oylaması da Ukrayna Anayasası'na aykırılık teşkil etmektedir. Zira bu tip bir halk oylamasının sadece Kırım'da değil bütün Ukrayna sathında yapılması gerekmektedir. Ayrıca halk oylaması yapılmasının bazı sıkı şekil şartları vardır ki bu şartlar yerine getirilmeden halk oylaması kararı alınmıştır. Bu konuyla ilgili olarak yakında "Soğuk Savaş Sonrasında Kırım'ın ve Kırım Tatar Türklerinin Statüsü" başlıklı bir makalem yayımlanacaktır. Bu makalede, bahsettiğim hususlar ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Rusya'nın Kırım'ı işgali, uluslararası toplumun tepkisini çekmekle birlikte Rusya'ya uygulanan yaptırımlar, yeterli olmamış ve yasak savmak kabilinden öteye geçememiştir. Bu noktada, Rusya'nın elindeki enerji kartının etkisi, uluslararası toplumun tereddütlü ve çekingen bir tutum takınmasına yol açmıştır. Dolayısıyla Batı, kendi medeniyetinin geleneklerini bir kez daha yansıtarak faydacı ve menfaat odaklı bir yaklaşım sergilemiştir. Öte yandan Rusya'nın bu cüretkâr adımı, Rus devlet geleneğinin karakteri bakımından dikkat çekicidir. Zira son dönemin önemli Rus stratejistlerinden ve Kremlin üzerindeki etkisi bilinen Aleksandr Dugin'in Türkçe'ye "Rus Jeopolitiği-Avrasyacı Yaklaşım" olarak çevrilen kitabında da belirtildiği üzere, Ukrayna'nın bağımsız bir devlet olarak varlığını devam ettirmesi katlanılamaz bir durumdur ve askerî bir çatışmayı Rusya açısından meşru kılar. Dugin'in gerekçesi ise Rusya'nın Soğuk Savaş sonrasında mahrum kaldığı Karadeniz kıyılarıdır. Kıyılarını genişletememesi hâlinde Rusya'nın normal ve bağımsız bir devlet olarak mevcudiyeti şüpheli olacaktır. 1999 yılında ifade edilen bu strateji, çok değil on beş (15) yıl sonra hayata geçirilmiştir. Bu da Rusya cephesinde pek bir şeyin değişmediğini göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Bu vesileyle üyesi olmaktan şeref duyduğum Türk Eğitim Sen ve Türkiye Kamu Sen ailesini en derin duygularla selamlıyorum.

Koridorun Hukuki Boyutları

Dr. Cüneyt MENGÜ
Stratejist-Yazar

> **“Asıl adı Ayn El Arap olan “Kobani” de IŞİD ile PKK’nın uzantısı PYD arasında devam etmekte olan silahlı çatışmalar nedeniyle köşeye sıkıştırılan ve çözüm arayışları peşinde olan Türkiye, kendine göre IKBY’ne bağlı peşmergeye Ayn El Arap’a açılan geçiş koridoru, akil adamlar toplantısının düzenlenmesi ve ÖSO’nun savaşa müdahil olabilmesi ile çare bulmaya çalışmaktadır.”**

Asıl adı Ayn El Arap olan “Kobani” de IŞİD ile PKK’nın uzantısı PYD arasında devam etmekte olan silahlı çatışmalar nedeniyle köşeye sıkıştırılan ve çözüm arayışları peşinde olan Türkiye, kendine göre IKBY’ne bağlı peşmergeye Ayn El Arap’a açılan geçiş koridoru, akil adamlar toplantısının düzenlenmesi ve ÖSO’nun savaşa müdahil olabilmesi ile çare bulmaya çalışmaktadır.

Peşmergeye açılacak koridorun hukuki boyutları siyasi arenada tartışmalara yol açmıştır. Bazılarına göre IKYB devlet statüsüne sahip olmadığı için böyle bir girişimin bölgenin resmen tanınmasının yanı sıra Türkiye için ileride hukuksal yönden sorun yaratacağı ve böyle bir uygulamanın da dünyada başka örneklerinin olmadığı ileri sürülmektedir. Bu iddialara karşı cevaplar ise;

İlk olarak tezkere metninde yabancı ülke değil yabancı asker sözcüğünün geçtiğini dolayısıyla Türkiye’nin istediği yerden Ayn El Arap’a yabancı asker sokabilmesinde herhangi bir sakınca görülmediği ileri sürülmektedir. Bu gerekçenin tutarlı yanı olmadığı gibi tezkereyi hazırlayanları da zan altında bıraktığı düşüncesindeyim. 1991 yılında savaşı kaybeden Saddam imzaladığı onur kırıcı ateşkes antlaşmasında uçuşa yasak bölgede sadece helikopterin ulaşım amacı olarak kullanılabileceği yer almıştır. Daha sonra ABD’nin teşvikiyle güneyde ve kuzeyde yaşanan ayaklanmalar istisnaya tabi olan helikopter ile bastırılmış ve sonucunda kuzeyde güvenli bölge kurulmuştur. Pek çok siyasetçiye göre söz konusu ateşkes antlaşmasında bu bend kasıtlı olarak yer almıştır.

Diğer bir cevap ise peşmergelerin merkezi hükümete bağlı bir kurum olduğuna dair fikirlerin yoğun bir şekilde ileri sürülmesidir. Bir defa peşmerge kesinlikle Irak ordusunun bir birimi değildir ve merkezi hükümete bağlı bir kurum olduğuna dair iddialar da Irak anayasasına aykırı olduğunu belirtmek isterim. Yürürlülükte olan Irak Anayasasının 9. maddesinin b bendinde silahlı kuvvetler haricinde askeri milis kuvveti oluşturulamaz, yine 13. maddenin 2. fıkrasında anayasayla bağdaşmayan yasa çıkarılamaz ve bölgesel anayasalarda veya diğer hukuki belgelerde de yer alan Irak anayasasıyla çelişen hükümler geçersiz sayılır. Ayrıca 101 maddenin 5. Bendinde ise bölgesel hükümet, başta polis, güvenlik güçleri ve bölgesel muhafızları da içeren birimlerin kurulması ve örgütlenmesi olmak üzere bölgenin bütün idari ihtiyaçlarını karşılar hükümleri yer almaktadır. Bu maddelerden anlaşılacağı üzere defacto olarak faaliyetlerini sürdüren peşmergelerin Irak’ın silahlı kuvvetlerinin bir birimi olmadığını göster-

mektedir. Öte yandan Kürt yönetiminin zaman zaman ısrarla Peşmerge maaşlarının merkezi hükümet tarafından karşılanması girişimleri sürekli olarak reddedilmektedir.

Ayrıca peşmergenin Irak silahlı kuvvetlerinin bir birim olduğu iddiası kabul edilse bile IKYB'den değil Irak'ın merkezi hükümetinden talep edilmesi gerekmektedir. Bu durum karşısında Irak Anayasasının 61. Maddesinin 9. Fıkrasında, savaş ve olağanüstü hal meclisin 3'te 2 çoğunluğuyla yürürlüğe girebilir hükmü yer almaktadır. Bu hükme göre, KDP'nin sürekli merkezi hükümetle ihtilaf halinde olması nedeniyle, meclisten geçmeyeceği de aşikardır.

Koridor meselesine Irak'ın federatif yapısı açısından bakıldığında özerk bölge bir antlaşmaya göre değil bir defacto ürünüdür. Dolayısıyla bu durum da uluslar arası teamüllere aykırı bir şekilde uygulanmaktadır.

Federatif yapılarda ortak bir anayasa altında bir araya gelen tarafların egemenliklerinden bir bölümünü ortak bir otoriteye devredilir ve federal devletin ise harici bir hakimiyeti yoktur. Federal devletler ancak iç güvenliklerini sağlamak amacıyla kendi polis teşkilatlarını kurabilirler. Irak'ta uygulanan sistem federatif yapı değil de konfederasyon bir yapıyı anımsatmaktadır.

IŞİD'in rolü yavaş yavaş ortaya çıkmakta ve her taraf ne istediğini de bilmektedir. ABD'nin Suriye'nin kuzeyinde, Irak'ta olduğu gibi, tamamen kendi insiyatifinde bir bölgenin kurulmasını istemekte olup müttefiki de PYD'dir. Görüldüğü üzere Türkiye, öne sürdüğü şartları kabul edilmediği için Barzani ve ÖSO ile 2. hamleyi başlatmak istemektedir. Rusya ve Fransa ise Esad'ın iktidarda kalmasını istemektedir. Koridor konusuna gelince 200 iken 150'ye düşürülen peşmergenin, Musul ve Telafer'i söylemiyorum ancak burunlarının dibindeki Sincar'ı neden kurtaramıyor?

Bir dizi değişkenler arasında birbiri ile mücadele edenlerin alan hakimiyeti üzerinde odaklandıkları bilinen bir gerçektir.

Doç. Dr. Mehmet Akif OKUR
Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi

Hüzün Coğrafyası'na Türkiye Umut Olabilir mi ?

> "Hüzün coğrafyası... Doğu Türkistan'ın çileli serüvenini en anlamlı biçimde bu ifade özetliyor"

Hüzün coğrafyası... Doğu Türkistan'ın çileli serüvenini galiba en anlamlı biçimde bu ifade özetliyor. İnsanlığa türlü güzellikler bahşetmiş muhteşem bir tarihle, halihazırdaki takatsizlik arasındaki gerilimi "hüzün"den daha iyi ne tasvir edebilir? Uygur Türkleri'nin bu aşinâ hüznüne, mesafelere rağmen ruh evimizin içinden hissedebileceğimiz kadar yakınız. Hüzün coğrafyasının sakinleriyle küçük tanışıklıklar, kısa sohbetler bu duygudaşlığı farketmemiz için yeterli. Doğu Türkistan ve Anadolu, yeryüzünün bir noktasında batıp, başka ucunda da rengini ve tadını hemen hiç değiştirmeden yüzeye çıkan ırmaklara benziyor. Soluğunuzu tutup mesafeleri atlayarak aynı kültürel gökkubbe altında nefes almayı sürdürebilirsiniz. Bu hüzünlü hikâye o denli bizden, o kadar bizimle...

Sadece tarihin tozlu sayfalarından miras bir akrabalık münasebetinden söz etmiyorum. Daha yakın dönemlerde de, İstanbul'a bağlılıklarını iletip Osmanlı hükümdarı adına hutbe okutan Yakup Bey'den, Türkiye yolunda Pamirleri aşmış umut kervanına dek uzanan bir ilişkiler zinciri aramızdaki köprüleri sağlam tutmuş. İstanbul medreseleriyle, Doğu Türkistan'dakiler arasındaki müfredat ortaklıklarını

gördüğünüzde entelektüel düzeydeki etkileşimin boyutları karşısında şaşkınlığınızı gizleyemezsiniz. Kaşgar'da mütevazi bir ev kütüphanesinin rafından size gülümseyen Dersaadet basımı Kısas-ı Enbiya, muhayyilenizi kanatlandırır. Türkistan yollarını arşınlayan kervanlara karışır, kitap sandıkları arasında kendinizi unutuverirsiniz.

Doğu Türkistan'ın değeri

Son kurdukları devlet, 1949'da Çin tarafından yıkılan Uygur Türkleri, şiddeti değişmekle birlikte varlığını hep koruyan baskılara direnerek bugünlere geldiler. 28 Temmuz'da, Çin devletinin resmi rakamlarına göre yaklaşık 100 kişinin hayatına mal olan hadiseler, yeni bir tırmanma döneminden geçildiğinin göstergesi. Peki niçin? Çin'in bu kanlı manzarayla ne yapmaya çalıştığını kavrayabilmek, Pekin'in Doğu Türkistan'a yaklaşımını belirleyen vizyondaki değişimleri izlemekle mümkün. 1990'lar ve 2000'lerin başı, bu bakımdan önemli dönüm noktalarından birini teşkil ediyor. Sözkonusu dönemde Çin, küreselleşen dünya ekonomisi içindeki konumunu tahkim ederken yeni Rusya ve bağımsız Türk cumhuriyetleriyle ilişkilerini de rayına oturtmaya çalışıyordu. Ekonomik büyüme, Doğu Türkistan'daki enerji ve hammadde kaynaklarının önemini arttırmıştı. Ayrıca bu bölge, Çin'in Orta Asya ve Rusya'dan alacağı petrol ve gazın taşınacağı yol üzerindeydi. Çin, ürünlerini karayoluyla Avrupa'ya sevkederken de aynı güzergahı kullanmak durumundaydı. ABD-Çin arasındaki muhtemel çatışma senaryolarında Çin'in denizden abluka altına alınması seçeneğine yapılan vurgu, enerji tedariki ve mamul malların dünya pazarlarına karayoluyla sevkinin kazandığı stratejik değeri açıkça ortaya çıkarıyor. Çin'in en arzu etmediği şey ise jeopolitik ve ekonomik değeri artan Doğu Türkistan'ın Batı Türkistan'daki bağımsızlık rüzgarlarından etkilenmesiydi. Nitekim, Şanghay İşbirliği Örgütü'nün temellerinde bu kaygının izleri kolayca seçilebilmektedir.

2001'den itibaren yürürlüğe konulan yeni programlar, Doğu Türkistan'I Çin tarafından belirlenen ekonomik hedeflere ulaşılabilmesi için gerekli alt yapıya kavuştururken demografik denge nin de değiştirilmesini öngörüyordu. Bölgeye iskan edilen Han Çinlilerinin sayısındaki artış ile Uygur Türkleri üzerindeki güçlü asimilasyon baskısı, huzursuzlukları ve çatışmaları beraberinde getirdi. 2009'da yaklaşık iki yüz kişinin öldürüldüğü Urumçi hadiselerinin acıklı anıları, hafızalarda hâlâ taze.

Son yaşananlar bizi, 2012 Kasımında Xi Jinping'in iş başına gelişinin de önemli bir kırılma ânı olduğunu düşünmeye zorluyor. Bir taraftan Çin'in değişik yerlerinde gerçekleşen, bağımsız kaynaklardan sağlıklı bilgi akışına imkan verilmediği için gerçek yüzünü tüm boyutlarıyla kavrayamadığımız, saldırı ve terror hadiselerinde artış yaşanıyor. Resmi haber metinlerinde "terörist" olarak nitelenen saldırganların ellerindeki en nitelikli silahın bıçak oluşu gibi bir çok önemli gösterge, resmi söylemin inandırıcılığını ortadan kaldırıyor. Söz konusu saldırılar bahane edilerek baskının arttırılması ve yeni asimilasyon politikaları ise öfkeyi büyütüyor. Ramazan ayında, özellikle öğrencilerin ve devlet memurlarının oruçlarını bozmaya zorlanmaları çok ciddi huzursuzluklar yarattı. Hızını alamayan Pekin'in, DoğuTürkistan'da tek çocuk politikasına geçme çabaları, başörtüsü ve sakal yasakları yeni tasarlanan asimilasyon stratejisinin pervasızlık düzeyini gösteriyor. İlhamTohti gibi, sivil haklar için mücadele eden entelektüellerin ağır cezalarla yüzyüze gelmeleri, Pekin rejiminin gözü karalığı hakkında fikir sahibi olmamızı kolaylaştırıyor.

Ancak izlenen bu politikaların Çin'in çıkar ve hedeflerine hizmet etmek bir yana, ciddi zararlar verdiğini söylememiz de mümkün. Baskı politikaları, beraberinde daha çok ayrışma ve ça-

tışma getiriyor. İletişim ve etkileşimin kolaylaşıp yoğunlaştığı günümüzde zora dayalı asimilasyonun başarılı olma ihtimali çok zayıf. Üstelik, Pakistan/Afganistan sınırlarının Kaşgar'a yalnızca 300 km uzakta olduğunu unutmamamız lazım. Baskılar sebebiyle radikalleşen bazı unsurlar, tam da Çin'I korkutan tarzda örgütlerle kolayca temasa geçebilirler. Doğu Türkistan'I sarsacak bir isyanın Çin iç siyasetindeki dengeleri değiştirebilme gücünü de gözden uzak tutmamak lazım. The Economist'in DoğuTürkistan'la ilgili son analizinde kullandığı "Çin'in Çeçenistanı" ifadesi, üzerinde düşünülmeyi hakediyor. Çin, küresel siyaset sahnesindeki rakiplerine kendi elleriyle yumuşak karnını gösteriyor. Son dönemde Uygur diyasporasının ABD başta olmak üzere Batı dünyası ve Japonya'da gördüğü ilgi, dünya medyasının Doğu Türkistan'daki insane hakları ihlallerine geniş biçimde yer vermeye başlaması Pekin'in uykularını kaçıran önemli gelişmeler.

Çin'in göremediği şey!

Oysa Çin, Uygur Türklerinin kimlik ve kültürlerine saygılı, asimilasyonu değil herkese kazandıracak işbirliği zeminlerini önceleyen politikaları tercih etmiş olsaydı bundan hayli kazançlı çıkabilirdi. Etrafı büyük güçler ve büyük güç adayları tarafından çevrilmiş bulunan Çin'in dünyaya en kolay açılabileceği coğrafyada Türk ve Müslüman ülkeler yer alıyor. Pekin'in izleyeceği özgürlükçü Uygur politikaları hem bu devletler nezdindeki imajına olumlu katkıda bulunabilir, hem de Uygur Türklerinin yaygın diyaspora ağlarını Çin'e de kazandıracak ticari/siyasi faaliyetler için seferber edebilirdi.

Ancak aksine, Çin'in "Kültür Devrimi" günlerini aratacak uygulamaların ardada devreye sokulmaya çalışıldığı bir konjonktürle yüzyüzeyiz. Bu ise, yeni katliamlar, acılar ve gözyaşı sağnaklarının bizi beklediği anlamına geliyor. Bu tarihi kavşakta Türkiye'ye bağlanmış umutları soldurmamak için yapılması gereken çok şey var. Öncelikle, Doğu Türkistan'daki insanhakları ihlallerinin açıkça kınanması ve dünyaya duyrulması gerekiyor. Türkiye'nin Çin'le ilişkilerinde önem verdiği ekonomik ve askeri işbirliği, iki tarafa da yarar sağlayan temellere oturduğu müddetçe sözkonusu eleştirilerden ciddi düzeyde etkilenmeyecektir. Ortadoğu'da var olmak isteyen Çin'e bunun için politikalarıyla yeni Filistinler yaratmaması gerektiğini ikna edici biçimde anlatabilecek tek ülkede Türkiye'dir. Üstelik, Türkiye'nin DoğuTürkistan meselesini yüksek profile sahiplenmesi, orta ve uzunvadede hem Çin'e hem de Uygur Türklerine çok şey kazandırabilir. ABD, Avrupaya da Japonya'nın değil de Türkiye'nin DoğuTürkistan diyasporasının sıklet merkezi haline gelmesi, Çin'in bölgeye bakışının "güvenliksizleştirilmesini" kolaylaştırabilir. Çünkü, diğer aktörlerin aksine Türkiye, Çin'in jeopolitik rakibi ya da hasmı değildir. Bu sebeple, Türkiye'nin dile getireceği insane taleplerin karşılanması da bir zaaf olarak yorumlanamayacaktır. Talepleri karşılanan Uygurlar da dışardan yönlendirmelere daha kapalı hale geleceklerdir. Başarıyla kurulabildiği takdirde bu denklem, Uygur Türklerine daha çok özgürlük, Çin'e ise daha fazla güvenlik sağlayabilir. Ancak, hissemize daha çok üzüntü, acı vegözyaşı düşmesini istemiyorsak elimizi çabuk tutmalıyız.

Doğu Türkistan'ın Efsanevi Lideri: İsa Yusuf ALPTEKİN

Yrd. Doç. Dr. Ömer KUL
İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

İsa Yusuf Alptekin, 1901'de Doğu Türkistan'ın Kaşgar Şehrine bağlı Yenihisar kazasında dünyaya geldi. Babası Yusuf Bey, Yenihisar Saylık köyünden Kasım Hacı Muhammed Ali'nin oğludur. Annesi Ayşe Hanım ise Yenihisar'a bağlı Yeniösten köyünden Hasan isimli bir zatın kızıdır.

İsa Bey, ailenin hayatta kalan üç çocuğundan en küçüğüdür. Tahsil hayatı Çin Okulu, okuduğu birkaç medrese ve Meşrep Meclisi ile sınırlıdır. Onu görevli gittiği Batı Türkistan'daki tecrübeleri yetiştirmiş ve kararlı bir lider haline getirmiştir.

Çin mektebinde okuduğu yıllarda çalışma hayatına da adım atmıştır. Toprak vergisinin toplanması sırasında vergi memurlarına yardımcı olma, 1923 yılında Yenihisar'a kaymakam olarak gelen Çin Deli'ye Türkçe öğretme ve bu iş esnasına yabancılar arasındaki anlaşmazlıklara bakan haricî irtibat memurluğu görevini yapmıştır. Aynı yıl Fatma Hanım ile evlenmiştir.

İsa Yusuf Bey, Endican ve Taşkent'te üçer yıl olmak üzere altı sene Batı Türkistan'da kalmıştır. Batı Türkistan'da Rusları ve komünizmi tanımış, burada bulunan doğu Türkistanlı milliyetçilerle görüşmüş ve işbirliği yollarını aramıştır. Burada görevli olduğu yıllarda Özbek Türklerinin milli şairi Çolpan ile yaptığı yarı gizli denilebilecek görüşmelerinde Onun:

"İsa Bey, ne çektiysek adamsızlıktan çektik. Gerek bizim gerekse sizin için yapılacak tek şey, her şeyden anlayacak adam yetiştirmek; Türkiye'ye, Almanya'ya çok miktarda talebe göndermek lazım" sözlerinden etkilenmiştir.

İsa Yusuf Bey, 1931'de Hoca Niyaz Hacı tarafından başlatılan istiklal hareketi üzerine Çin yetkilileri ile temasa geçmiş, Doğu Türkistan'daki Çinli idarecilerin halka yaptığı zulümlerin önlenmesini aksi takdirde hareket yayılacağını ve bölgede Rus işgalinin söz konusu olacağını bıkıp usanmadan anlatmıştır.

Sovyet Zulmü

Nitekim 1931'deki bağımsızlık teşebbüsü Doğu Türkistanlı Müslümanları, endişe ettikleri bu tehditle yüz yüze bırakmıştır. Çin, ancak komünist Rusya'nın desteği ile bu teşebbüsü bastırabilmiş ve 1934-1937 arasında ardı ardına yaşanan kıyamlardan sonra Doğu Türkistan, fiilen Sovyet hâkimiyetine girmiştir. Bu dönemde Sovyet cumhuriyetlerinde yaşanan işkence ve eziyetlere Doğu Türkistanlılar da maruz kalmıştır.

İsa Yusuf Bey, Konsolos Çin De-Lin'in görevden alınması üzerine 2 Haziran 1932'de Pekin'e gelmiştir.

Pekin'de 1933'te "Doğu Türkistanlı Vatandaşlar Cemiyeti'ni kurmuş ve **"Çinli Türkistan Avazı"** isimli mecmuayı çıkartmıştır. 18 Eylül 1936'da Çin Millet Meclisi üyeliğine seçilmiştir. 1938'de Japon-Çin anlaşmazlığı konusunda İslam dünyasını bilgilendirmek üzere görevlendirilmiş, Lübnan, İran, Afganistan ve Türkiye'yi ziyaret etmiştir. Ziyaret ettiği ülkelerde pek çok devlet lideri, siyasetçi, yazar, akademisyen ve en önemlisi de Doğu Türkistan'dan göç etmiş kişilerle görüşmüştür.

Çinlilerin baskıları sonucu 21 Eylül 1944'e Alihan Töre liderliğinde İli (Gulca)'de ayaklanma başlamış ve 12 Kasım 1944'te **"Şarkî Türkistan Cumhuriyet"** adlı bir devlet kurulmuştur. Çin devlet başkanı Çan Kayşek ayaklanmayı bastırmak için uzlaşma yolları aramış ve İli'den gelen bir heyetle görüşmeleri için mesut Sabri Baykozi, Mehmet Emin Buğra ve İsa Yusuf Bey'in Urumçi'ye gitmelerine izin verilmiştir. Görüşmeler sonucu 2 Ocak 1946'da General Can Cicung başkanlığında Mehmet Emin Buğra ve İsa Yusuf Bey'in de aralarında bulunduğu bir Karma Hükümet kurulmuştur.

İsa Yusuf Bey, 1946'da Urumçi'de **"Üç Prensip Gençler Teşkilatı'**nın Doğu Türkistan şubesini açmış, **"Altay Neşriyat Evi'**ni kurarak **"Erk"** gazetesini çıkarmaya başlamış ve halkın iştirak ettiği haftalık toplantılar tertip etmiştir. 1947 senesinde kurulan Dr. Mesut Sabri Baykozi hükümetinde genel sekreterlik vazifesini üstlenmiştir. Bir yıldan daha fazla kaldığı bu görevi esnasında milliyetçi, anti-emperyalist ve anti-kominist politikaları yüzünden Rusya ile Çin'in tepkisini çekmiştir. 17 Temmuz 1948'de, Rus aleyhtarı politikaları gerekçesi ile hükümet azledilmiştir. Bu sırada Kızıl Çin tehlikesi d**e had safhaya ulaşmıştır.**

Hicret Kararı Aldı

İsa Yusuf Bey ve arkadaşları uzun müzakereler sonucu, güçlerinin Kızıl Çin kuvvetlerine karşı koymak için yeterli olmadığı kanaatine vararak hicret kararı almışlar ve 21 Ekim 1949'da yüzlerce kişi ile Doğu Türkistan'dan ayrılmışlardır. 20 Aralık 1949'da Ladak'a ve oradan da Keşmir'in başşehri Şrinagar'a hareket etmişlerdir.

İsa Yusuf Bey ve Mehmet Emin Buğra, Tibet üzerinden Hindistan'a ulaşmaya çalışan Kazak Türklerine de yardım ellerini uzatmışlardır. İsa Yusuf Bey, kafilelerin sığınma izinlerini alabilmek için sırasıyla Hindistan, Suudi Arabistan ve Mısır'a gitmiş fakat bir netice alamayınca 6 Ocak 1952'de Türkiye'ye hareket etmiştir. Aynı tarihlerde Mehmet Emin buğra da Türkiye'ye gelmiştir.

Türkiye'de bir taraftan yaptıkları ziyaretler diğer taraftan da basın yoluyla davalarını canlı tutma gayretleri neticesinde Bakanlar Kurulu, 13 Mart 1952 tarihinde 1850 Doğu Türkistanlının iskânlı göçmen olarak Türkiye'ye yerleşmelerine kar vermiştir. 1952 yılı sonundan itibaren Doğu Türkistanlılar Türkiye'ye yerleşmeye başlamışlardır. İsa Yusuf Bey ise ailesiyle birlikte Haziran 1954'te Türkiye'ye yerleşmiş ve 4 Aralık 1957'de de Türk vatandaşlığına kabul edilmiştir.

1949-1954 yılları arasında tahammül edilemeyecek derecede zor şartlar içinde geçen beş yıldan sonra, Türkiye'ye yerleşen Doğu Türkistanlılar ve İsa Yusuf Alptekin bir nebze de olsa huzura kavuşmuşlardır. Alptekin, davasını anlatmak üzere 1970'e kadar üç defa dünya seyahatine çıkmış ve birçok memleket dolaşmıştır. Başta Asya-Afrika Konferansı, Dünya İslam Birliği ve Dünya İslam Kongresi olmak üzere pek çok uluslararası konferanslara iştirak etmiş ve pek çok devlet büyüğü ile görüşmüştür.

1960'da Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti kurulmuştur. Mehmet Emin Buğra'nın 14 Haziran 1965'te vefatından sonra cemiyetin başkanlığına İsa Yusuf Alptekin getirilmiştir. Alptekin, 1978 yılında geçirdiği bir trafik kazası neticesinde uzun süre hastanede kalmış ve gözleri tedrici olarak acizleşmiştir. Bunun üzerine cemiyetin faal başkanlığından ayrılmıştır.

1984 yılında Türkçe, Arapça, İngilizce olmak üzere **"Doğu Türkistan'ın Sesi"** isimli mecmuayı yayınlamaya başlamıştır.

1978 yılında kurulmasını tamamladığı fakat rahatsızlığı sebebiyle hizmet edemediği Doğu Türkistan Vakfı, 1986'da merhum Rıza Bekin tarafından yeniden ihya edilmiştir.

Diplomasiye Önem Verdi

İsa Yusuf Alptekin, diğer Türkistanlı liderlerden farklı olarak diplomat yönü ağır basan bir şahsiyettir. Meselelerin şiddetten ziyade aklıselim ve uzun vadeli çalışmalarla halledileceğine inanmaktadır. Her gittiği yerde Müslüman-Türk talebelerle ilgilenmesi, cemiyetler kurup gazete ve dergi yayınlaması eğitim ve kültüre verdiği önemi göstermektedir.

Gençlik yıllarında başlayan mücadele hayatı hicretler, eziyetler, türlü sıkıntılarla sürmesine rağmen hürriyet aşkı bir asra yaklaşan ömrünün son günlerinde dahi canlılığını korumuştur. Bu mücadelesi sırasında çocuklarını da:

"Bir Doğu Türkistanlı olarak Doğu Türkistan davası, bir Türk olarak Türklük davası, bir Müslüman olarak İslam davası ve bir insan olarak insanlık davası için hizmet edin" telkiniyle yetiştirme gayretinde olmuştur.

Doğu Türkistan'ın bir müstemleke olarak kalmasını hazmedemeyen Alptekin'in hayatındaki en büyük tesellisinin ise Batı Türkistan'ın bağımsızlığına kavuştuğunu görmek olmuştur. Yaşamış olduğu bütün olumsuzluklar rağmen hiçbir zaman doğu Türkistan'ın bağımsızlığına olan inancını kaybetmemiştir.

Uygur Türkleri Zulüm Altında

Hayrullah EFENDİGİL
Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği Ankara Şube Başkanı

Doğu Türkistan tarihte Türklerin ilk var oldukları ve Karahanlılar Devleti (840-1212) Hükümdarı Abdulkerim Satuk Buğrahan ile birlikte toplu hâlde İslam'ı kabul ederek ilk Türk İslam devletinin kurulduğu coğrafyadır.

Yakın tarihimizde Hoca Niyaz Hacı önderliğinde 1933'te Kaşkar'da Doğu Türkistan İslam Cumhuriyeti kuruldu. 1944'te ise Gulca'da Doğu Türkistan Cumhuriyeti adıyla Alihan Töre önderliğinde ikinci bağımsız Türk devleti kurulmuştur. Her iki devlet de Çin tarafından yıkılmıştır. 1949'daki Mao'nun kızıl devrimiyle Doğu Türkistan uluslararası hukuk kuralları ihlal edilerek işgal edilmiştir. Çin komünist yönetiminin fiziki işgali ile birlikte Doğu Türkistan'da devletin tüm imkânları seferber edilerek sistematik bir asimilasyon süreci başlatılmıştır. Uygurların ana vatanı olan Doğu Türkistan 65 yıldır Çin işgalindedir.

Çin yönetimi 1949'da Doğu Türkistan'ı işgal ettikten sonra bölgede başlatmış olduğu sözde devrimlerle din ve vicdan hürriyeti başta olmak üzere eğitim, sosyo kültürel, ekonomik alanlardan çevre ve ekolojik dengeye varıncaya dek her alanda büyük yıkım gerçekleştirmiştir.

İşgalle birlikte ne kadar siyasi önder, aydın, bilim adamı, din adamı, zengin, kanaat önderi varsa tutuklanmıştır. Sözde halk mahkemelerinde savunma hakları ellerinden alınan insanların birçoğu kurşuna dizilerek öldürülmüştür. Birçoğu da ağır cezalarla hapislerde cürümüştür. Çin, öndersiz kalan halkı istediği gibi yönetme imkânı bulmuştur.

Çin işgalci yönetimi 1966-1997 yılları arasında Doğu Türkistan'ın Lobnor bölgesinde 11'i yer altında olmak üzere toplam 46 nükleer deneme gerçekleştirmiştir. Bunun sonucu olarak yüzbinlerce Uygur yaşamını yitirmiştir. Nükleer denemeler sonucu yayılan radyoaktif serpintiden dolayı günümüzde dahi bölgedeki insanlar başta kanser olmak üzere birçok ölümcül hastalığa karşı yaşam mücadelesi vermektedir. Çevre ve ekolojik denge tahrif edilmiştir.

"Doğu Türkistan 1949'da Çin tarafından işgal edildiğinde bölgede Çinli göçmen nüfusu yerel halk olan Uygurlara oranla yüzde 3-5 civarındaydı. Bugün ise Çin'in asimile etme projeleri neticesinde neredeyse yüzde 40-50'ye ulaşmıştır."

Dini afyon olarak tanımlayan Çin yönetimi Doğu Türkistan'daki Müslümanlara karşı dinsizleştirme politikaları uygulamış, din ve vicdan hürriyetini engellemiştir. Başörtüsü ve sakalı yasaklayarak Müslüman Uygurların ibadetlerinin yanı sıra yaşam biçimlerine dahi müdahale edilmektedir. Ramazanda oruç yasaklanmıştır. Kamu Güvenliği Bakanı, geçen yıl bir basın mensubunun "Orucu neden yasakladınız?" sorusuna "Biz halk sağlığını ve iş verimliliğini gözeterek orucu yasakladık" cevabını vermiştir. Uygurların camiye giriş yasağıyla ilgili şu bildiri de durumu özetlemektedir:

"Komünist parti üyeleri, 18 yaşından küçükler, işçi ve memurlar, kadınlar ve öğrencilere giriş yasağı konulmuştur."

Doğu Türkistan'da 1985 yılında yürürlüğe konulan bir uygulamayla şehirde yaşayanlara bir çocuk yapma kırsalda yaşayanlara iki çocuk kotası getirildi. Yaklaşık 29 yıldır uygulanan bu politika sonucu mahallelerdeki ajanlar vasıtasıyla tespit edilen 7-8 aylık hamile kadınlar bile doğuma birkaç hafta kala polis nezaretinde yakalanarak zorla kürtaj edilmekte. Zorunlu kürtaj sonucu milyonlarca bebek dünyaya gelmeden katledilmektedir. Bu uygulamayla Uygur nüfusunun artışının engellenmesi hedeflenmekdir.

Son yıllarda Uygurlara yönelik çift dilli eğitim projesi adı altında ikili eğitim başlatılmıştır. Bu proje kapsamında her geçen gün Uygur Türkçesinin alanı daraltırılırken Çince yaygınlaştırılmaktadır. Bu çerçevede 6-7 yaşın-

daki yüzbinlerce Uygur çocuk ailelerinden yurtlarından koparılarak Çin'in iç bölgelerine zorla götürülmektedir. Amaç Komünist partiye sadık birer köle, kendi milletine karşı birer hain yetiştirmektir.

Aynı yıllarda başlatılan diğer bir projeyle de 18-25 yaş arası Uygur gençlerinin iş vaadiyle Çin'e götürülmesidir. Bugün sayıları 500 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir. Çin'in Şavguan eyaletinin Gangdong bölgesinde gençlere yapılan saldırılar, tarihe 5 Temmuz 2009 Katliamı olarak geçen olayların yaşanmasına sebep olmuştur.

Doğu Türkistan'a göç teşvik edilerek bölgenin demografik yapısı Çinlilerin lehine değiştirilmiştir.

Toprak reformu adı altında yerli halkın toprakları ellerinden alınmış ve Çinlilere dağıtılmıştır. Her türlü etnik, dinsel ve kültürel ayrımcılık devlet eliyle yapılmaktadır.

Asimilasyonun aracı olarak Uygur ve Çinlilerin karma evlilikleri teşvik edilerek evlenenlere başta düğün masraflarının karşılanması olmak üzere ev, iş kredisi ile her türlü imtiyaz sağlanmaktadır. Çinin asıl amacı Doğu Türkistan'ı kendi koydukları Sincan (Sincan "yeni sınır", "sonradan kazanılan toprak" anlamına gelmektedir) ismine uygun olarak asimile edip Çinlileştirmektir.

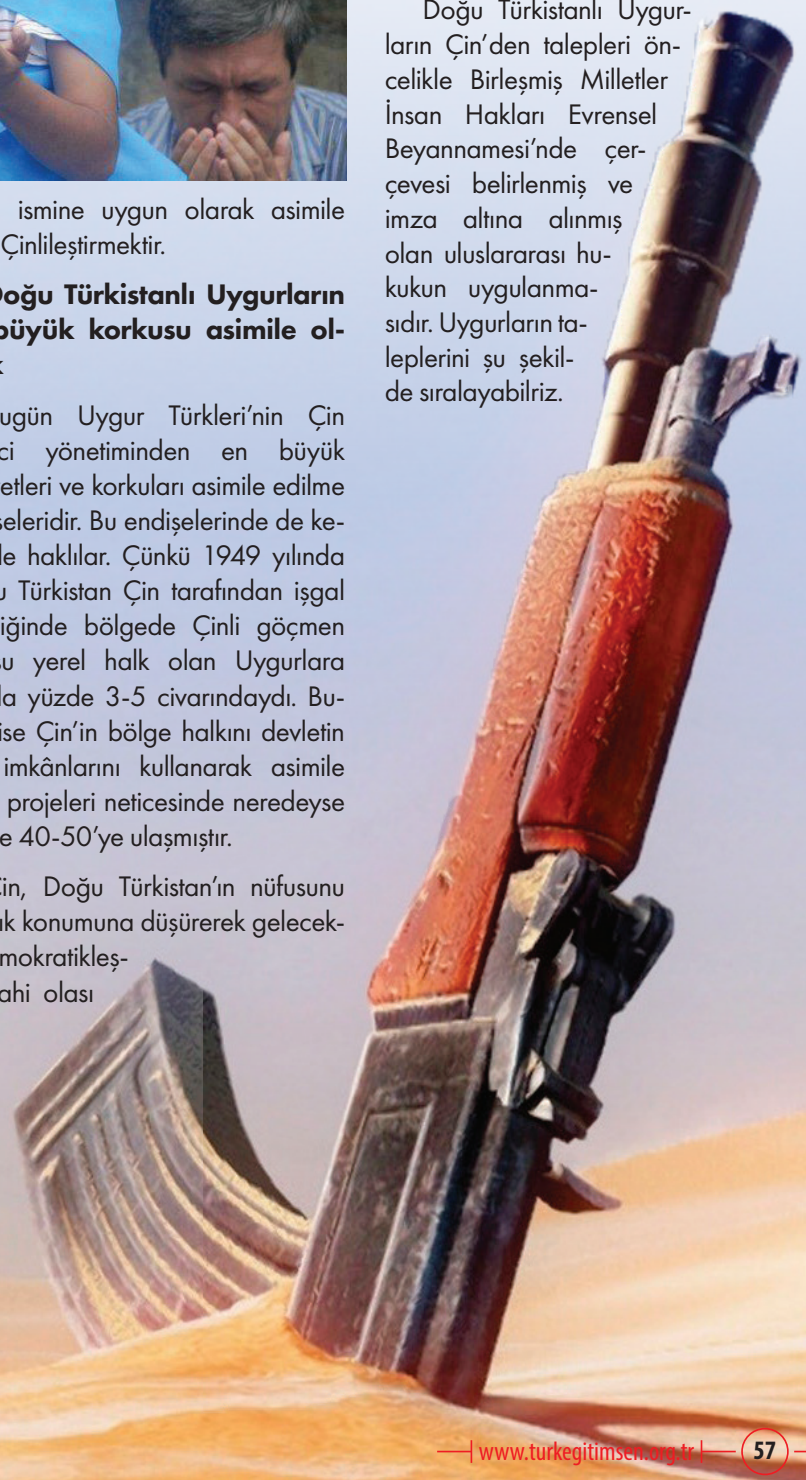
Doğu Türkistanlı Uygurların en büyük korkusu asimile olmak

Bugün Uygur Türkleri'nin Çin işgalci yönetiminden en büyük şikâyetleri ve korkuları asimile edilme endişeleridir. Bu endişelerinde de kesinlikle haklılar. Çünkü 1949 yılında Doğu Türkistan Çin tarafından işgal edildiğinde bölgede Çinli göçmen nüfusu yerel halk olan Uygurlara oranla yüzde 3-5 civarındaydı. Bugün ise Çin'in bölge halkını devletin tüm imkânlarını kullanarak asimile etme projeleri neticesinde neredeyse yüzde 40-50'ye ulaşmıştır.

Çin, Doğu Türkistan'ın nüfusunu azınlık konumuna düşürerek gelecekte demokratikleşse dahi olası bir referandumda bölgenin kendi toprakları olarak kalmasını hedeflemektedir. Bütün planlarını bunun üzerine kurmuştur. Çin Komünist yönetimi 1.3 milyarlık nüfusunu başta Doğu Türkistan'daki Uygur Türkleri olmak üzere Tibet ve Moğollar ile başka azınlık milletler üzerinde stratejik bir silah olarak kullanmaktadır.

Uygurların Çin'den Talepleri

Doğu Türkistanlı Uygurların Çin'den talepleri öncelikle Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde çerçevesi belirlenmiş ve imza altına alınmış olan uluslararası hukukun uygulanmasıdır. Uygurların taleplerini şu şekilde sıralayabilriz.

İnsanların yaşam hakkına saygı duyulması. -

Eğitim haklarının verilmesi.

Yargı bağımsızlığının sağlanması.

Müslüman Uygurların din ve vicdan hürriyetlerinin önündeki engellerin kaldırılması.

Doğum kontrolü ve aile planlaması adı altında getirilen çocuk kotalarının kaldırılması.

Bugün sayıları yüzbinleri aşmış olan 18-25 yaş arasındaki genç kızlarımızın iş vaadiyle zorla Çin'e götürülmesinin durdurulması.

Çift dilli eğitim adı altında ailelerinden zorla koparılarak Çin'e götürülen 6-7 yaşlarındaki çocuklarımızın ailelerine teslim edilmesi. Dünya tarihinde benzeri görülmemiş bu asimilasyon politikalarından vazgeçilmesi.

Tarihe Urumçi olayları olarak geçen katliamda öldürülenlerin isimlerinin açıklanması, kayıpların ve cezaevlerindeki tutukluların tespit edilmesi. Bağımsız gözlemciler nezaretinde 5 Temmuz 2009 katliamının gerçek boyutlarının araştırılması.

Uluslararası Toplumun Duyarsızlığı

Uluslararası toplumun Çin'in Doğu Türkistan'daki Uygur Türklerine yönelik hukuk ihlallerine karşı sessizliği bizleri derinden yaralamaktadır. Çin yönetimi masum Uygur sivil halkı 'radikal İslami terör' bahanesiyle çok ağır cezalandırıp dünyadan izole etmekte, her türlü devlet terörünü uygulayarak kendini haklı göstermeye çalışmaktadır. Bunun son örneği 5 Temmuz 2009'daki tüm dünyanın adeta canlı yayında izlemiş olduğu Urumçi katliamında sergilenmiş ve dünya kamuoyunun sessizliği bizleri hayal kırıklığına uğratmıştır.

"Uluslararası toplum, Çin'in Doğu Türkistan'daki Uygur Türklerine yönelik hukuk ihlallerine karşı sessiz kalmaktadır."

Demokrasinin beşiği olduğunu iddia eden Batılı ülke ve kurumlar adeta sınıfta kalmıştır. Başta BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon, Urumçi'deki katliam karşısında sessiz kalmıştır. Bu da bize dünyada barışı, huzuru adaleti ve istikrarı temin etmekle yükümlü BM'nin misyonundan ne kadar uzak olduğunu göstermiştir. Avrupa Parlamentosu da Çin'i açıkça kınayamamıştır.

Orta Asya'daki Türk cumhuriyetlerinin hiçbiri Çin önderliğindeki Şangay İşbirliği Örgütü'ne üyeliklerinden dolayı tek kelime dahi edememiştir. İslam dünyası da müttefik ve sözüm ona kendileri için adeta bir kurtarıcı olarak gördükleri Çin'i küstürmemek için sessizliğe bürünmüştür. Oysa İslam dünyası için umut olarak gördükleri Çin'in Doğu Türkistan'daki Müslüman Uygur Türklerine yapmış oldukları her türlü zulüm ve katliamlar ortadadır. Bugün dahi Beşşar Esed'in Suriye'de halkına karşı yapmış olduğu katliamların arkasındaki en büyük destekçilerden biri Çin'dir. Aslında Çin'in Doğu Türkistan'daki ve Suriye'deki tavrı İslam dünyasına karşı gerçek niyetlerini ifade etmektedir.

Tüm olumsuzluklara rağmen olaylar karşısında Türkiye Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın "Çin, Doğu Türkistan'daki katliamlarını derhal durdurmalıdır. Aksi takdirde konuyu BM olmak üzere tüm uluslararası kuruluşlara taşıyacağım" sözü Çin'de büyük etki yapmıştır. Ve belki de Türkiye'nin bu adaletli tavrı neticesinde masum binlerce Doğu Türkistanlı Uygur'un katliamının önüne geçilmiştir.

Sonuç olarak Uygurlar Çin'deki değişimden bir umut bekliyordu. 2012 yılı sonunda Çin'de devlet başkanlığına Hu Jintao'nun yerine Şi Cinping'in gelişi ile birlikte beklenen reformlar ve değişim maalesef gerçekleşmedi. 26 Nisan 2014'te Doğu Türkistan'ın başkenti Urumçi'ye kalabalık bir heyetle ilk resmi ziyaretini gerçekleştiren Şi Cinping, burada sözde teröre karşı acımasız olacağını söylemiştir. Bir gün sonra tarihi Kaşgar şehrinde askeri birliklerde ve karakollarda moral ziyaretleri gerçekleştirmiştir. Burada da Kaşgar'ın terörizmle mücadelede ileri üs olacağı mesajını vermiştir. Ziyaretten iki gün sonra 30 Nisan'da Urumçi tren garındaki patlamayla verilen mesaj çok sert olmuştur.

Çin'deki iktidar değişikliğine rağmen Doğu Türkistan'daki değişmeyen politikalar bölgeyi adeta bir cehenneme çevirecektir. Çünkü Çin yönetimi, Uygurlara başka seçenek ve çıkış yolu bırakmamıştır. Hiç arzu etmememize rağmen Pekin'deki, Künmin'deki, Urumçi'deki, Kaşgar'da ki olaylar bunun habercisidir. Bunda Çin'e karşı 'dur' demeyen uluslararası toplumun da sorumluluğu vardır.

Çin hükümeti tarafından suçsuz yere hapsedilen Uygur entellektüel Prof. Dr. İlham Tohti'ye özgürlük...

Orta Asya Satrancında Doğu Türkistan'ın Önemi

Yrd. Doç. Dr. Ali AHMETBEYOĞLU
İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümü
Öğretim Üyesi

Tarihin her döneminde coğrafi özellikleri, sahip oldukları imkânlar vs. açısından ön plana çıkan ve hedef haline gelen sahalar olmuştur. Nitekim bunların başında ilk devirlerden itibaren büyük güçlerin istilalarına maruz kalan Orta Asya gelmiştir.

Orta Asya; Kuzeyden Kuzey Buz Denizi, doğudan Büyük Okyanus, güneyden Hint Okyanusu, batıdan ise kuzeyden güneye doğru Ural dağları, Emba Nehri, Hazar Denizi, Kura ve Ryon ırmakları, Karadeniz, Marmara Denizi, Ege Denizi, Akdeniz, Süveyş Kanalı ve Kızıldeniz ile sınırlı Asya Kıtası'nın orta kısmını oluşturur. İç Asya, Merkezi Asya da denilen orta Asya; Moğolistan ve Sibirya'nın güneyi, bugünkü Kazakistan ve Bağımsız Devletler Topluluğu'nun dört cumhuriyeti Özbekistan, Türkmenistan, Tacikistan ve Kırgızistan topraklarının büyük bir bölümünü, Afganistan'ın kuzeyini, hem Merv hem Herat'a bağlı İran Horasanı'nı, Tibet, Doğu Türkistan ve Kansu'yu ihtiva eder. Hatta Keşmir, Pakistan'ın kuzeydoğu kısmını oluşturan Pencap'ın kuzeyi, bir başka deyişle Peşaver'in de Orta Asya'ya dâhil edilebileceği düşünülmüştür.

Türklerin yurdu, memleketi, eli, ili manasına gelen, Asya ile Avrupa arasında bağlantıyı sağlayan bir köprü vazifesi gören, askerî, stratejik, jeopolitik, jeostratejik bakımdan çok mühim bir mevkide bulunan, topraklarında Hunlar, Tabgaçlar, Göktürkler, Uygurlar, Karahanlılar, Gazneliler, Selçuklular, Harezmşahlar gibi Türk devletleri kurulan ve İskender-i Zülkarneyn, İran, Arap, Moğol, Çin ve Rus istilâlarına maruz kalan, petrol ve gaz başta olmak üzere yeraltı-yerüstü kaynakları bakımından oldukça zengin olan Türkistan; batıda Ural Nehri

ve Hazar Denizi, doğuda Altay Dağı ve Çin hududu yani Doğu Türkistan veya Kaşgar'ın doğu sınırları, güneyde İran ve Afganistan, kuzeyde Tobol ile Tomsk vilâyetleri (Sibirya) arasındaki bölgeyi kapsamaktadır. Yüz ölçümü 5.827.818 km²'dir.

Türkistan; Batı Türkistan, Doğu Türkistan, Afgan Türkistan'ı yahut Güney Türkistan, İran Türkistan'ı olmak üzere dört kısma ayrılır. Afganistan sınırları içerisinde bulunan Güney Türkistan; Afganistan'ın kuzeyinde Bend-i Türkistan ve Hindukuş sıradağları önünden Seyhun Vadisi'ne ve Batı Türkistan Çukureli'ne kadar uzanan sahayı kapsamaktadır. Önemli şehri Mezar-ı Şerif 'tir. İran topraklarında bulunan İran Türkistan'ı ise İran'ın Estarabad ve Deregiz vilâyetlerini içine almaktadır.

Batı Türkistan sahası bugün Türkmenistan, Özbekistan, Tacikistan, Kırgızistan ve Kazakistan topraklarını kapsamaktadır. İtil (Volga) Nehri ağzından Hazar Denizi'ne kadar uzanan Ural dağlarından Güney Sibirya'ya kadar uzanıp, doğuda Altay dağları ile güneyde Kopet Dağı, Bend-i Türkistan, Hindukuş ve Tanrı Dağları ile çevrilidir. Moğolistan, Çin, Afganistan ile de huduttur. Yüzölçümü 3.999.400 km²'dir.

Türk kavminin neşet ettiği yer, Türk tarihinin başlangıç noktası ve Uygur Türklerinin öz vatanı olan Doğu Türkistan; "Asya'nın Kalbi" olarak adlandırılan Türkistan'ın beş kısmından biri olup kuzeyde Rusya, batıda; Batı Türkistan'ı teşkil eden Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan, güneyde; Afganistan, Pakistan, Hindistan ve Tibet, doğuda; Çin (Kansu, Çing-hai ve İç Moğolistan eyaletleri) ile kuzey-doğuda Moğolistan ile çevrilidir. Doğu Türkistan Türklüğün ana vatanı, Türk medeniyet ve kültürünün kaynağıdır. Türk mitolojisinin, Dede Korkut masallarının ortaya çıktığı, Kutadgu Bilig, Divanü Lügat-it Türk ve Atabetü'l Hakayık'ın yazıldığı coğrafyadır. Tarihte Doğu ile batı arasında çeşitli dinlerin, medeniyetlerin, ticaret kervanlarının ortak değişim noktasıdır. Orta Asya'da oldukça stratejik konuma sahip olan Doğu Türkistan "Tarihi İpek Yolu"nun kavşak noktasındadır. Ayrıca denizlerden çok uzak olması, yüksek dağlarla ve çöllerle çevrili bulunması hasebiyle dünyada ender rastlanan "savunma ve saldırı" merkezidir. Doğu Türkistan Çin için çıkış kapısı olup, Çin'in Avrasya'ya yönelik hâkimiyet tesis etme düşüncesinin kilit yeridir. Sahip olduğu özellikler dolayısıyla Doğu Türkistan'a Çin'in Ukrayna'sı denilmiştir. 1.828.418 kilometrekare yüz ölçüsüne sahip olan, bugün Kızıl Çin'in işgali altındadır. Doğu Türkistan adı 1876 Çin-Mançu istilasından sonra 1884 yılında Şinciang (yeni toprak) olarak değiştirilmiştir. 1949'da bölgenin komünist Çin tarafından işgalinden sonra yeni yönetim de bu adı kullanmaya devam etmiş, 1955 yılında ise Doğu Türkistan'ın resmi ismi "Şin-ciang Uygur Özerk Bölgesi" olarak ilan edilmiştir. Bugün Doğu Türkistan ahalisinin çoğunluğu Türk'tür (Uygurlar başta olmak üzere Kazak, Kırgız, Özbek, Tatar Türk boylarıdır). Geri kalanların ekserisi Çinlidir, bir miktar Moğol, Tibetli, Tacik, Rus da vardır. Türklerin hemen hepsi ehlisünnet olup Hanefi Mezhebindendir. "Şin-ciang Uygur Özerk Bölgesi" adıyla otonomi veri-

len, nüfusu Çinli göçmenler hariç Çin yönetiminin bütün inkârlarına rağmen 35 milyonu geçen ve başkenti Urumçi olan Doğu Türkistan'da; Kaşgar, Aksu, Hoten, Sayram, Turfan, Urumçi (Beşbalık), Kumul (Hami), Yarkent, Gulca gibi tarihî Türk şehirleri bulunmaktadır.

Çin zulmü ve esareti altındaki Doğu Türkistan, tarihte ilk Türk devleti olarak bilinen Hun İmparatorluğu'ndan itibaren birçok Türk devletinin kurulduğu sahadır. Gök-Türk, Uygur, Karahanlı devletleri bunların en meşhurlarıdır. Ayrıca Türk ilim ve fikir hayatı için de son derece önemlidir.

Siyasi, ekonomik ve askeri yönden oldukça ehemmiyetli olan Doğu Türkistan coğrafyası; petrol, volfram (silah sanayisinde kullanılan önemli bir maden), altın, gümüş, platin, kömür (2.2 trilyon ton. Yakın zamanda Çin yönetiminin aldığı kararla Doğu Türkistan'daki kömür ocakları gelecekte enerjide oluşabilecek bir sıkıntı anında kullanılmak üzere kapatılmıştır) ve uranyum gibi stratejik ham maddeler ve sayısız yeraltı ve yerüstü kaynaklarına sahip bir ülkedir. Çin genelinde 148 çeşit madenin 124'ünün çıkarıldığı Doğu Türkistan, Çin'in petrol ve doğal gaz alanındaki en stratejik bölgesi haline gelmiştir. Nitekim Çin'in petrol rezervlerinin %25'ini, doğal gaz rezervlerinin ise % 28'ini barındırmaktadır. Bu oranlar Japonya'da çıkan Fuji Sankei Business Gazetesi'nin 07.09.2004 tarihli sayısında açıklanmıştır. Doğu Türkistan'ın petrol rezervleri İran ve Irak'ın rezervlerinin 10 katıdır. 910 bin km²'lik alanda petrol tespit edilmiştir. Her yıl 10 milyon ton petrol Çin'e taşınmaktadır. Buna rağmen Petrol Çin'den iki kat daha pahalıdır. Tarım Havzası (petrol rezervi 74 milyar varil), Karamay Bölgesi (yılda 1.286.000 ton petrol çıkarılmakta), Kumul-Turfan Bölgesi (petrol rezervi 75 milyon ton) Taklamakan Çölü (petrol rezervi 50 milyar ton) önemli

petrol sahalarıdır. Doğu Türkistan 17.4 trilyon metreküp doğal gaz rezervlerine sahip bulunmakta ve 30 bölgeden doğal gaz çıkarılmaktadır. Özellikle Cungarya ve Tarım havzaları doğal gaz bakımından oldukça zengindir. Hububat, pamuk, ipek, halı, el zanaatları ve özellikle hayvancılık Doğu Türkistan ekonomisinin temelini teşkil eder. Maalesef kültür ve medeniyet beşiği, tarihi ana vatanımız Doğu Türkistan coğrafyasında yaşayan ve bu kadar zengin kaynaklara, imkânlara sahip Uygur Türkleri; açlık sınırında yaşamakta, duyarsız, sağır, kör dünyanın gözleri önünde hürriyetten mahrum edilmekte, insan onuruna yakışmayan zulümlere, işkencelere maruz bırakılmakta ve adeta soykırıma tâbi tutulmaktadırlar.

Doğu Türkistan'ın ehemmiyeti; artık herkesin kısmen de olsa bildiği işgalci Çin idaresinin zulümlerinin, özellikle 60 yıllık yaşanılan dramın, maruz kalınan soykırımın (Uygur Türklerinin yaşadıkları soykırım için Türk Edebiyatı Dergisi 431. sayıdaki yazımıza bakabilirsiniz) ve Çin toplum mühendisliğini iflas ettiren 5 Temmuz 2009 Urumçi hadiselerinin, milletlerarası nüfuz mücadelesindeki Doğu Türkistan'ın yerinin esasını bir nebze ortaya koymaktadır.

Stratejik konumu ve sahip olduğu kaynaklar bakımından kritik bir noktada bulunan Doğu Türkistan'ın akıbeti sadece Çin rejiminin yarınını değil, uzun bir sınırı olan Orta Asya Türk cumhuriyetlerinin geleceklerini de yakından ilgilendirmektedir. Eski Sovyetler Birliği mirası sistemlerle idare edilen, coğrafi mevkileri, tabii kaynakları ve insan gücü ile iştah kabartan, her şeye rağmen millî ve dinî kimliklerini muhafaza eden Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Kırgızistan devletleri; dünyada baş gösteren toplumsal başkaldırmaları (ister ülkelerinin kendi dinamikleri isterse dış güçleri kontrolündeki dış unsurların kışkırtması neticesi başlasın) etkisinden ne kadar uzak kalabilecekler, ekonomik-sosyal sıkıntılar ve problemler içerisinde coğrafyalarından oynanan oyunda nasıl bir hamleye maruz kalıp, ne tür bir tepki

verebileceklerdir? Kısa veya uzun vadede olsa bir değişim yaşayacağı tahmin edilen bu Türk topluluklarında belirleyici aktörler, global oyunları bozabilecek millî unsurlar mı; yoksa Ukrayna'da, Gürcistan'da, benzerlerinde olduğu gibi küresel güçlerin piyonları mı olacak? Bunların yanında eski zihniyetin etkisindeki nesiller ile dağılış sonrası atmosferde (hürriyet ile baskı arasında) yetişen gençliğin gelişmeleri algılaması ve tavrı konusu ise ayrı bir soru olarak karşımızda durmaktadır. Daha bu gibi suallere verilecek cevaplar çok boyutlu analizleri beraberinde getirecek ve Türk devletlerinin bugün ve yarınki fotoğraflarını ortaya koyacaktır.

Çin, devasa ekonomisi ve çok kalabalık nüfusuyla sadece Orta Asya satrancında değil küresel çıkar çatışmalarında da güç olmaya çalışmaktadır. Dış ticaret ve rekabette liberal, sınırları içerisinde kapalı ve otoriter devlet yapısı ile Çin, bir yandan milletlerarası arenada etki alanını genişletmeye uğraşırken diğer yandan da Orta Asya'ya yönelen hâkim politikaların da hedefi haline gelmektedir. % 12'yi geçen büyüme hızı, iki trilyonu aşan döviz rezervi ve ihracatının büyüklüğü gibi faktörlerle birçok kesimi ürküten Çin, gerçekten sağlıklı bir yapıya sahip midir? Shang-hai başta olmak üzere Shen-zhen, Zhu-hai, Shan-tou, Guang-zhou gibi gelişmiş, şehirler ile özellikle kuzey-batı bölgesi ve iç kısımlar arasındaki uçurumlar, ucuz iş gücüyle emeğinin karşılığını alamayan, devlet ve belirli bir zümre zenginleştikçe hayat standartları değişmeyen, hakları sınırlandırılmış, içe kapatılmış olarak yaşamaya mecbur edilmiş geniş kitleler, çürümüş idari ve sosyal sistemiyle bu büyük gemiyi karaya oturtmadan yüzdürebilmek mümkün müdür? Bütün baskılara karşı demokratik, insan haklarına saygılı, hukukun hâkim olduğu, fikir ve düşüncelerin serbestçe ifade edildiği, hür dünyaca kabul gören sosyal ve iktisadi değerlerle mücehhez bir sistem talep eden her tür muhalefet daha ne zamana kadar susturulabilir? Dış dünyayı tanıdıkça ekonomik, sosyal, hukuki vs. istekleri değişecek, hayat tarzları, üretim ve tüketim alışkanlıkları farklılaşacak olan kalabalık nüfus yoğunluğu nereye kadar bu dünyadan soyutlanabilir (farklı coğrafyalarda rengârenk devrimlerle sonuçlanan talep ve başkaldırılar bütün zorluklara, engellemelere rağmen ansızın Çin'in kapısını da çalabilir)? Ayrıca Doğu Türkistan ve Tibet gibi işgal edilen ülkelere sıçrayacak kıvılcımların çıkartacağı yangınlar söndürülebilir mi (Doğu Türkistan'ın geleceği meselesini müstakil bir yazı olarak düşündüğümüzden ayrıntıya girilmemektedir) ? Benzer soruların bulacağı karşılıklar yakın gelecekte sadece Çin'in içine düşebileceği ahvali değil, Orta Asya meselesinin varabileceği boyutları da göz önüne serecektir.

Orta Asya coğrafyası küresel güçlerin satranç tahtası haline gelirken

Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak bizler bu oyunun neresindeyiz? Uzun yıllardan beri batıcılık, statükoculuk, meşruiyetçilik temelleri üzerine kurulan ve ekseriyetle hâkim güç ABD'nin siyaseti doğrultusunda hareket eden, Batılı değerlerle konuşan Türk dış politikası, son dönemlerde değiştirilmek istenen bölgesel düzenler ve konjektörün tesiriyle değişmeye başlamıştır. Çok yönlü dış politika, aktif bir barış politikası, komşularla sıfır mesele politikası, öncelikli dış politikadan bütünleşmiş dış politikaya, tarafsız, çözümcü dış politikası ana eksenine oturtulmaya çalışılmıştır. Bu yeni kavram Türkiye'ye milletlerarası arenada belli bir dinamizm, Orta-Doğu toplumları nezdinde popülarite getirmiş ise de, yalancı bahardan öte bir sonuç elde edilememiştir. Avrupa Birliği sevdası hız kesince, bütün dikkatler Irak ağırlıklı yalancı baharı andıran toplumsal hareketlenmelerin yaşandığı ülkelere verilerek, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Osmanlı coğrafyasında bölgesel güç haline getirilmesi hedeflenmiştir. Teorik ve hadiselerin gelişimdeki söylemler olarak bu yeni açılım kitlelere büyük bir heyecan verse de, hakikatte içine düştüğümüz derin bataklık kamufle edilmeye çalışılmıştır. Nitekim Türkiye, Libya meselesi başta olmak üzere sıcağı sıcağına taraf olunan olayların safahatlarında pasta pay edilirken masanın dışında bırakılmıştır. Adeta Büyük Orta Doğu Projesi'nin adım adım hayata geçirilmesinde, Müslüman toplumlar nazarında büyük bir infial ve nefrete sebep olan ABD'nin Obama ile yenilenmeye çalışılan imajının, politikalarının bölgedeki sempatik yüzü, taşeronu konumuna gelmiştir. One minute ile yeni bir dönemece giren bu sürecin muhasebesini en iyi tarih yapacaktır. Fakat faturasını elbette bu millet ödeyecektir.

Küresel oyunda söz sahibi olduğunu iddia eden AKP Hükümeti; Orta-Doğu, Kuzey Afrika çıkmazında

üzerinde etki sahibi olduğunu iddia ettiği hâkim güçlerin yeni sömürü ve mücadele alanı Orta Asya satrancına ne kadar hazırlıklı veya bir takım okullarla alt yapısı oluşturulan yapılarla birlikte hangi role soyundurulacaklar? TİKA'nın kuruluş felsefesini ve yapısını değiştiren, Anadolu coğrafyasında olmayan meseleler icat eden, üniversitelerde bir nevi bölünmeye zemin teşkil edebilecek bölümler, merkezler kurduran hükümetin Türkistan'a yönelik hedefler, politikalar çerçevesinde hangi adımlar attığını, hangi projeler hazırladığını, neler düşündüğünü ortada bir şey olmadığından bilemiyoruz. Türklük ve cihanşümul boyutta Türk Milleti, Türk tarihi algısında hastalıklı yaklaşımı olan bir zihniyetin; Türk topluluklarının yapılarının, dinamiklerinin, problemlerinin, ilişkilerinin, birikimlerinin, coğrafyanın tarihi derinliklerden günümüze gerçeklerinin gereğince farkında olabileceğini, günlük iyi münasebetlerin ötesinde geleceği kurgulayabilecek bir donanıma sahip olduğunu düşünmüyorum. Kırgızistan örneğinde olduğu gibi Kasımpaşalı Tayyip Abi tavrı yanında Afganistan hadiselerinde giydirilmeye çalışılan elbise modeline mi razıyız? Bütün Türkistan'ı, Çin ile üç kuruşluk ticaret uğruna unuttukları Doğu Türkistan gibi mi göreceğiz? Türk cumhuriyetlerine model gibi sunulup, dönüştürüldükten sonra nüfuz alanları paylaştırılırken yok sayılacak role mi soyunacağız? Yine Amerikan menfaatlerinin ve politikalarının taşeronu mu olacağız? Türkistan Osmanlı toprağı olmadığından gözlerimizi kapatıp belli bir noktadan sonra yok mu sayacağız?

Türkistan meselesine hangi açıdan bakarsanız bakın, Orta Asya'daki gelişmeler yakından takip edildiğinde hükümetin, üniversiteler başta olmak üzere kurum ve kuruluşların (genelde batı ve ABD üzerinden gelişmeleri takip eden sivil toplum örgütlerinin çoğu da dâhil olmak üzere) Orta Asya satrancına maalesef pek hazırlıklı ve yeterince duyarlı olmadıkları, bugünden yarınlara ışık tutacak kapsamlı politikalarının, hazırlıklarının bulunmadığı anlaşılacaktır. Unutulmamalıdır ki, belirlenen değil belirleyen ve lider Türkiye olmanın en hayati ve pratik coğrafyalarından birisi hatta en önemlisi Orta Asya'dır.

DİNİ BİLGİNİN YAPISI, YORUMU ve ÖĞRETİMİ -2 -

Prof. Dr. Nadim MACİT
Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Sosyal, Ekonomik ve Siyasal İlişkiler Anabilim Dalı Başkanı

İnsanın bilimsel bilgi yoluyla rasyonelleştikçe dinin etki alanından kurtaracağı görüşü; dini tarihi kategori olarak görmenin bir sonucudur. Bizzat tarihi durumun yönelişi açısından bu yaklaşım sorunlu olmakla birlikte bilimsel bilginin üstü örtük dünyaya yönelik cevapları insanın varoluşsal kaygılarını gidermeye yetmemiştir. Bu nedenle bilimsel bilgi bütün alanlarda gelişmesine karşın din varlığını korumakta, hatta günümüzde küresel politik stratejinin dört yüzünden birisi sayılmaktadır. Çünkü din sürekli olarak tarihin etkinlik ufkunu oluşturan unsurlar açısından yeniden yorumlanmakta ve kendisini farklı bir dille yeniden sunmaktadır.

Eğer zihin haricinde varlık vardır ve insan aklı ile bunu bilir öncülünü esas alırsak dinin, varlığın bilgisine dayalı bir bilgi anlayışına yaslandığını söyleyebiliriz. Bu öncüle göre bilgi meselesi varlığın bilgisinden ayrılamaz. İnsan bilgisini mümkün kılan şartlar, varlığın bilgisi ile bağlantılıdır. Bir başka deyişle tabii ve insani olgulara vurgu yapan din, varlığa yapışık bir epistemik konumdan hareket eder. Bu görüşün insan bilinci bağlamında ifadesi şöyledir: Olgular / nesneler olmazsa biz olmayız. Bilgi varlıktan koparak salt zihni kurgu olamaz. Böyle bir dili anlamak mümkündür. Çünkü varlık, bilgi ve değer tasavvuru üzerine inşa edilmiş bir dil; anlam yüklüdür. Dolayısıyla anlam bir yönüyle olgusal ve algısal içeriğe bağlıdır. Zira dünya kurma etkinliği buna ihtiyaç duyar. Diğer yönüyle anlam varoluşsaldır, insanın varlık içindeki yeri ve geleceği, yaşantının içinde akıp-giden olaylara karşı tutumuna, yani değer algısına bağlıdır.

Doğru bilgi vasıtası olan bir şeyin yalan ve tenakuz fonksiyonunu işlemesi imkânsızdır. Eğer belirtilen fonksiyonu işlediği kabul edilirse, insan zihni yanlışa bizzat doğrunun şeklini giydirmiş olur. Birbirine karşı iki ayrı gruptan her birinin görüşünü ortaya koyarken öbüründen farklı bir delili yoksa işte bu toplumları yok oluşa sürükleyen, ayrılık ve zıtlaşmayı bertaraf edemeyen bir kargaşa türüdür.[1] Dolayısıyla Müslüman teologlar, insan aklının bilgiye ulaşma yeteneğini inkâr eden her anlayışa karşı çıkmış, söze buradan başlamışlardır. Sözgelimi geçerliliği zihinde sübut bulmuş şeyle kişi amel etmeli ya da insan bilgiye ulaşmaktan acizdir, o sadece kendisine ilham edilen şeyle amel etmelidir görüşü, dinin esasına aykırı görülerek eleştirilir.[2] Nesne ve olayların gerçekliği salt zihni bir mesele olmadığı gibi, ilhamın konusu da değildir. Akli esaslara dayalı olarak elde edilen bilginin konusudur.

Hem olgusal dünyaya ve hayat biçimlerine hem de varoluşsal kaygılara yönelik dini ifadeler önermelere çevrilebilir. Bilgi ifade eden önermelere çevrilmesi mümkün olan her dil, bilginin konusu olabilir. Bize göre din kendi maksadı ve amacı bağlamında bir bilgi türüdür. Bu nedenle bilginin konusu olmalıdır. Bilginin konusu olmaktan çıkarılan din her türlü öznel ilgi ve amaçların nesnesi olur. "Çünkü fikri tartışma, aslında, bir şeyin ya zihni ya da harici varlığı üzerinde sürdürülür."[3] Eğer dinin esasını teşkil eden Tanrı Vardır önermesi, O ki zihin haricinde vardır anlamında değil de, salt bir dile getirme biçimi ya da zihni bir ilke olarak algılanırsa bu anlayıştan dini inanç çıkmaz.

Post-modern düşünüşün dayan-

1 Matûridî (2002:9)

2 Matûridî (2002: 9)

3 Matûridî (2002: 10)

dığı epistemik konuma göre zihin haricinde gerçeklik yoktur. Gerçeklik seninle benim anlaştığım şeydir. Post-modern bilgi konumuna göre her şey zihnin kurgusudur, dolayısıyla her şey görüntüden ibarettir. Böyle bir felsefi konumda hakikat, doğru veya geçerli bilgi söz konusu olamaz. Çünkü bu konuma göre hakikat seninle benim anlaştığım şeyden ibarettir. Diğer bir ifadeyle geçerli bilgi herkesin bağlı bulunduğu özel dille sınırlıdır. İşte bu nedenle post-modern düşünce çok dinli, çok dilli ve çok kültürlü toplumdan yanadır.

Post-modern epistemik konuma göre toplumun ortak esaslarda birleştiği ve birleşeceği din yoktur. Cemaatlerin ürettiği dinler vardır. Post-modern mantığın bilgi anlayışına göre her cemaat dini nasıl tanımlıyorsa öyledir ve o şekilde varlığı kabul edilmelidir. Öyleyse farklı inanç ve kültürler kendi bağlamında kendine göre anlamlıdır. Farklılığı kabul eden bu anlayış, her şeyi imajın ve görüntünün sallantılı diline hapsederken, diğer taraftan ileri ve geri arasında ortaya çıkan gerginliği yumuşatmakta, bütün dünyayı kapitalist kültürel mantığın pazarı yapmaya amaçlamaktadır. Hem felsefi hem de siyasi ve iktisadi alanlarda belirleyici olan dünya; farklı dünya görüşlerinin ve anlam evrenlerinin dirençlerini esnek bir dille kırmaktadır. Böyle bir felsefi konumdan etkilenen araştırmacılar ne söylersen gider mantığının ürettiği bir dille din üzerinde ilginç görüşler ileri sürmektedirler. Ne yazık ki bu durum, görünüyorum o halde varım öncülüne denk düşmektedir. İmajın sallantılı dünyasında ciddi belirsizliklere neden olan bu yaklaşım dini kabileler üretmeye katkı sağlamaktadır.

Ortak değerler alanını veya benzeşen unsurları değil de salt yalın ve istisnai farklılıkları öne çıkartan ve ayırıcı dille sunan çevreler bilgi sistemi olarak aşırı göreceli bakışın kopyacı üyeleridir. Göreceli mantığın uzantısı olan bu dilin politik yansıması; çok küçük parçalara ayrılmış bir dünyanın varlığını dikte ederek, tersinden, gücü elinde tutan ve evrensel aklı öngören dünya görüşünü onaylama ve meşrulaştırmayı içerir. Oysa ne küçük parçalara ayrışma ne de eşitleme bir bilgi sistemine ve akla ait olmaya elverişlidir. Kaldı ki bir yorumu tercih etmek ve onun içinden konuşmak en azından benzeşen unsurlar üzerinde kurulan bir dil ve düşünce birliğini gerektirir. Aksine post-modern izafiyetçiliği öne çıkartanların her biri farklı bir değişkenden hareket ettiği için farklı bir görüşü paylaşır. Her bireyin kendine ait bir dünyası vardır. Belli bir kesinliği öngören ve bunun etrafında birliktelik oluşturan geleneklerin birbirine karşıtlığı her ferdin bir diğerine karşıtlığı biçimine dönüşür. Millet yerine cemaati ikame eden bu mantığa göre her cemaatin kendi anlayışına göre dini öğretimi yapması özgürlüğün gereğidir.

Bazen belirli, bazen belirsiz, bazen de hiçbir öncüle ve varsayıma dayanmadan yapılan dini okumaların birbirinden zıtlık düzeyinde ayrışması veya hiçbir ayrışma ve kesişmeye tenezzül etmeyen retoriğin her şey mümkündür ekseninde dönmesi alınan tutum ve konumun dini duyarlılığın dışında kalan etkilerle iç içe olduğunu gösterir. Belli bir özgünlüğü olan ve diğer yorumlardan bu özgünlükle ayrılan yaklaşımlar farklı yöntemlerin varlığını ve farklı kabullerin geçerliliğini onaylar. Aynı dile ve aynı maksatlara eşlik eden din dilini zıtlık düzeyinde farklı yorumlamanın felsefi geçerliliğinden söz edilemez. Son zamanlarda varlığın bilgisine ulaşmak mümkün değildir, zihin haricinde hakikat yoktur şeklinde özetlenen post-modern söylem dini kabileler oluşturma ve geliştirme mantığına araç yapıldığı halde bu yaklaşım özgürlüğün ve demokrasinin gereği olarak sunulmaktadır.

İlahiyat alanında yapılan akademik çalışmaların çoğuna egemen olan ne söylerden gider mantığı bunun uzantısıdır. Böyle bir okuma biçimiyle öznelliğe ve farklılıklara yapılan vurgu, sofistik ve nihilist dilin modern sürümü olarak tezahür etmekte ve bilgi bilinmezliğin gizemli dünyasında buharlaşıp gitmektedir. Anlamı retoriğe feda eden bu dil için önemli olan ve ileri sürülen akli ve nakli kanıtlar değil, önemli olan ifadeleri, edebi motiflerle tezyin etmektir. Görünüyorum o halde varım öncülünün içerdiği hem o hem bu edebiyatı hiçliği ve belirsizliği düşüncede yenilenme olarak sunmaktadır. Düşünceyi yamalı bohça haline getiren post-modern okuma yüzeyi dalgalandıran, karıştıran anlam arayışını hareketsizliğe terk eden bir yaklaşımdır. Ne söylersen gider, ne söylersen müşterisi bulunur şeklindeki anlayış, kapitalist kültürel mantığın bir uzantısı olarak "ne üretirsen müşterisi bulunur" anlayışının bir parçasıdır.

Her ürünün müşterisi bulunur, çünkü toplum daima tüketmeye alıştırılmıştır. Her söylenenin müşterisi bulunur. Çünkü toplum bilgiyi tüketmektedir. Görüntülerin dünyası, aslında mağaralarımızın duvarlarındaki gölgelerin dünyasıdır. Hâlbuki gerekli olan şey, daima görüntüler dünyasının ötesine ulaşmak olmalıdır. Gerçekler derinliklerde saklıdır. Bizler derinlikleri araştırmalıyız. Gerçeğin tümel, açık bir ölçütü yoktur. Fakat hiçbir ölçütün olmadığı görüşü de nihilizmi destekler. Eğer şanslı isek, hataları ve yanlışları görmemize izin verecek bir ölçüte sahip olabiliriz. Elbette ki açıklık ve seçiklik hakikatin ölçütü de-

ğildir. Fakat tutarsızlık ve uyumsuzluk yalanın kurucu unsurlarıdır.[4]

Daha dün küfrün konusu olan bir mesele bugün rahatlıkla imanın konusu oluyor, her iki yaklaşımda dinin kaynaklarına dayalı olarak sunuluyorsa burada bir problem var, demektir. Birbiriyle taban tabana çelişen, Şehristani'nin deyişiyle yalan-doğru gibi ispat-nefy zıtlığını yansıtan iki görüş dini kaynaklara dayalı olarak savunulamaz. Eğer savunuluyorsa onlardan birisi gerçek, diğeri yapaydır. Eğer doğru görüş, her akli meselede tek olsaydı, bütün meselelerde tek bir fırka ve ekol doğru görüşü temsil ederdi.[5] Oysa bu tarihi ve fiili duruma aykırıdır. Akli konularda farklı görüşler olabilir. Önemli olan ön yargıların elenerek geçerli ve sürdürülebilir bilgiye ulaşmaktır.

Eğer yorumun belirsiz olduğu söyleniyorsa, nihai ulaşılmaz bir anlam arayışı girişimi, anlamın hiç sona ermeyen yer değiştirmesini ya da kaymasını kabul etmeye götürür. Artık burada konuşmak, tartışmak ve akıl yürütmek gerekli değildir. Burada önemli olan görüntüleri uyumlu bir şekilde bir araya toplamak ve tezyin etmektir. Bir metin hem evrensel gerçekleri hem koşulsuz bir anlamayı hem de Allah'a giden yolun tek olmadığı gerçeğini içeriyorsa, bu metin her şeyi söylüyor, fakat gerçekte hiçbir şey söylemiyor demektir. Eğer bilinçli bir şekilde ironi yapılmıyorsa her yorum dine uygundur anlamı çıkar. Ve nihai anlamda dinin anlamını ve işlevini politik güç belirler sonucuna ulaşılmış olur.

İçinde bulunduğumuz çağın eşiğinde kültürel miras ve bu mirasın

yeniden yorumlanması üzerinde dile getirilen öncüller oldukça belirsiz ve okunaksızdır. Çünkü din alanında oluşan aklın dayandığı bilgi referansları, bilgiye ulaşmanın araçları, oluşturulmuş anlam evrenin tarihi ve bunun işleyişi, kırılma noktaları ve sebepleri yeterli düzeyde ortaya konulmadan lâfzî yorumlar peş peşe sıralanmaktadır. Oysa yeniden yorumun yapılabilmesi için kültürel mirasın anlaşılması gerekmektedir. Çünkü asla bağlılık, düşüncenin esasıdır. Yenilenme ise vakıayı düşünceye dönüştürmektir. Yenilenme olmadan kültürel mirasa bağlılık taklide düşmektir. Geçmişle övünmek, vakıadan uzaklaşma ve onu unutmaktır. Asla bağlılık bizatihi bir gaye değildir. Aksine gerçeği bütün boyutlarıyla kavramak için bir vesiledir. Asıl amaç yenilenmedir. Kültürel mirası düşünceye dönüştürmektir. O halde yenilenme, tarihin akışını, sürekliliğini anlatan, bir anlamda hayatın kendisini ve geleceğe yönelişini, şimdi de var olmayı anlatan bir kavramdır.[6] Öyleyse gelenek ve tecdit birbirinden ayrı değil, tarihin içinden geleceğe bakmanın anlatımıdır. Bu hayatı mesele, modernleşme sürecine girişten bu yana yapıyı oluşturan ilişkiler açısından değil de, sözel ve şekilci durumun ürettiği politik dil açısından tartışılmaktadır.

Ağırlıklı olarak İslâm dünyasında ve hissedilecek ölçüde Hıristiyan dünyada lafızcı ve şekilci din anlayışlarının yükselmesinin birçok nedeni bulunmaktadır. Din karşıtı dil sistemine tepki, Batı dünyasının sömürgeci mantığı, geleneğin din olarak algılanması sebeplerin başında gelmektedir. Ancak belirtilen dini akımların arka-planında XIX. Yüzyılın katı olgucu dilinden XX. Yüzyılın neredeyse ortalarından itibaren devam eden postmodern izafiliğin ürettiği nihilizme kadar uzanan felsefi akımların önemli bir payı bulunmaktadır. Batı dünyasında hiçbir felsefi konuma bağlı olmayan ve anlamı dini lafızlarla sınırlayan ve geleceği dini kehanetlerle izah eden eğilimlerin yükselişi sadece'din alanında felsefi kopuşun' derinleştiğini değil, aynı zamanda 'dini fanatizmin yükseldiğini' göstermektedir.

Prensip olarak insani etkinliğin uzantısı olan her yorum eleştiriye açıktır. Her şeyi bilmek Allah'a mahsustur. Bu nedenle insani etkinlik alanında her kaynak, her görüş, iyi karşılanmalı ve her kaynak her öneri eleştiriye açık olmalıdır. Çünkü bilginin nihai belirleyicisi ne salt akıldır ne de tabiattır. İster bilimsel bilgi ister başka türde bilgi olsun, bilginin nihai belirleyicisi bilgiyi

4 K.Popper, (1985: 55)

5 Şehristani (1975: 13) el-Milel ve'n Nihal, Beyrut: Darü'l Marif.

6 Hasan Hanefi, (Ts: 27) et-Turas ve'd Tecdid, Kahire.

inşa eden insanlar veya toplumdur. Yani bilgi cemaatleri-iktidar ittifakına dayalı siyasi otorite önemli ölçüde bilgiyi belirler. Uzun süre aynı dine inanan grupların birbiriyle çekişmesini din değil, küresel iktidar çözüyorsa dinin anlamı, yorumu ve fonksiyonu üzerinde bir kez daha düşünmemiz gerekmektedir.

Bilgimizin ya da yapılan yorumların önemli ikinci kaynağı gelenektir. Bununla birlikte yorum ve yorumlama kuramları insan fiilini önceleyen, tabiatta bizzat var olan şeyler değildir. Bu öncül bağlamında bilgimizin pek çok kaynağının gelenek olduğu gerçeği, geleneğe karşıtlığı boşa çıkarır. Ancak bu gerçek, geleneksel nitelemeleri desteklemek için kullanılmamalıdır. Geleneksel bilgimizin her parçası eleştirel sınamaya ve elemeye açık olmalıdır. Bununla beraber geleneksiz bilgi imkânsızdır. Çünkü bilgi, yokluktan başlamaz. Asıl olarak bilgi, önceki bilgilerimizin düzeltilmesinden ve değiştirilmesinden ibarettir. Bilgiyi keşfetmek daha önceki kuramların eleştirilmesi ve yetersiz görülenleri değiştirmenin gücüne dayanır.[7]

İlahi dinlerin temel bilgi kaynakları bilgiye vurgu yaptıkları kadar geleneğe de vurgu yaparlar. Her ilahi Kitap kendisini hakikate götüren bir kaynak olarak tanımlar. Fakat hiçbir ilahi kitap bilimsel, toplumsal ve politik kuramlara yer vermez. Bir dil düzeni içinde tarihin içinden tarih içinde yaşayan insana seslenen ilahi kitaplar ve peygamberler insanın varlık, bilgi ve değer tasavvurunu oluşturan esaslar koyarlar. İnsanı düşünmeye, hissetmeye ve görmeye davet ederler. İman ve ibadet noktasında açık esaslar koyarlar. Pratik alanın sürekli olarak değiştiğine atıf yapıp, bu alanı insani etkinliğe ve değişime açık gördüklerini dolaylı olarak ifade ederler. Bununla birlikte itikadi boyutta değişmez bir ittifak söz konusudur. 'Sizden her biri için bir yol ve bir yöntem belirledik. Allah dileseydi sizi elbette bir tek ümmet yapardı. Ama size vermiş olduklarıyla sizi imtihana çeksin diye öyle yapmamıştır. O halde hayırlarda yarışın, tümünüzün dönüşü O'nadır." (Maide 5: 48)

İlahi kitapların hukuki, ekonomik ve politik alanda her hangi bir model önermemesi, pratik alanın değiştiği gerçeğine dayanmaktadır. İşte bu noktada sabit olanla değişmesi gereken arasında kurulan fikri denge yerine, ikisinden birini merkeze alan her eğilim, çarpıtılmış din anlayışını beraberinde getirir. Din ile tarihi ufkun etkinliği arasında sıkı bir bağ olduğunu düşünen, özellikle pratik alanın değiştiğini kabul eden bilginler 'zamanın değişmesiyle ahkâm değişir' hükmünü ilmi ve tarihi bir gerçek olarak ortaya koymuşlardır. Peygamberlik geleneğinin Hz. Muhammed ile sona ermesi hem insanlığın mitik evrenden rasyonel evrene geçtiğini hem de insan aklının olgunlaştığını gösteren önemli bir veridir.

Bütün ilahi dinler, anlama ve yorumlama sürecine tabidirler. Her dil sistemi de yoruma açıktır. Bunun böyle olması din adına söylenen her sözün bilgi ifade ettiği ve geçerli olduğu anlamına gelmez. Dini bilginin inşa edilmesi, din dilinin içeriği ve bunun yorumuyla bağlantılıdır. Belli bir zaman kesitinde indirilen vahyin hem de tarihi süreçte çok farklı öncüllere bağlı olarak oluşturulan geleneğin; modern çağın ufkunu oluşturan duyarlılıklar ve öncelikler açısından yeniden yorumu çok değişik etkileri ve unsurları bütünüyle dikkate almayı gerekli kılmaktadır. Bu duruma göre diyebiliriz ki vahiyden esinlenen bir düşünce belirtisini nitelemek ve dini ifadeleri anlamlara, anlamları da önermelere dönüştürmek demek, anlama eyleminin bir tür metot aracılığıyla dini metinlerin nasıl anlama dönüştüğünü bulma çabası ve anlamın akıl aracılığıyla nasıl teoriye dönüştüğünün araştırılmasıdır. Bundan sonradır ki o düşünce görüntüsü ilk kaynağı olan vahye döndürülerek ancak değerlendirilebilir ve bundan sonra dini metinlere bakarak yapılan yorumun olumlu olup olmadığı konusunda fikir yürütülebilir.

Din adına söylenen her sözün geçerli olmadığını anlamak için şu üç misal son derece aydınlatıcıdır.

Birincisi: Sünni Ekol'ün kurucularından birisi olan Ebu Hasan el-Eş'arî (V. 324 / 936) toplumsal alanda ortaya çıkan problemlere cevap vermek için cevher / araz, bölünmeyen cüz gibi kavramları kullananlara karşı yapılan saldırılara ve suçlamalara cevap verir. Gelenekçilere cevap verirken bölünmeyen cüz, cevher ve araz gibi felsefi kavramları kullanmasını gerekçesini şöyle açıklar: Evren sonludur, çünkü parçalanmayan cüzler sayılıdır. Bu görüşünü temellendirmek içinde Kur'ân'a atıf yapar: "Allah onların katında bulunan şeyleri kuşatmış ve her şeyi inceden inceye sayıya bağlamıştır." (Cin 72: 28) [8] Eş'ârî geleneğini izleyen Abdulkahir el-Bağdadî (V. 429 / 1037) aynı şeyi Sünni Ekol'ün esasları arasında şöyle tekrar eder: Ehl-i Sünnet âlemin cüzle-

7 Karl Popper, (1985: 54) "Knowledge Without Authority", Popper Selections,(Edit: David Miller), New Jersey:

8 Eş'arî (1994: 111) Risaletün fi İstihsani'l Havd fi İlmi Kelâm, (Çev: Nadim Macit) Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (Sayı: 1, Cilt: 1)

rinin, cevherler ve arazlar olmak üzere iki kısım olduğu hususunda ve arazları inkâr edenlerin görüşlerinin zıddı üzerinde birleşmişlerdir. Her cevherin parçalanmayan en küçük parça oluşu hususunda birleşmişlerdir. Her cüz'ün sonsuza kadar cüz'lere ayrılabileceğini söyleyen İbrahim en-Nazzâm ve filozofları küfürle suçlamışlardır. Çünkü bu, onun cüz'lerinin Yüce Allah katında sınırlı olmasını gerektirir. Kaldı ki belirtilen yorum Allah'ın 'Ve her şeyi bir bir sayar' ayetini reddetmektir.[9] Görüldüğü üzere doğrudan din ile ilgisi olmayan bir görüş din diline taşınıyor, sonra bu imanın konusu yapılarak farklı düşünen küfürle itham ediliyor. Söz konusu iki metin tarihi ufkun dilini oluşturan bilim anlayışının düşünce dilini nasıl etkilediğini açık biçimde ortaya koymaktadır. Bilindiği üzere cevher-araz kuramı kadim felsefenin varlığı izah etmek için geliştirdiği bir kuramdır. Delil olarak kullanılan ayet ise ne anlam olarak ne de bağlam olarak tartışılan konu ile alakalıdır.

İkincisi: Ehli-Sünnet Ekolü, dünyanın durduğu ve sükûn halinde bulunduğu ve onun hareketinin ancak ona arız olan deprem ve benzeri olaylarla olduğu hususlarında birleşmişlerdir. Bu, Dehriyye'den arzın / yerin sürekli olarak yukarıdan aşağıya doğru düştüğünü iddia edenlerin görüşlerine aykırıdır. Eğer durum böyle olsaydı, elimizle fırlattığımız bir taşın ebediyen yere düşmemesi gerekirdi. Çünkü hafif olan, düşüş sırasında kendinden daha ağır olana yetişmez. [10] Yerin sabit / hareketsiz olduğunu söyleyen Kur'ân değildir. O dönemin bilim anlayışıdır. 'Hafif olan düşüş sırasında kendinden ağır olana yetişmez' prensibi yine Kur'ân'ın söylediği bir şey değildir. Aristo'nun görüşüdür. Hem kadim felsefenin hem de o denemin cevher-araz kuramına dayanan çıkarımların nasıl bir dini esasa dönüştürüldüğü açıktır.

Üçüncüsü: Batı dışı bir modernleşme türü olan Türk modernleşmesinin başlangıcında olgucu felsefenin etkisinde kalmış, adeta büyülenmiş olan Abdullah Cevdet Kur'ân'ın ifadelerini pozitivist kalıplara dönüştürür. Nitekim Kur'ân'da geçen 'O hikmeti dilediğine verir. Ve kendisine hikmet verilmiş olana çok büyük hayır verilmiş demektir. Gönlünü ve aklını çalıştıranlardan başkası düşünüp anlayamaz," (Bakara: 2 / 269) şeklindeki ayette yer alan hikmet kelimesini bilimsel bilgi, kurtuluşa götüren felsefe, hayra / iyiliğe ulaşmayı da ilerlemek ve kalkınmak kelimeleriyle açıklamaktadır. [11] Ona göre din; bilim ve kalkınmaktır. Dolaylı olarak dinin işlevini tamamladığı, yeni bir aydınlık için bilimsel bilgiyi elde etmenin zorunlu olduğu belirtilmektedir. Dini ifadeler tarihi ufkun etkinlik alanına göre okunmaktadır.

Sunduğumuz üç örnek tarihi ufkun dini anlamaya ve yorumlamaya, dolayısıyla dini söylemin oluşmasına yaptığı etkiyi anlatmak açısından önemlidir. Burada sıralanmayacak kadar benzeri misaller vardır. Dolayısıyla din diliyle tarihi ufuk arasındaki diyalogun dili anlaşılmadan, salt dil olgusuna dönmek iki yönlü sapmaya yol açar: (a) Düşünce geleneğini ve dinin amaçlarını bilmeyen veya dikkate almayanlar kolayca dini entegrizm tuzağına düşerler. (b) Yaygınlık kazanan ve sürekli olarak propagandası yapılan dini yorumların bir zihni ve siyasi yönlendirmenin bir ürünü olduğunu göremeyenler din adına uluslararası diplomatik ağın içine düşer. Hem geleneğin içinde hem de günümüzde din olarak sunulan birçok şeyin kültürel kalıntının ve siyasi yönlendirmenin eseridir. Bu nedenle dinin bilginin konusu yapılması çok önemlidir. Belirtilen çarpıtmaların elenmesi için dinin temel kaynaklarına başvurmak zorunludur.

Dini düşüncede yenilenme ve yeni yaklaşımlar, son zamanların en ilgi çekici ve en çok kullanılan kavramlardan birisidir. Çok farklı bağlamlarda dile getirilen yenilenmenin nitelenmeleri ve gerekçeleri de farklı olmaktadır. Dünyanın her tarafında, özellikle Hıristiyan ve İslâm dünyasından dini-politik cemaatlerin yükselişine tanık oluyoruz. Böyle bir yoğun ortamda dini olan nedir, dini ifadeleri anlamanın ölçütleri nelerdir, sorusu anlam kazanmaktadır.

Yorumu belirleyen ve anlamı koruyan birinci ölçüt dinin kendi özgün dilidir: Dil ve dilin anlam aramadaki formlarını bilmek, dini konuları anlamanın esaslarından birisidir. Çünkü dilsel vasıtalar bilinmezse kaba ve uç görüşler ortaya çıkar. Dolayısıyla ilahi beyanın dilsel bağlarını araştırmak dini konuların anlamını araştırmakla aynıdır. Nitekim Cahız [12] İslâm dini bağlamında şöyle der: Kur›an dilinin üslubunu bilmek, lafızla mana arasındaki ilişkiyi bilmektir. Kur›an'ın mesajını ve istidlalini izin verdiği kadar metne uygun biçimde anlamak, üstü örtük anlamları ortaya koymak anlama ve açıklamanın esasını oluşturmaktadır. Bu anlamda beyan, zahirin, gizli

9 Abdulkahir el-Bağdadî (1991: 257) Mezhepler Arasındaki Farklar, (Çev: Ethem Ruhi Fığlalı) Ankara: Diyanet Vakfı Yayınları.

10 Abdulkahir el-Bağdadi (1991: 259)

11 Abdullah Cevdet (1912: 48, 60,61) Funûn ve Felsefe, Felsefe Senihaları, İstanbul: Matbaa-ı İçtihad.

12 Ebu Osman Amr b. Bahr el-Cahız, (1940: 4/ 278) Kitabu'l Heyavan, Kahire.

manaya delaletidir. İlmin tercümanı ve dayanağıdır. Dini ifadeyi, mananın kurulduğu ilişki düzeyinde anlamaktır. Beyanın en önemli rüknü dil olduğuna göre Kur›an'ı anlamak, bir ifadenin manaya delaletini ve çeşitli yönlerini bilmek, daha doğrusu lafzın manası üzerine merkezileşen anlamı bilmektir. [13]

Vahyin beşeri bir dille ifadesi, yani bir kültür içinde oluşan dille insana ulaştırılması, dilin anlamı koruyan özelliği açısından dil düzeyindeki anlamın varlığını ifşa etse de, bu herhangi bir dini ifadenin taşıdığı ilk anlamdır. Çünkü Dini ifadeleri anlama sürekli olarak muasır bilgiler ve tartışmaların, eleştirilerin toplamı tarafından daima çevrilidir. Dolayısıyla dini ifadelerin yorumu harici unsurlar sabit kaldığı müddetçe sabit kalır. Harici unsurlar değiştiğinde bu, dini ifadelerin anlaşılmasına yansır. Yeni bir dini söylem inşa edilir.

Dini ifadeleri anlamanın ikinci aşamasını 'din dilini oluşturan anahtar kavramları ve bunların anlam derecelerini bilmek oluşturur: Bu, dilsel sürecin önemli bir parçasıdır. Dini ifadeleri anlamanın gerekli bir şartıdır. Fakat yeterli şartı değildir. Çünkü din dilini anlamak sadece dilsel süreçleri yerine getirmekten ibaret değildir. Böyle bir yöntemi yeterli görenler vakıalar ve olgular arasındaki ilişkiyi ihmal ederler. [14] Anlamı dilin gramatik yapısı ile sınırlamak durumunda kalırlar. Dilin gramatik mantığına dayanan bir yorum da özü itibariyle tekçi bir anlayışı temsil eder. Dini düşüncede sözün ifade ettiği anlam ile kullanım yoluyla elde edilen farklı anlamlar büyük ölçüde cevher-araz ilişkisine dayanmaktadır. Cevheri parçalanmaz gören bu varlık anlayışı aslın üzerine inşa edilen geçici ve sürekli arazlar arasındaki bağ dini yoruma taşınır. Bu yöntem tarihi ve sosyal bağlamı ihmal ettiğinden dolayı fikri temeli zayıf kalmıştır. Böyle olmasına karşın Cahız'ın deyişiyle [15] erken dönemin önemli düşünürleri dil ve dilbilim açısından dini ifadeleri yorumlamışlar ve adeta bir dil felsefesi geliştirmişlerdir. Dini ifadeleri yorumlamanın temel bir unsuru olan dilin ve bu dilin dayandığı mantığın günümüzde ihmal edildiği, hatta yok sayıldığı söylenebilir. Yapılması gereken felsefi anlam bilimi yeniden kurmaktır.

Metin çözümlemesi, tarihi eylem alanına ait meseleleri temellendirmeyi engelleyen sayısız ihtimale açıktır. Üstelik nakli delilin kesin bilgi ifade edip-etmediğini dile getiren usulcüler, söz konusu delilin, hem geliş biçimini hem de delaleti bakımından yakın olmasını şart koşmuşlardır. Gelişi bakımından yakın olması, Allah elçisinden sadır olduğu noktasına hiçbir şüphenin bulunmaması demektir ki, bu da ancak mütevatir haberde mümkündür. Delaleti bakımından kesin olması manası bakımından muhkem bir metin olması demektir. Bu da tevile mahal bırakmamasıyla mümkün olur. Nakli delil, belirtilen vasıflara sahip olduğunda yakın ifade ederler. Bunun dışındaki meseleler nazari ve bu sebeple de ihtilaflıdır. Belirtilen kapsamda olanlar bilgi cemaatinin içtihatlarına mahal teşkil etmiş, herkes kendi görüşünü beyan ederek onu delillendirmeye ve kendi anlayışını ortaya koymaya çalışmıştır.[16] Kati ve muhkem metinlerin olmadığı konularda meselenin belli bir yönteme göre tartışılması ve farklı görüşlerin ileri sürülmesi gayet normaldir. Fakat bu durum, dini konularla ilgili olarak herkesin her şeyi söylemesi anlamına gelmez.

Yorumu belirleyen üçüncü unsur; dini bilgi olarak sunulan hususların dinin temel kaynaklarına ve bizzat dinin amaçlarına uygun düşmesi ve onunla çelişmemesidir. Günümüzde etkin olan dini cemaatlerin fikri ve ameli duruşları; bazı noktalarda benzerlik gösterse de hem bilgi anlayışı hem de izledikleri yöntem açısından farklılık gösterirler. Özellikle din dilini geleceği inşa etmenin sabit ve belirleyici anahtarı gören ve kökleri geriye doğru giden dini akımların harflerin matematik değeri üzerinde yaptıkları yorumlar dinin amaçları ve ruhuna aykırı düşmektedir. Mistik ve özellikle modern çağda dine dönüşü, dini metinlere dönüşle sınırlayan ve bunları lâfzî düzlemde okuyanlar bir güç aygıtı ve ona uygun biçimde siyaset inşa ederken dinin amaçlarının dışına çıkmaktadırlar.

Din dilini siyasete taşıyan ve hatta küresel güç mücadelesinin bir aracı haline getirenler ise din diline kapı açan dilin kullanımı ve fonksiyonu çıkarımını yarar ilkesine taşıyarak gündelik politikayı yönlendirmek peşindedirler. Uluslararası güç mücadelesi içinde bir rol üstlenmek ve dini kendi politikalarına uygun olarak zihin inşa etmenin aracı olarak kullanmaktadırlar. Belirtilen tutumların din dilinin sınırlarını aştığı ve çarpıttığı ortadadır. Dini bilginin konusu olmaktan çıkarıp işlevsellik ve yarar üzerine oturtan bazı teologlar ve politikacılar, dini pragmatizmin yararlı bir parçası haline getirmektedirler. Gerçekten de dinlerin iktidara dönük felsefi uyarlamaları egemen güçler açısından yararlı bir işlev görmektedir.

13 Cahız, (1960: 1 /15, 16, 151)

14 Hüseyin Atay (1992: 19) İslam'ın İnanç Esasları, Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

15 Cahız (1940: 4 /278)

16 Ebu'l Muin en-Nesefi (1993: 35) Tabsıratü'l Edille fi Usuli'd-Din, (Thk: Hüseyin Atay) Ankara: DİB Yayınları.

Öylesiyse yorumlanmış din söz konusu olduğunda, dinin tarihe yorumla girdiği gerçeğini bir tarafta tutmak şartıyla çok dikkat etmek gerekmektedir. Yerel ve küresel siyaseti ve ekonomik çıkar ağını düzenlemek için belli mahfillerin belli etiketler altında ürettikleri din anlayışları bu kabildendir. Dini, önce sanayi uygarlığının şartlarına uyduran ve hatta Kur'ân'da yer alan Hadid Süresini, ağır sanayi süresi olarak adlandıran, daha sonra post-modern izafiliğin belirsiz diline dini ekleyerek etnik ve dini ayrışmaları Kur'ân diliyle haklılaştıran dini etiketli politikaların zihinleri nasıl yönlendirdiği ortadadır.

Dünya gündemini oluşturan dini konular ve çeşitli dini grupların 'yeniden doğuş' metaforu düzleminde siyasi ve ekonomik gücün parçası olma eğilimleri yeni bir dünya-dil sisteminin kuruluşuna işaret etmektedir. ABD'nin barındırdığı ekonomik küreselleşme ve teknik bilimsel buluşların geri dönen din ile yapacağı evlilik kabul etmeliyiz ki kelimenin Weberyen anlamıyla uzun zamandır görülmeyen bir ihtişama sahip olacaktır. Bu yeni düzene inatla karşı çıkanlar tepkisel, evhamlı, temizlenmesi ve hiç değilse susturulması gereken ıskartalar mesabesinde görülecektir. Çünkü onların yeni düzene/yenidünya dil sistemine karşı çıkışı, medeniyeti ve onun yararlarını istemeyen dış düşmanlara destek vermek olarak algılanıp ve tanımlanacaktır.[17] Eğer bu süreç doğru ve sahih dini bilgiyle kontrol edilmese küresel siyasi gücün ve ortaklarının yorumladığı ve boynumuza geçirdiği bir din tasmasının esiri olacağız.

17 Georges Corm (2008: 20-21) *21. Yüzyılda Din Sorunu,* (Çev: Şule Sönmez) İstanbul: İletişim Yayınları.

II. Din Eğitimi / Öğretimi ve Laiklik

Din dili ve dini düşüncenin içeriği kendi kendini sunamaz. Bu nedenle açıklanabilir ve ifade edilebilir bir teorik çerçeveye muhtaçtır. Aksi takdirde dini bilginin öğretimi genel tarihin, mezhepler ve fırkalar tarihinin parçası olmaya mahkûm kalacaktır ve düşünce adamları da bibliyografya kitaplarının konusu olmaktan öteye gidemeyeceklerdir. Günümüzde dini konularda, farklı ilmi disiplinler altında yapılan araştırmalar tarihte olanı ve geleneksel düşüncenin bilinen ve tanınan öncülerini aktarmak biçiminde sürmektedir. Böylesi bir durumdan rahatsız olan kesim ise işin kolayına kaçarak dini metinler ile bilimsel eksenli modern dünya görüşünün sonuçları arasında bir sentez yaparak kestirmeden çözüme ulaşmayı denemektedir. Hâlbuki bilginin konusu olan din anlayışının yapması gereken şey eleştiriye açık ve savunulabilir düşünceler ortaya koymaktır. Dini bilginin öğretimi konuyu yeniden ele alan, üzerinde düşünen ve yeniden inşa eden öğreticilerle sürdürülmesi gereken bir konu olmalıdır.

Bilindiği üzere laiklik; kökeni ve ortaya çıkışı itibariyle kilise karşıtı eğilime eşlik eder ve eğitimin, yani okuma ve yazma faaliyetinin kilise babalarının elinden alınmasını, bilginin eleştirilmesi ve sorgulanmasını şart koşar. Diğer bir deyişle kökeni itibariyle laiklik; bilim, ekonomik ve politik alanın kilise babaları tarafından belirlenmesine karşı girişilen felsefi tepkileri ifade eder. Hıristiyan dünyada mezhepler, din gibi kurumsal, özerk yapılar olduklarından laikliğe geçiş süreci oldukça sancılı ve şiddetli egemenlik paylaşımı kavgalarıyla gerçekleşmiştir. Hâlbuki Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecinde böyle bir çatışma yaşanmamıştır. Bunun ana nedeni İslâm'ın Hıristiyanlık gibi örgütlü, özerk din şeklinde teşkilatlanmış cemaatsel yapılara izin vermemesi ve kamusal alandaki egemenliği siyasi güce bırakmasıdır.

Çok ilginçtir ki İslâm içinde Hıristiyanlık gibi örgütlü ve özerk mezhepler-cemaatler oluşturma çabası hem İslâm'ı ruhanileştirerek dünyevileştirmek hem de siyaseti kendi din anlayışları adına yeniden düzenlemek anlamına gelecektir. İslâm düşüncesinde mezhepler bilgi cemaatleri olup kamu alanını düzenleme gibi bir iddia ile değil ferdi ve içtimai dindarlığı düzenleme ile sınırlı kalmışlardır. Bu nedenle bu günkü dini-siyasi cemaatler hem işlev hem de anlam itibariyle İslam'ın tarihi tecrübesine uygun düşmemektedirler. Hıristiyan dünyasındaki yapıları ve uygulamaları kendi toplumumuza taşımayı 'din öğretimi' şeklinde takdim etmek dinin üzerinden başka bir şeyin yapıldığı izlenimini vermektedir.

Kilisenin vesayetine karşı girişilen felsefi girişim laiklik bağlamında daha geniş içerik kazanır. Bu açıdan bakılırsa (a) laiklik, dinin politik bir güce dönüştürülmesine karşı geliştirilen tutumu ifade eder. Bu öncül açısından bakılırsa laiklik; toplumun işlerinin düzenli yürütülmesini sağlayan devlet aygıtının dini bir yorumla nitelendirilmemesi anlamında kullanılır. Yine bu öncüle göre laiklik; din karşıtı bir fikir ve ideoloji ile kendini ve politik alanı tanımlamak anlamına gelmez. Katı olguculuk ve din karşıtı tutuma eşlik eden fikir ve ideolojiler laikliğin olması gereken asalları değildir. (b) Laiklik; devletin örgütlü ve özerk bir mezhebin din anlayışını pozitif anlamda desteklememesidir. Diğer bir deyişle laiklik, devletin kendisini, bilimi ve politikayı mezhep etiketi ile tanımlamaması demektir. (c) Laiklik; insan etkinliğine ve yeteneğine açık olan bilimsel bilgi, politik ve ekonomik alanın dini ve ahlaki değerlerin değil, din adamlarının mutlak otoritesinden çıkarılması anlamında kullanılır. (d) Bireysel anlamda laiklik entelektüel ahlakiliğin

gereğidir. Bu anlamda laiklik; farklı görüşlere tahammül etmek ve farklı görüşlere sahip insanlarla bir arada yaşama kültürünü oluşturmaktır. Farklı görüşlere sahip olmak ve farklı görüşlere sahip insanlarla bir arada yaşama kültürünü geliştirmek her farklılığın geçerliliğini kabul etmek, onaylamak anlamına gelmez. Fakat birlikte yaşamayı sağlayan hukukun gereği olarak saygı duymak esastır. Zaten farklı dini ve ideolojik kabullerin iç içe yaşadığı modern toplumda her fert diğerine borçludur. Çünkü herkes kendi kabullerini ferdi boyutta tutarak toplumsal uzlaşmanın gereği olarak birbirine taviz vermektedir.

Laikliği benimseyen bir devlet anlayışında dini yorumlamak devletin değil, din alanında bilgi üreten entelektüel çevrelerin işidir. Aynı şekilde bu çevreler kendi yorumlarını baskı aracı olarak devlete dayatamazlar ya da devlet aracılığıyla diğer dini yorumları baskı altında tutamazlar. Böyle bir devlette hukuk; akli faaliyetin, kültürel birikimin ve ortak tecrübenin sonucudur. Ne var ki 'özel din dili ve ekonomik ağlar oluşturarak paralel devlet olma özelliğini taşıyan ve araçlarını elde eden dini gruplar, bütün dünyada insanları baskı altına alan bir dil ürettikleri ve bu dile uygun bir din öğretimi modeli uyguladıkları görülmektedir. Dolayısıyla cevabı aranması gereken soru şudur: Din öğretimi alanında yaşanan yetersizliğin, çarpıklığın ve çelişkilerin sebepleri nelerdir? Bir başka soru ile bunu şöyle ifade edebiliriz: Din öğretimini sorunlu hale getiren faktörler nelerdir?

Din öğretiminin dayandığı esasların felsefi anlamı ile eğitim politikaları arasında kopukluk ve güvensizlik söz konusudur. Dini politik alanın unsularından yapma eğilimi ve bunun toplumsal tasavvurda kabul görmesi güvensizliği beslemekte ve derinleştirmektedir. Bu durum bir taraftan toplumun devletin kurumlarına karşı mesafeli olduğunu işaret eder, diğer taraftan dini hareketlerin özel perspektife bağlı olarak devletin kurumlarını ele geçirme eğiliminde olduklarını gösterir. Açık ve dürüstçe belirtmemiz gerekir ki fiili durum budur. Dini ve dindar insanı devlet adına aşağılama girişimi, ülkemizde dini cemaatleri ve din üzerine politika yapan hareketleri beslemiştir. Dini, bir iktidar aracı olarak kullanan din-siyasi hareketler ise devleti dönüştürmeyi ve bu alanda belirleyici olmayı hedeflemişlerdir. Toplumu kutuplaştıran ve din öğretimini sorunlu hale getiren sebep budur.

Birçok ülkede uzun süre dine ve dindarlara yönelik eleştiri hem doğru değildir hem de özel perspektiflere katkı sağlamaktan başka bir işe yaramamıştır. Kaldı ki dine gösterilen saygı yüzeyde sürüp gitse de dini etkisizleştirme politikaları dinin manevi nesnelliğin tek zemini olma özelliğinin yitirmesine sebep olmuştur. Sonuçta da din dilinin anlamsız olduğu görüşüne yaslanan birçok aydın dogmatik otoritenin yönetiminden kurtulmak için 'dini dünyanın dışına' çıkartmanın zorunlu olduğunu ileri sürmüştür. Fakat geldiğimiz noktada her türlü zihinsel içeriğe karşı bir yansızlık tutumu propaganda edilerek bu kez din göreceliğin belirsizliğine terk edilmiştir.

Bilimsel modellerin değişimi üzerine inşa edilen dil, din öğretimi ve laiklik arasında farklı bir ilişki kurmuştur. Fakat işin özüne bakarsak entelektüel modernliğe girişin adı olan laiklik: Belli bir noktadan sonra düşüncenin akli nesnelliğe dayanmasını ve bilginin eleştirel süreçlere dayanmasını öngörür. Dini etkisizleştirme eğilimiyle dini hayatın bütün biçimlerini açıklayan bir bilgi türü gören anlayış arasındaki gerilim, yerini, ufukların kaynaşması olarak adlandırdığımız laik ve demokratik din algısına bırakma eğilimindedir. Makûl olduğu ileri sürülen söylemlerin birbirini onaylamadığına göre bu noktada yapılması gereken şey: Birlikte yaşamanın felsefi temellerini ve hukukunu oluşturmaktır.

Dini bilginin yapısı, yorumu ve öğretimi başlığı altında oluşturduğumuz bu teorik çerçeve ülkemizde din eğitiminin ve öğretiminin bütün safhalarında yer almayan bir içeriğe sahiptir. Dini bilginin konusu yapmak yerine lafızcılığın ve belli siyasî kalıpların parçası yapma eğilimi, dini eğitimi ve öğretimi yapan mekânları şüpheli konuma itmektedir. Yüksek Din Öğretimi alanında felsefesiz program yapma girişimleri bunun en somut göstergesidir. Bilgiden hareket etmesi gereken akademisyenlerin siyasî iktidarın uygulamalarını meşrulaştıran rapor yayınlamaları, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın camilerde okuttuğu hutbelerin "haftalık siyasî olayları şerh etme ve iktidarı kutsama" çabaları İslâm'ı nefretin objesi yapmaktan başka bir işe yaramamaktadır.

Her yönüyle ihmalin ve istismarın sonucu olan hadiseleri- bunun son örneği Soma'da yaşanan felakettir-kadere bağlamak ve yolsuzlukları hukukun değil, dini-politik cemaate bağlılığın gereği olan sadakat ile izah etmek İslâm'ın amacına ve ruhuna aykırıdır. Din eğitim ve öğretiminin anılan siyasî amaca uygun algı üretme faaliyeti hem İslâm hem de Türk Milleti'nin geleceği açısından tehlikeli bir durum arz etmektedir. Dinin hakikat telakkisini siyasî alana taşıma girişimi ve iktidarla özdeşleşme eğilimi birlikte yaşamını parçalar, her türlü tanımlama ve tahakküm biçimlerini ve her türlü şiddeti besler. Sonuçta İslâm imanın, ahlakın, estetiğin değil vahşi ihtilafın dili olur. Bilgi üretmek ve insan yetiştirmek durumuna olan akademisyenler / hocalar ve ulema ise vahşi ihtilafın akılsız ve insafsız tetikçileri olur. Devlet aygıtını ve siyasî iktidarı bir mezhebin / dini-siyasî anlayışın sopası yapma girişimleri sokakları akıl dışı çatışmaların, can pazarının alanı yapmaktan başka bir işe yaramaz.

TÜRKMENELİ'ne Elini Uzat...

Nakdi yardımda bulunmak isteyenler,
Ziraat Bankası IBAN hesap numaralarına
bağış yapabilirler.

Ziraat Bankası Ankara – Ulus Heykel Şubesi
Türk Lirası: ₺ TR 8800 0100 1233 451817305008
Dolar $ TR 6100 0100 1233 451817305009
Euro € TR 3400 0100 1233 451817305010